

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
«ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ»

THE THEODOROS PAPAYANNIS MUSEUM OF CONTEMPORARY ART

Χορηγοί της έκδοσης
Αγαθοεργά Καταστήματα Ιωαννίνων, Κατσάρειο Ίδρυμα,
Ίδρυμα Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή, Εκπαιδευτήρια Ε. Γείτονα

Sponsors of the edition
Foundation Katsari, Foundation Gani, School E. Geitona

Εκδότης
Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης "Θεόδωρος Παπαγιάννης"
Ελληνικό Ιωαννίνων - Δήμος Κatsanochoria

Μεταφράσεις κειμένων
Cortney Cox
Andrea Schroth
Ίρις Κρητικού

Σχεδιασμός εντύπου
Πέτρος Ζαμπέλης

Φωτογραφικές λήψεις
Κωνσταντίνος Ιγνατιάδης
Άγγελος Πανάγου

Επεξεργασία εικόνων
Photolab

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
Αντωνιάδης Α.Β.Ε.Ε

©Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή
του παρόντος έργου στο σύνολό του
ή τμημάτων του με οποιοδήποτε τρόπο,
χωρίς την άδεια του εκδότη.

Publisher
Theodoros Papayannis Museum of Contemporary Art
Elliniko Municipality of Katsanochoria - Ioannina

Translated by
Cortney Cox
Andrea Schroth
Iris Kritikou

Design
Petros Zambelis

Photos
Konstantinos Ignatiadis
Aggelos Panagou

Digital image processing
Photolab

Printed & bound
in Athens, Greece by Antoniadis AVEE

©All rights reserved.
No part of this publication may be
reproduced in any manner whatsoever
without prior permission in writing from the publisher.

THE THEODOROS PAPAYANNIS MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
ELLINIKO MUNICIPALITY OF KATSANOCHORIA - IOANNINA

ΕΛΛΗΝΙΚΟ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Μουσείο που δημιουργήθηκε στο Ελληνικό Ιωαννίνων του Δήμου Κατσανοχωριών φιλοδοξούμε να είναι μοναδικό στο είδος του. Η μοναδικότητά του έγκειται στο ότι περιλαμβάνει έργα που μιλούν για τον τόπο μας, την Ήπειρο και την ιστορία της. Για ό,τι τη δόξασε και την έκανε σεβαστή στον κάθε Έλληνα που ακούει το όνομά της.

Είναι μοναδικό, γιατί μιλάει για το ψωμί, για τον ευεργέτη, τον ξενιτεμένο, τον πνευματικό άνθρωπο, τον Ηπειρώτη μάστορα, το βοσκό, το γεωργό, την πολύπαθη Ηπειρώτισσα μάνα και τέλος για τη μάθηση.

Το Μουσείο φιλοξενείται σ' ένα ωραίο Σχολείο, εκεί που μάθαμε τα πρώτα μας γράμματα. Κτίστηκε από σπουδαίους Ηπειρώτες μαστόρους με χρήματα του ευεργέτη Νικολάου Μαντελόπουλου, συγχωριανού μας. Άλλοτε στέγαζε ένα μελίσσι από 150 παιδιά, που έδιναν ζωή και χαρά στον τόπο. Τώρα έχει πολύ λίγα.

Κι είναι θλιβερό, είναι παρακμή για έναν τόπο να φθίνει ένα σχολείο λόγω έλλειψης παιδιών. Δείχνει πως ο τόπος πεθαίνει. Με παρηγορεί ωστόσο το γεγονός πως το Μουσείο είναι και αυτό ένα άλλου είδους σχολείο. Χωρίς να μπορεί να το αντικαταστήσει, θα είναι ένα σχολείο αισθητικής κι ένα κύτταρο πολιτισμού της περιοχής μας, με ιδιαίτερη έγνοια για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και την ανάδειξη της ηπειρωτικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Θα μπορούσα να προσφέρω αυτά τα έργα σ' ένα πιο κεντρικό Μουσείο στην Αθήνα ή στα Γιάννενα ή οπουδήποτε αλλού. Πιστεύω όμως ότι ο καλύτερος χώρος είναι το Σχολείο του χωριού μας.

Γιατί τα έργα που εκθέτουμε αφορούν άμεσα αυτόν τον τόπο. Τα δημιούργησαν οι μνήμες που με σημάδεψαν και με συνοδεύουν σ' όλη μου τη ζωή. Έγιναν από βιώματα δυνατά, που έδωσαν τροφή στη δημιουργικότητά μου. Κατά πώς γράφω σε παλιότερο κείμενό μου: "πετάγονταν σαν φύτρα ανάμεσα απ' ό,τι άλλο είχε συσσωρευτεί επάνω τους". Τίποτα απ' τη μετέπειτα θητεία μου στην τέχνη δεν μπορούσε να τα εμποδίσει να κάνουν την παρουσία τους. Απαιτούσαν πιεστικά πλαστική ερμηνεία, ζητούσαν έκφραση.

Το Μουσείο μας είναι, όπως είπα, μοναδικό, γιατί τα έργα:

- Μιλούν για το ψωμί, την απαρχή του πολιτισμού κατά το Διαγόρα, που τόσο πολύ ταυτίστηκε με τον Ηπειρώτη και τη ζωή του. Κι αυτό γιατί; Γιατί πείνασε πολύ ο ίδιος; Γιατί ήξερε ότι θα του εξασφάλιζε μια σίγουρη δουλειά; Γιατί ταξίδεψε πολύ για να το αποκτήσει; Ή γιατί ήξερε πως όλοι γι' αυτό παλεύουμε και χύνεται πολύς ιδρώτας για να αποκτηθεί; Για όλους αυτούς τους λόγους, ίσως κι άλλους ακόμη, το ψωμί και ο Ηπειρώτης πάνε μαζί, ταυτίζονται.

- Μιλούν για τον ξενιτεμένο και τον Ευεργέτη. Γιατί, φτωχός ο τόπος, δεν τον βάσταγε, όπως λέμε. Κι από μικρό παιδί έπαιρνε το δρόμο της ξενιτιάς, αναζητώντας τη μοίρα του. Κι εκεί, με την εργατικότητά του, τη σωστή διαχείριση, την εξυπνάδα, τη σύνεση και την τύχη, καταφέρνει να πλουτίσει, χωρίς ποτέ να ξεχάσει αυτούς που είχε αφήσει πίσω στην πατρίδα.

- Μιλούν για τον πνευματικό άνθρωπο και τα γράμματα, για την πνευματική άνθηση που δημιουργήθηκε τη δύσκολη περίοδο της τουρκοκρατίας μέσα από λαμπρά σχολεία, με σπουδαίους πνευματικούς ανθρώπους ως δασκάλους, που κράτησαν ζωντανή την εθνική συνείδηση.

- Μιλούν για τον χτίστη, που η μαστοριά του τον έκανε διάσημο και περιζήτητο στα πέρατα του κόσμου. Κι εγώ σεμνύνομαι να λέω πως είμαι ένας εργάτης απ' το συνάφι τους!

- Μιλούν για τον κτηνοτρόφο και τον γεωργό, τον ξωμάχο του χωριού, που εκτός της κύριας δουλειάς του έκανε και άλλες χίλιες δυό. Κι έδινε ζωή και πολιτισμό στον τόπο του. Γιατί τα χωριά δημιουργούσαν τότε πολιτισμό.

Μπορεί να μην έκανα όλα όσα μπορούσα γι' αυτά τα θέματα. Όμως υπάρχει ελπίδα, γιατί εξακολουθούν να τροφοδοτούν ακόμη τη φαντασία μου! Μπορεί να μην έκανα τίποτα για τα τραγούδια των βοσκών, τον ήχο της φλογέρας. Για τους υπέροχους χορούς και τα γλέντια. Όμως κάτι υπάρχει απ' όλ' αυτά μέσα στα έργα μου.

Ανάμεσα σ' αυτά τα έργα υπάρχουν και πολλά που είναι καμωμένα από τ' αποκαΐδια του Πολυτεχνείου, περίτεχνα συνδυασμένα και στολισμένα με άλλα υλικά ανακυκλώσιμα. Αντικείμενα δεύτερης χρήσης, πεταμένα, ξεχασμένα στις μάντρες, αλλά με τη δική τους ιστορία. Όλ' αυτά μαζί έδωσαν τραγικές μορφές, για να θυμίζουν το τραγικό γεγονός και να στέλνουν το μήνυμά του. Ήταν βλέπετε από ευεργέτες Ηπειρώτες καμωμένο και αυτό το υπέροχο πνευματικό ίδρυμα και η πολιτεία το εγκατέλειψε, όπως και τόσα άλλα έργα ευεργετών.

Στο Μουσείο υπάρχουν πορτρέτα σημαντικών ανθρώπων, όπως και πολλών απλών λαϊκών ανθρώπων οι μορφές. Η ιδιαιτερότητά τους οφείλεται στο ότι, πλην ελαχίστων, είναι τερακότες με χρώμα που προσθέτει εκφραστικότητα, πέραν του ότι ξαναβρίσκει το μίτο της χρωματισμένης αρχαίας Ελληνικής γλυπτικής.

Στις προθήκες του διαδρόμου εκτίθεται μια μοναδική σειρά από προπλάσματα μεταλλίων και νομισμάτων, που φιλοτεχνήθηκαν κατά τη διάρκεια 40 περίπου χρόνων. Κι έτσι ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να δει ένα θέαμα που δεν υπάρχει σε κανένα άλλο Μουσείο της χώρας μας.

Ιδιαίτερο θέμα και θέαμα είναι η τάξη με τους μαθητές, τα παλαιά θρανία, το δάσκαλο και τους θεατές. Η τάξη της μάθησης, όπως την ονομάσαμε.

Ειδική μνεία θέλω να κάνω για τα σχέδια που είναι σε μεγέθυνση και καταλαμβάνουν δεσπόζουσα θέση στο Μουσείο. Είναι επιλεγμένα απ' όλη την καλλιτεχνική μου διαδρομή, από τη στιγμή που αποφοίτησα απ' τη Σχολή μέχρι σήμερα.

Προσπαθήσαμε όλ' αυτά τα έργα να τα τοποθετήσουμε στο χώρο με άκρα λιτότητα, όσο πιο απλά μπορούσαμε, ώστε να είναι λειτουργικός και καλαίσθητος. Μακάρι να πετύχαμε το σκοπό μας.

Ερχόμενος ο επισκέπτης στο Ελληνικό, στη διακλάδωση για το χωριό, θα συναντήσει το πρώτο εμβληματικό μεγάλο γλυπτό, που σε προϋδεάζει για τη θεματική του Μουσείου. ελπίζουμε με το χρόνο κάθε σημείο της διαδρομής που δέχεται ένα γλυπτό να το αποκτήσει.

Μπαίνοντας στη μεγάλη αυλή του Σχολείου-Μουσείου ο επισκέπτης θα 'δει κάποια μεγάλα γλυπτά. Τα περισσότερα είναι έργα νέων γλυπτών, εκλεκτών μαθητών μου, που έγιναν το καλοκαίρι του 2008 επί τόπου, με το συμπόσιο γλυπτικής που πραγματοποιήσαμε.

Θ' ακολουθήσουν κι άλλα.

Εισερχόμενος τώρα στο κυρίως κτίριο θα συναντήσει στην δεξιά πλευρά τις προτομές του Ευεργέτη και κτήτορα του Σχολείου Ν. Μαντελόπουλου, κατόπιν του Θ. Λούλη, ευεργέτη όλων των Κατσανοχωριών. Λίγο πριν μνημείο προς τιμήν του άλλου ευεργέτη του χωριού, του Ιωαννίδη, που δυστυχώς δεν έχουμε εικόνα. Γι' αυτό υπάρχει κάτι συμβολικό εις ανάμνησιν.

Στις δύο μεγάλες προθήκες υπάρχουν διάφορα γλυπτά και κάτω κάτω μια σειρά από προτομές. Στην Α' προθήκη, του δασκάλου μου Γ. Παπιά, του Ν. Εγγονόπουλου και του Κ.Φρόντζου. Η Β' προθήκη περιλαμβάνει τις προτομές του Αθ. Ψαλίδα, του Ζαν Μορεάς, που είχε καταγωγή από τα Πλάισια, και Μ.Αυγέρη ποιητή από την Καρίτσα.

Απέναντι η προτομή του Χατζηκώστα και του Ε. Αβέρωφ. Η άλλη πλευρά του τοίχου καλύπτεται από το κείμενο της Μαρίνας Λαμπράκη-Πλάκα, καθηγήτριας της ιστορίας της τέχνης και διευθύντριας της Εθνικής Πινακοθήκης, για τη δουλειά μου, που το θεωρώ σημαντικό και αντιπροσωπευτικό. Είναι διανθισμένο με μερικά από τα καλύτερά μου ορειχάλκινα γλυπτά. Ανεβαίνοντας στις σκάλες για τον πάνω όροφο συναντά κανείς σε μια κόγχη ένα ορειχάλκινο γλυπτό με τίτλο "ερωτικό". Από το ταβάνι αιωρείται ένα μεγάλο νήμα της στάθμης, το βαρίδι, όπως το αποκαλούσαν οι μάστοροι. Το σύνθημα που είναι γραμμένο πάνω του έχει να κάνει με τις ισορροπίες που πρέπει να κρατάμε στη ζωή μας. Όλη η επιφάνεια του Π, που δημιουργεί η σκάλα, είναι γεμάτη με μεγάλες φιγούρες των τελευταίων μου γλυπτών, που είναι κι αυτά καμωμένα από τ' απακαΐδια του Πολυτεχνείου, τα φαντάσματα μου, όπως λέω. Μορφές μυθικές, αποτροπιαστικές, παράξενες, υπερμεγέθεις, υπερβατικές, καμωμένες από ποικίλα υλικά, στέκουν όλες μαζί σ' ένα τραγικό χορό.

Ανεβαίνοντας ο επισκέπτης στον όροφο, θα 'δει μπροστά του μια μεγάλη φωτογραφία με τα πολύχρωμα πολυεστερικά γλυπτά, όπως εκτέθηκαν παλιότερα στην Πινακοθήκη Πιερίδη. Ήταν κι αυτά τα γλυπτά κάτι ιδιαίτερο στη δουλειά μου. Είναι αναφορά στην έγχρωμη Αρχαία Ελληνική γλυπτική. Ένα μόνο γλυπτό απ' αυτή τη σειρά τοποθέτησα δίπλα της.

Αριστερά, ένας σκεπτόμενος που κρατά ένα βιβλίο, είναι η αναφορά μου στους πνευματικούς ανθρώπους της Ηπείρου. Και είναι πολλοί, πάρα πολλοί, οπότε δε μπορεί να μη κάνει κανείς έστω μια μικρή αναφορά σ' αυτούς. Θέλησα το έργο αυτό να έχει κάτι ιδιαίτερο. Γι' αυτό και ξεχωρίζει απ' τα περισσότερα μου.

Στα πατώματα είναι ριγμένο ένα δεύτερο μεταλλικό αυτή τη φορά και μεγαλύτερο βαρίδι (νήμα της στάθμης). Αυτό και το άλλο αντιπροσωπεύουν τον Ηπειρώτη μάστορα. Στο βάθος, μπροστά η αίθουσα πληροφοριών του φύλακα του Μουσείου. Εκεί κάποτε ζούσε ο Δάσκαλος με την οικογένειά του, σήμερα υπάρχει το γραφείο με βιβλιοθήκη και πωλητήριο με μικρογλυπτά, αφίσες, καταλόγους, που μπορεί ο επισκέπτης του Μουσείου να πληροφορηθεί κάτι ή και να αγοράσει.

Πριν μπεις στο Γραφείο, δεξιά, υπάρχει αναμνηστική φωτογραφία μπροστά απ' τ' απικαΐδια και εξέθεσα αμέσως μετά ως διαμαρτυρία, γράφοντας συγχρόνως κι ένα μικρό κείμενο με τίτλο "τα φαντάσματά μου". Στη δεξιά πλευρά του διαδρόμου στέκονται τέσσερα απ' τα γλυπτά που έγιναν εκείνη την περίοδο. Είναι από τα πρώτα έργα που χρησιμοποίησα, εκτός απ' τ' αποκαΐδια, και άλλα ανακυκλώσιμα υλικά.

Απ' την αριστερή πλευρά του διαδρόμου υπάρχουν προθήκες που περιέχουν μια σειρά από γύψινα προπλάσματα μεταλλίων και νομισμάτων. Είναι το αρχικό μέγεθος που δουλεύει ο καλλιτέχνης και κατόπιν γίνεται η σμίκρυνση. Από το διάδρομο μπαίνουμε στην πρώτη αίθουσα του ψωμιού. Όλος αυτός ο χώρος ήταν άλλοτε δύο αίθουσες που διαχωρίζονταν με μια πτυσσόμενη πόρτα ξύλινη, που άνοιγε μόνον στις γιορτές. Σήμερα είναι ενιαίος χώρος αφιερωμένος στο ψωμί, ό,τι πολυτιμότερο και ιερότερο για τον άνθρωπο.

Η πρώτη σύνθεση αριστερά αποτελείται από μια φιγούρα-σκιάχτρο, σαν αυτά που βάζαμε κάποτε στα χωράφια να προστατεύουν τη σοδειά. Εδώ παίρνει και άλλες διαστάσεις. Μπορεί να είναι μια θεότητα προστασίας του χωραφιού και των σπαρτών ή το φάσμα της πείνας. Έχει δηλαδή για μένα μια ευρύτερη σημασία. Κάτω τα τέσσερα κεραμικά τσουβάλια, απομίμηση των πραγματικών, γεμάτα σοδειά, σημάδια ευφορίας και μπροστά το μεγάλο ταψί με τα πρόσφορα, ψωμιά ευλογημένα και καθγιασμένα από τον κόπο των ανθρώπων. Όμως και μια προσφορά στο θείο για εξευμενισμένο και προστασία απ' τις καταστροφές.

Η δεύτερη σύνθεση, η κεντρική, έχει τη γάστρα σαν κυρίαρχο στοιχείο. Ήταν ο φούρνος που ψήναμε το ψωμί και το φαί.

Κρέμεται από την κρεμαστάλα, αυθεντική παλαιά του χωριού. Κάτω η γωνιά με τα κάρβουνα και μέσα το ταψί με τα ψωμιά, λαχταριστά, όπως τα περιμέναμε να βγούν απ' τη φωτιά κάποτε.

Η τρίτη σύνθεση έχει κυρίαρχο τον Βολόσουρα. Ένα εργαλείο που μοιάζει να έρχεται από την εποχή του Ομήρου και ακόμη παλαιότερο, με λεπίδες πέτρινες μπηγμένες με τέχνη, μέσα στο ξύλο. Χρησίμευαν να κόβουν την καλαμιά του σιταριού στο αλώνι και να τη διαχωρίζουν απ' τον καρπό. Η μάσκα, που τοποθέτησα στην κορυφή, του δίνει ανθρώπινη υπόσταση. Τον κάνει γυναικεία μορφή. Γίνεται στοιχείο, τοτέμ, φάντασμα. Κάτω τα 4 σακιά, πάλι γεμάτα σιτάρι, τα κάρβουνα και πάνω μια σκάφη με τα καρβέλια. Γύρω-γύρω στο τετράγωνο πλαίσιο, όπως και στην πρώτη σύνθεση, τοποθετημένα ορειχάλκινα μέταλλα, που στη μία όψη έχουν ένα στάχυ και στην πίσω τη ρήση του Πάτερ ημών: «τον άρτον ημών τον επιούσιον δος ημίν σήμερον», που πόσοι άνθρωποι στον κόσμο δεν προσφέρουν καθημερινά με αγωνία...!

Έχουμε λοιπόν τρεις συνθέσεις, το Σκιάχτρο, τη Γάστρα και τον Βολόσουρα.

Στον τοίχο είναι αναρτημένες προθήκες, που περιέχουν, η πρώτη σκηνές από δουλειές του χωριού, όπως το αλώνισμα, το όργωμα, το άρμεγμα στη στρουγγα, τα πρόβατα στο μαντρί, το τάισμα, τη θυμωσιά, σκηνή του αποχωρισμού, όπως και σκηνή με τις μοιρολογίστρες. Η δεύτερη προθήκη έχει διάφορα μικρογλυπτά από ορείχαλκο. Είναι η γλυπτική που λόγω του χαμηλού της κόστους ταξίδεψε σ' όλο τον κόσμο.

Ξαναβγαίνοντας στο διάδρομο, στρίβουμε αριστερά. Η τελευταία μικρή προθήκη έχει παρατεταγμένες ιερατικές γυναικείες μορφές και στο μέσο ένα ταφικό μνημείο. Ταφή στην Αρχαία Δωδώνη είναι ο τίτλος. Έναν τόσο σημαδιακό χώρο, εγώ που λατρεύω την Αρχαιότητα και κατάγομαι από την επαρχία Δωδώνης, ήταν αδύνατον να μην την μνημονεύσω.

Αμέσως αριστερά μπαίνουμε στην τελευταία πόρτα, στην Τρίτη μεγάλη αίθουσα των Ευεργετών και των Ξενитеμένων, όπως τη χαρακτηρίσαμε. Σ' αυτούς είναι αφιερωμένη, όπως και τα γλυπτά της. Απέναντι, μόλις μπει ο θεατής, θα αντικρίσει μια ανθρώπινη φιγούρα καθιστή στο παγκάκι με μια βαλίτσα. Ήθελα να έχει μια μοναξιά, μια ερημιά γύρω της, όπως φαντάζομαι πως ήταν οι πρώτες στιγμές της άφιξης στην Ξενιτιά.

Απέναντι, σε υπερυψωμένες βαθμίδες, 4 μεγάλες ανθρώπινες φιγούρες. Φιγούρες φαντάσματα, κάτι σαν τις ψυχές των ευεργετών, ξωτικές, απόμακρες, εξαυλωμένες, στολισμένες, με φορεσιές παράξενες, με κάπες ριχτές, που δηλώνουν πλούτη, καταξίωση, προκοπή. Κι αυτά τα γλυπτά καμωμένα από τ' αποκαΐδια, ξύλα καμένα, καρφιά, αλλά και άλλου είδους υλικά, φτωχά, ταπεινά, πεταμένα, που προκαλούν μνήμες περίεργες, συνταιριασμένα με σεβασμό και αγάπη προς τιμήν τους.

Και ανάμεσά τους ένα θυμητάρι μ' ένα καντήλι, που συμβολικά υπάρχει εκεί για τις ψυχές τους. Για τις ψυχές αυτών των καταπληκτικών ανθρώπων που στραβογέρασαν στην Ξενιτιά, αλλά δεν ξέχασαν τον τόπο τους. Που ζούσαν με τον πόθο και τη νοσταλγία της φτωχής και σκλαβωμένης πατρίδας.

Πόσο φτωχότερη θα ήταν η χώρα μας χωρίς τη συμβολή τους, όλοι μπορούμε να φανταστούμε.

Αμέσως μόλις μπορούμε στην αίθουσα, αριστερά, ορθώνονται τρεις γιγάντιες ρόκες με τ' αδράχτια ενσωματωμένα, όπως οι μάνες με τα παιδιά. Έτσι κάπως έβλεπα τη ρόκα με τ' αδράχτι, που κρατούσαν στα χέρια τους οι γυναίκες του χωριού κι έκλωθαν το νήμα ασταμάτητα με τα παιδιά στην πλάτη, για να' χουν τα χέρια ελεύθερα, να μη χασομερούν ούτε στιγμή. Γυναίκες με σχεδόν υπερφυσικές δυνάμεις. Γι' αυτό οι ρόκες είναι γιγάντιες, όπως άλλωστε και το βαρίδι του μάστορα.

Η προθήκη που αναρτημένη δεξιά της πόρτας μπαίνοντας, αρχίζει με ένα κεραμικό σκίτσο ενός μετανάστη, με κεραμικές φιγούρες γυναικείες και συνθέσεις πουλιών και καταλήγει με ένα γκρουπ από γυναικείες φιγούρες με τα μωρά στην πλάτη ζαλωμένα. Είναι Ηπειρώτισσες, όπως τις θυμάμαι να φορτώνονται τα μωρά τους, να τ' αφουγκράζονται και παράλληλα το εργόχειρο στο χέρι. Ηρωϊκός κόσμος!!

Βγαίνοντας από την αίθουσα των Ευεργετών, βλέπεις απέναντι τις φωτογραφίες δύο μνημείων που φιλοτέχνησα για τον ανώνυμο δάσκαλο, ένα στα Γιάννενα και ένα στην Αθήνα, μνημεία πολύ λίγα για να τιμήσουν την ανεκτίμητη προσφορά των δασκάλων.

Αμέσως αριστερά είναι η αίθουσα της μάθησης. Είναι η τάξη. Τα σκονισμένα και στοιβαγμένα θρανία που αντίκρισα όταν πρωτοπήγα στο εγκαταλειμμένο σχολείο, μου έδωσαν την ιδέα. Σε μερικά απ' αυτά ήταν ακόμη χαραγμένα τα ονόματά μας πάνω τους. Θρανία ωραία. Μαζέψαμε λίγα, τα περιποιηθήκαμε και τα βάλαμε στη μικρή αίθουσα με ανάλογους μαθητές και το Δάσκαλο, έτοιμοι να γράψουν με τα κοντύλιά τους σε πλάκες ότι ο δάσκαλος θα τους γράφει στον πίνακα. Θρανία, μαθητές και δάσκαλοι, όλοι άσπροι, σαν σε όνειρο, σκηνή υπερβατική που βγαίνει από θολή μνήμη, ξεθωριασμένη.

Αριστερά στην αίθουσα, προθήκη με 35 μάσκες, χρωματισμένες χωρίς χρώμα, με μπαντανάδες και οξίδια. Μορφές που παρακολουθούσαν τα μαθήματα. Είναι ο έλεγχος της κοινωνίας, που προσδοκά πολλά απ' την εκπαίδευση...! Ανάμεσα σ' αυτούς είναι ο ευεργέτης του Σχολείου, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρωθυπουργοί, πνευματικοί άνθρωποι, απλοί άνθρωποι του λαού. Πάνω από τη προθήκη μια κουκουβάγια, σύμβολο της μάθησης, και δεξιά στη γωνία οι μακέτες μεγαλύτερων γλυπτών που έχω κάνει, μια του Καραϊσκάκη και μια του Κολοκοτρώνη, συμβολικές μορφές της Ελληνικής Επανάστασης και ηρώων του Έθνους.

Ειδική μνεία θέλω να κάνω για τα σχέδια που καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος του Μουσείου. Είναι σχέδια σε μεγέθυνση και καλύπτουν όλη την πορεία της δουλειάς μου.

Όλα αυτά τα εκθέματα σχεδιάστηκαν και τοποθετήθηκαν με την αμέριστη βοήθεια του Μουσειολόγου Πέτρου Ζαμπέλη και του συνεργάτη του γραφίστα Νίκου Ιωαννίδη. Ατέλειωτες ώρες δουλειάς και πάμπολλα ταξίδια από την Αθήνα στα Γιάννενα, όχι πάντα με τις καλύτερες συνθήκες. Τους χρωστάω ένα μεγάλο ευχαριστώ, από τα βάθη της καρδιάς μου. Θα ήταν μεγάλη παράλειψη, αν δεν ανέφερα τον Ανδρέα Θεοδωρακόπουλο, που με το καταπληκτικό του συνεργείο, με φαντασία και άπειρες ώρες δουλειάς έβρισκε κάθε φορά τη λύση για κάθε δυσκολία. Τους είμαι βαθιά υπόχρεος. Ευχαριστίες πολλές βεβαίως οφείλω στον Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο, τον ξαδερφοανιψιό Αχιλλέα Τάτση και όλους όσους βοήθησαν στην προσπάθειά μας.

Κλείνω το σημείωμα αυτό κάνοντας ειδική αναφορά στο φίλο, συγχωριανό, συνάδελφο και αντιπρόεδρο του Δ.Σ του Μουσείου Παναγιώτη Νούτσο, όσο και στον αδερφό μου Βασίλη, που αγωνιούσαν και αγωνίζονταν μαζί μου καθ' όλη τη διάρκεια της δημιουργίας του «Μουσείου». Τους ευχαριστώ για μια ακόμη φορά για τη βοήθειά τους.

Το Μουσείο αυτό, με τις ιδιαιτερότητές του, είναι αφιερωμένο στους συγχωριανούς μου πρώτ' απ' όλα, όπως και σ' όλους τους δημότες. Είναι το δικό τους Μουσείο.

Εύχομαι έτσι να το δουν και να το αγκαλιάσουν με αγάπη.

Αθήνα 11/05/09 Θ.Παπαγιάννης

FOREWORD

It is our ambition that the museum which we have created at Elliniko, Ioannina, in the Municipality of Katsanochoria should be unique of its kind.

Its uniqueness consists in the fact that it includes works which speak of our home, Epirus, and its history - about what has brought it glory and made it respected by every Greek who hears its name.

It is unique because it speaks about bread, the benefactor, the one who is exiled from his homeland, the man of the spirit and intellect, the Epirot craftsman, the shepherd, the farmer, the long-suffering Epirot mother - and about learning.

The Museum is housed in a fine school building, where we first learnt to read and write. It was built by skilled Epirot masons with money from the benefactor Nikolaos Mantelopoulos, from our own village. At one time it was a busy hive of 150 children, who brought life and joy to the place. Today, it has very few.

And it is a cause of sadness, it is decline for a place that a school should wither away because of a lack of children. It shows that the place is dying. Nevertheless, it is a consolation to me that the Museum itself is a kind of school. Without being a substitute for an ordinary school, it will be a school of aesthetics and a cell of culture for our region, with particular concern for the protection and enhancement of the natural environment and the highlighting of the Epirot cultural heritage.

I could have offered these works to a more central museum in Athens or Ioannina, or anywhere else. But I believe that the best place is our village school.

This is because the works which we exhibit directly concern this place. They were created by memories which have marked me and have kept me company throughout my life. They were created by powerful experiences which nourished my creativity. As I have written in an earlier text of mine: 'They sprouted like shoots among whatever else had accumulated upon them'. Nothing from my subsequent service in the course of art could prevent them from making their presence felt. They called for pressing plastic interpretation, they sought expression.

Our Museum is, as I have said, unique, because the works:

- Speak of bread, the starting-point of civilisation according to Diagoras, which has been so much identified with the Epirot and his life. Why is this? Because he was very hungry himself? Because he knew that it would ensure him a steady job? Because he travelled a lot in order to gain it? Or because he knew that all of us strive for it and that a great deal of sweat is shed for its acquisition? For all these reasons, and perhaps for others beside, bread and the Epirot go together, they are identified with one another.
- They speak of the exile and the benefactor. Because the place is a poor one, it couldn't keep him, as we say. And from an early age he followed the road of exile, seeking his fortune. And there, in foreign parts, with his industriousness, proper management, intelligence, prudence - and luck, he succeeded in becoming wealthy, without ever forgetting those whom he had left behind in his homeland.
- They speak of the man of the spirit and the intellect, and about letters, about the flowering of the intellect which was produced in the difficult period of Turkish rule by means of splendid schools, with brilliant intellectuals as teachers, who kept alive the national consciousness.
- They speak of the builder whose skill made him famous and sought-after to the ends of the earth. And I am proud to say that I am a worker of their guild!
- They speak of the stockbreeder and the farmer, the farm labourer of the village, who apart from his main job, did a thousand and one others. And gave life and culture to his village. Because it was the villages at that time which created culture.

It may be that I haven't done as much as I could on all these subjects. But there is hope, because they still continue to feed my imagination. It may be that I have done nothing about the songs of the shepherds, the sound of the flute. About the superb dances and the celebrations. But there is something of all these things in my works.

Among these works are many made from the burnt materials of the Polytechnic, elaborately combined and adorned with other recyclable materials. Objects in second use, thrown away, forgotten in junk yards, but with their own history. All these together have produced tragic figures, to serve as a reminder of the tragic event, and to convey its message. This fine academic foundation was,

you see, created by Epirot benefactors, and the state neglected it, as it did so many other benefactors' achievements.

In the Museum there are portraits of important people - and the figures of many ordinary plain folk. Their individual character lies in the fact that, with very few exceptions, they are terracottas with paint, which adds expressiveness; apart from the fact that they take up again the thread of ancient Greek painted sculpture.

In the showcases in the corridor is a unique series of casts of medals and coins, produced over a period of some 40 years. And so the visitor is able to see something which does not exist in any other museum in Greece.

A special subject and sight is the classroom with its pupils, the old desks, the teacher, and the onlookers. The class of learning, as we called it.

I wish to make a special mention of the drawings which have been enlarged and occupy a dominant position in the Museum. They have been selected from the whole of my artistic career, from the time when I graduated from the school to the present day.

We have attempted in the case of all the works to position them in space with extreme economy, as simply as we could, so that the space is functional and tasteful. I hope we have succeeded in our aim.

As the visitor arrives at Elliniko, at the branch off to the village, he will encounter the first large emblematic sculpture, which gives a foretaste of the Museum's subject matter. We hope that with time every point on the route which can accommodate a sculpture will have been supplied with one.

As he enters the large yard of the School/Museum, the visitor will see some large sculptures. Most are works by young artists, distinguished pupils of mine, which were produced in the summer of 2008 on the spot, at the sculpture symposium which we held. Others will follow.

As you enter now the main building, you will see on the left-hand side busts of the benefactor and patron of the school Nikolaos Mantolopoulos, then that of Th. Loulis, benefactor of all the Katsanochoria. A little before that, there is a monument to the other benefactor of the village, Ioannidis, of whom, unfortunately, we do not have a picture. For that reason there is something symbolic in remembrance.

In the two large showcases there are various sculptures and down at the bottom a series of busts: in the first, those of my teacher Yannis Pappas, of Nikos Engonopoulos, and of C. Frontzou. The second contains the busts of Athanasios Psalidas, Jean Moréas, who originated from Plaisia, and the poet M. Augeri from Karitsa.

Opposite are the busts of Hatzicostas and of Evangelos Averoff. The other side of the wall is covered by the text about my work of Marina Lambraki-Plaka, professor of art history and Director of the National Gallery, which I regard as important and representative. It is illustrated with some of my better bronze sculptures.

As you go up the stairs to the first floor, you encounter in a niche a bronze sculpture entitled 'Erotiko'. From the ceiling a plumb line and weight, as used by masons, is suspended. The slogan which appears over it has to do with the balances which we must observe in our life. All the surface of the Π shape created by the stairs is filled with large figures of my latest sculptures, which are also made of cinders from the Polytechnic, my ghosts, as I say. Mythical figures, repellent, strange, more than life-size, transcendent, made from a variety of materials, they stand all together in a tragic dance.

As the visitor goes up to the first floor, he will see before him a large photograph of the multi-coloured polyester sculptures as they were exhibited at an earlier date at the Pierides Gallery. These sculptures too were something special in my work. They are a reference to multi-coloured ancient Greek sculpture. I placed only one sculpture from this series next to it.

On the left, there is a 'thinker' holding a book, and this is my reference to the intellectuals of Epirus. And there are many of them, very many, and so one cannot omit a reference - albeit a small one - to them. I wanted this work to be something special. And this is why it stands out from most of them.

Thrown down on the floor is a second and larger plumb line weight, of metal this time. This and the other one represent the Epirot craftsman. It is in the background, in front of the information office of the Museum's custodian. There today, where the teacher once lived with his family, is the office with the library and shop selling small-scale sculptures, posters, and catalogues, from which the visitor to the Museum can obtain information or which he can buy.

Before you enter the office, there is on the right a commemorative photograph taken in front of the propylaea of the Polytechnic with the first sculptures which I had produced from the burnt remains and which I exhibited immediately afterwards as a protest, writing at the same time a short text which I entitled 'My Ghosts'. On the right-hand side of the corridor are four of the sculptures which were produced at that period. These are among the earliest works in which I used, apart from the burnt remains, other recyclable materials. On the left-hand side of the corridor there are showcases containing a series of plaster casts of medals and coins. This is the original magnitude that the artists work on and then they are reduced in size. From the corridor, we enter the first of the 'bread' rooms. The whole of this space was once two rooms, separated by a folding wooden door, which was opened only on special occasions. Today, it is a single space devoted to bread - the most precious and sacred of things for man.

The first composition on the left consists of a scarecrow figure, like those which we once used to put in the fields to protect the crops. Here it takes on other dimensions. It may be a deity who protects the field and the crops, or the phantom of starvation. It has, that is, for me, a broader meaning. Below are four ceramic sacks, an imitation of real ones, full of crops, signs of plenty, while in front there is the big baking tray with the prosphora, loaves blessed and sanctified by the labour of man. But also an offering to the divine for favour and protection from disasters.

The second composition, the central one, has the 'gastra' as the dominant feature. It was the oven in which we baked bread and food. It hangs from the 'kremastala' - an old, authentic one from the village. Below is the corner with the charcoal and in it the baking tray of loaves - tempting loaves, as we once used to wait for them to come from the fire.

The third composition is dominated by the 'volosouras', an implement which seems to have come to us from the age of Homer, or even earlier, with stone blades skilfully inserted into the wood. These were used to cut the straw of the corn on the threshing-floor and separate it from the grain. The mask which I have set at the top gives it a human character. It makes it a female figure. It becomes a ghost, a totem, a phantom. Below are the four sacks, again full of corn, and the charcoal, and above, a kneading-trough with loaves. All around, on the square frame, as in the case of the first composition, bronze medals are arranged; on one side these have an ear of corn and on the other, the words from the Lord's Prayer: 'give us this day our daily bread'. How many people in the world say them anxiously every day!

So we have three compositions: the Scarecrow, the Gastra, and the Volosouras.

The showcases which are fixed to the wall contain, in the case of the first, scenes from the jobs of the village, such as threshing, ploughing, milking in the pen, the sheep in the fold, feeding, haymaking, a scene of departure, and a scene with women lamenting. The second showcase contains various small-scale bronze sculptures. It is sculpture which because of its low cost has travelled all over the world.

As we come out into the corridor again, we turn to the left. The last small showcase has hieratic female figures lined up and in the middle a funerary monument. 'Burial at Ancient Dodona' is the title - such a portentous place. I adore antiquity and originate from the province of Dodona, so it was impossible for me not to commemorate it.

Immediately on the left we enter the last door, in the third large room, of the Benefactors and the Exiled, as we have called it. It is to these that it is dedicated, together with its sculptures. Opposite, as soon as the visitor enters, he will see a human figure sitting on the bench with a suitcase. I wanted it to have a loneliness about it, a desolation, as I imagine the first moments of arrival in foreign parts had. Opposite, on raised steps, there are four large human figures. Ghost figures, something like the souls of the benefactors, eldritch, distant, dematerialised, ornamented, in strange costumes, with loose capes, denoting wealth, recognition, advancement. These sculptures too are made from the results of burning, burnt wood, nails, but also other kinds of material, poor, lowly, discarded, which stir up strange memories, matched with respect and love in their honour. And among them a censer with a lamp, which are there symbolically for their souls - for the souls of those amazing people who grew old in exile, but didn't forget their native place; who lived with a longing and nostalgia for their poor and enslaved homeland.

All of us can imagine how much poorer our country would have been without their contribution.

As soon as we enter the room, three gigantic distaffs with the spindles incorporated into them, like mothers with their children, rise up on the left. It was somewhat like this that I saw the distaff with the spindle, as they were held in their hands by the women of the village as they spun the thread ceaselessly with the children on their back, in order to keep their hands free, so that they wouldn't

idle for a moment. Women with almost supernatural strengths. This is why the distaffs are gigantic, just as the plumb line weight of the mason is.

The showcase which stands on the right of the door as you go in begins with a ceramic sketch of a migrant, with ceramic female figures and compositions of birds, and ends with a group of female figures with their children strapped on the backs. They are Epirot women as I remember them, loaded with their children, listening for them and at the same time with their work in their hands. Heroic people!

As we come out of the Benefactors' room, we see opposite the photographs of two monuments which I created to the unknown teacher, one in Ioannina and one in Athens, monuments which are too little to honour the invaluable service of teachers.

Immediately on the left is the room of learning. It is the classroom. The dusty and piled up desks which I saw when I first entered the abandoned school gave me the idea. Some of these still had our names carved on them. Fine desks. We collected a few of them, smartened them up, and put them in a small room with the appropriate pupils and the teacher, the pupils ready to write with their pencils on slates what the teacher wrote for them on the blackboard. Desks, pupils, and teachers, all white, as if in a dream, a transcendent scene which emerges from a dim, faded memory.

On the left in the room is a showcase containing 35 masks, coloured without paint, but with whitewashes and bleaches. Figures which are watching the lesson. This is the inspection by the community, which expects much of education! Among them are the benefactor of the school, a President of the Republic, Prime Ministers, intellectuals, simple, ordinary people. Above the showcase is an owl, a symbol of learning, and on the right in the corner, art work for large sculptures which I have produced, one of Karaïskakis and one of Kolokotronis, symbolic figures of the Greek Revolution and heroes of our nation.

I would like to make special mention of the drawings which cover a large part of the Museum. These are enlarged drawings and cover the whole course of my work.

All these exhibits were designed and put in place with the unstinting help of the museologist Petros Zambelis and his associate, the graphic artist Nikos Ioannidis. Endless hours of work have been involved and a great many trips from Athens to Ioannina, not always in the best of conditions. I owe them a very big 'thank you', from the bottom of my heart. It would be a major omission if I failed to mention Andreas Theodorakopoulos, who with his remarkable team, with imagination and innumerable hours of work found on every occasion a solution to all difficulties. I am deeply indebted to them. And of course I owe many thanks to the Mayor and the Municipal Council, my nephew Achilleas Tatsis, and all who have helped in our endeavours.

I conclude this note with a special mention of my friend, fellow-villager, colleague, and the Vice-President of the Museum's Board of Management, Panagiotis Noutsos, and of my brother Vasilis, who have striven together with me throughout the whole course of the creation of the 'Museum'. I would like to thank them yet again for their help.

This Museum, with its peculiarities, is dedicated first and foremost to my fellow-villagers, and to all the residents of the municipality. It is their museum.

I hope that they will look upon it in this way and take it to their hearts with love.

Athens, 11/5/09 TH.Papayannis

Ο Θόδωρος Παπαγιάννης γνωρίζει, όσο ελάχιστοι γλύπτες, να αναδεικνύει τη σύσταση και να αξιοποιεί την αισθαντικότητα των υλικών που εικαστικά διαπραγματεύεται, είτε αυτά είναι πηλός, μέταλλα, ξύλα, είτε πολυεστέρας, πέτρες και ποικίλων προελεύσεων ή χρωματισμών μάρμαρα. Διαθέτει παράλληλα την ικανότητα να συνδυάζει εκφραστικά ορισμένα υλικά μεταξύ τους, όταν το ύψος και ο χαρακτήρας των συνθέσεων του το απαιτεί, χωρίς να καταφεύγει σε ρηχούς εντυπωσιασμούς. Κάποιες φορές, στις συνθέσεις του ενσωματώνει οργανικά και ανακνυλωμένα τα άχρηστα και παραπεταμένα υλικά, τα οποία μεταφέρουν μνήμες από παρελθούσες χρήσεις, με εγγεγραμμένες εντός τους ανθρώπινες ιστορίες. Τα στοιχεία αυτά μέσα από την ελλειπτικότητα τους αναμυθολογούνται στο δεύτερο σενάριο περιουσίας που διαμορφώνουν, εμφανίζοντας δραστικές αντιπαραθέσεις με βάση τη ρυθμοτεχνική τους συγκρότηση.

Σταθερή επιδίωξη του συγκεκριμένου καλλιτέχνη είναι η ογκοπλαστική εμπύχωση της κάθε χωροδυναμικής του φόρμας, που στηρίζεται στις εναρμονισμένες ισορροπίες, στις χρωματικές αντιθέσεις, στη διαλεκτική των αξόνων στήριξης και στις αναλογίες επιφανειών, που με τις διαπερατότητες, τις αδρότητες ή τις λειάνσεις τους δημιουργούν μια ιδιαιτερότητα υψής και ύφους στα βιταλιστικής πνοής γλυπτά του Θόδωρου Παπαγιάννη, με τα εξπρεσιονιστικά τους και μετακubιστικά γνωρίσματα.

Ο καλλιτέχνης, στα θέματά του της γέννησης, του ζευγαρώματος και της μετουσίωσης που επιτείνεται ακόμη και με το πέταγμα ενός σμήνους πουλιών, μεταφέρει βιώματα, πολυεπίπεδες μνήμες και παρατηρήσεις από τις διαδρομές που εκφραστικά διήνυσε η αρχαιοελληνική, η βυζαντινή, η μεσογειακή και η λαϊκή τέχνη. Από τα απλούστερα μέχρι τα πιο σύνθετα σχήματα τω γλυπτών του, τη μορφή την αντιμετωπίζει ως ένα διεγερτικό πυρήνα δημιουργίας συνειρμών που αφορούν μια σειρά αρχέτυπων, συμβολισμών, τελετουργικών μηχανισμών και εικόνων που εδράζονται στους χώρους του συλλογικού υποσυνειδήτου. Οι αισθήσεις που προκαλούνται στο θεατή συνδυάζονται με τη σημερινή υπαρκτική αγωνία που αποτυπώνεται μέσα από τις αλλοτριώσεις που το άτομο υφίσταται, από τις αλλαγές του χρόνου και των συνθηκών ζωής, καθώς και από την επικάλυψη φαινομένων που θολώνουν συχνά το τοπίο των βαθύτερών του αναζητήσεων για μια υπέρβαση. Προσανατολίζοντας προς αυτή την κατεύθυνση τα έργα του, ο γλύπτης συνενώνει αφενός τη χοϊκότητα με τη μνημειακότητα και αφετέρου τις όψεις της ζωής με μια τοτεμική, ανιμιστική διάσταση που υπερακοντίζει το στιγμιαίο γεγονός της εντύπωσης, μετατρέποντάς το σε ιερατική διαδικασία επίκλησης αθέατων καταστάσεων, οι οποίες υπαινίσσονται τα κρυπτόμενα "μυστήρια" κάποιας μαγικής, θαρρείς κανείς, δραστηριότητας. Αυτή η δραστηριότητα σχετίζεται με τη φύση, με την οντογένεση και με την καλλιέργεια της συνείδησης, που λειτουργεί ενάντια στη λήθη και στην καθήλωση στερεοτύπων.

Η γλώσσα ωστόσο της τέχνης εμπεριέχει την αλληγορία, τον προσομοιωτικό ρεαλισμό και τη μεταφορά, στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως εικαστικά μέσα και όχι ως αυτοσκοποί, για να μεταδώσουν, πίσω και πέρα από τις αισθήσεις, αυτό το "τρικύμιομα της ψυχής" καθώς έγραφε ο ποιητής. Με την εξασκημένη του ματιά, με το μελετημένο του σχέδιο και με την ευφάνταστη διαπραγμάτευση των υλικών του, ο Θόδωρος Παπαγιάννης διαμορφώνει μάσκες και προσωπεία που υποδηλώνουν συμπυκνωμένα βιώματα και κώδικες επικοινωνίας. Σε άλλη του ενότητα και μέσα από μια αρχαϊκή αυστηρότητα, δημιουργεί γιγαντικά, λατρευτικά αναθήματα που θυμίζουν πηλίνα ειδώλια της κρητομυκηναϊκής τέχνης και έργα της ευρύτερης μεσογειακής λεκάνης, καθώς στέκουν θριαμβικά στον χώρο σαν ξόανα διηπετή ή τρόπαια. Τρόπαια, διαφορετικής υψής, άλλωστε, θυμίζουν και τα ξύλινα-μεταλλικά του γλυπτά με τα σκοτεινά τους χρώματα, φέρνοντας παραλλήλως στο νου τα παράδοξα σκιάχτρα που ακόμη συναντά κανείς στους αγρούς ή τα αποτροπαϊκά άλλοτε γλυπτά που συναντούμε σε όλους τους πολιτισμούς, να βρίσκονται έξω από πόρτες, πύλες ή ως "φυλακτήρια σήματα" σε τόπους ιερούς.

Το τρόπαιο και ο αποτροπαϊκός χαρακτήρας της λειτουργίας του, από λεξιπαίγνιο, στα γλυπτά του Θόδωρου Παπαγιάννη μετατρέπεται σε αντιπαρατιθέμενη συμβιωτική σχέση που η παρουσία της εμφανίζεται ως υποβλητικό, αλλά ανασπάνητο αίνιγμα. Πρόκειται για ένα αίνιγμα που εμβαθύνει τη συναίσθηση και την καλλιέργεια της ψυχικής ενδοχώρας, με τον τρόπο που εμφανίζεται γύρω από μια επόμενη ενότητα έργων του καλλιτέχνη, η οποία αφορά κατ' αναλογία στην καλλιέργεια της γης και στην προετοιμασία του ψωμιού.

Η σημασία του σίτου στην καθημερινή και στη θρησκευτική ζωή, η παρασκευή των αλεύρων, ο βολόσουρος, η σκάφη, η γάστρα, τα καρβέλια που με πηλό και άλλα υλικά προσομοιωτικά δημιουργεί ο καλλιτέχνης, παραπέμπουν στον καταγωγικό μύθο που γίνεται ιστορία και στη συνέχεια μετατρέπεται σε καθημερινότητα, ενώ από την άλλη πλευρά η εσωτερική επεξεργασία της μνήμης και της συνείδησης εμφανίζεται ως τελετουργική διαδικασία μιας πράξης που διαχρονικά επιτελείται. Μέσα απ' αυτήν την υπαινικτική τελετουργία, ο καλλιτέχνης δηλώνει τις αναζητήσεις του ανθρώπου προς τις αρχέγονες ρίζες της γήινης του υπόστασης που διαρκώς μετασχηματίζεται, δημιουργώντας γέφυρες με τη φύση και το επέκεινα.

Thodoros Papayannis knows, as few other sculptors do, how to bring out the composition and to make use of the sensuousness of the materials which he negotiates in his art, whether these are clay, metals, woods, or polyesters, stones, and marbles of varying origins and colourings. He also possesses, at the same time, the capability of combining in an expressive manner certain materials with one another when the style and character of the compositions require this, without resorting to shallow sensational effects. Sometimes he also organically incorporates into his compositions by recycling waste materials which have been thrown away and carry with them recollections of past uses, with human stories inscribed within them. These items, through their elliptical nature, are re-mythologised in the second scenario of their presence which they shape, as they manifest drastic contrasts on the basis of their stylistic and technical formation.

The undeviating objective of this artist is the animation in its plastic mass of each of his spatio-dynamic forms, which is based on the harmonised balances, the colour contrasts, the dialectic of the pivots of support, and the proportions of surfaces, which by their interpenetrations, their forms of ruggedness or smoothness create a particularity of texture and style in the sculptures, of vitalist inspiration, of Thodoros Papayannis, with their expressionistic and post-cubist characteristics.

The artist, in his subjects concerned with birth, mating, and the transubstantiation which is extended even by the flight of a flock of birds conveys life experiences, memories at many levels, and observations from the courses followed, in terms of expression, by ancient Greek, Byzantine, Mediterranean, or vernacular art. From the simplest to the most composite patterns of his sculpture, he approaches form as a stimulant nucleus for the creation of associations which involve a series of archetypes, symbolisms, ritual mechanisms, and images which are grounded in the fields of the collective unconscious. The feelings which are called forth in the beholder are merged with the day-to-day existential Angst which is expressed through the alienations which the individual undergoes, by the changes in time and the conditions of life, and by the covering over of phenomena which often blur the landscape of his deeper quests for a form of transcendence. In orientating his works in this direction, the sculptor unites, on the one hand, earthiness with monumentality, and, on the other, the aspects of life with a totemic, animistic dimension which surpasses the momentary event of impression, transforming it into a hieratic procedure of invocation of unseen states which hint at the concealed 'mysteries' of some, as it were, magical activity. This activity relates to nature, to ontogeny, and to the cultivation of consciousness, which operates against oblivion and in the demolition of stereotypes.

The language of art, however, contains allegory, realism through simile, and metaphor - features which are used as media of art, and not as ends in themselves, in order to convey, behind and beyond the senses, that 'turmoil of the soul' of which the poet speaks. With his practised eye, his carefully studied design, and his imaginative negotiation of his materials, Thodoros Papayannis shapes masks and disguises which suggest experiences and codes of communication. In another group of his works, by means of an Archaic austerity, he creates gigantic, cult 'votive offerings' reminiscent of clay figurines of Cretan-Mycenaean art and works of the wider Mediterranean basin as they stand triumphantly in the space like carved wooden images 'sent from Zeus', or trophies. It is trophies, of a different texture, which, in any event, his wooden - metal sculptures call to mind with their dark colours, while at the same time they are reminiscent of the strange scarecrows still encountered in fields, or, at other times, of the apotropaic sculptures which we find in all civilisations, outside doors or gateways, or as 'protective signs' in sacred places.

The tropaion - trophy - and the apotropaic character of its function, by a play on words - in the sculptures of Thodoros Papayannis is transformed into a contrasted symbiotic relationship whose presence makes its appearance as an suggestive, but unsolved, enigma. This is an enigma which deepens the awareness and the cultivation of the soul's hinterland by the way in which it appears around a subsequent group of works by the artist which has to do, by analogy, with the cultivation of the land and the production of bread.

The importance of corn in everyday and religious life, the preparation of flours, the volosourous, the kneading-trough, the gastra, the loaves which the artist makes by simulation with clay and other materials refer us to the myth of origin which becomes history, and then is turned into everyday routine, while, on the other hand, the inner processing of memory and consciousness appears as a ritual procedure of an act which is performed through time. Through this allusive ritual, the artist connotes the quests of man in the direction of the primeval roots of his earthly existence, which is constantly being transformed, as it builds bridges to nature and the beyond.

Athena Schina

ΤΑ ΚΟΤΣΥΦΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ - Εκδόσεις Κέδρος

Στον ποιητή Φρίξο Τζιόβα

Πολλές φορές, το πρωί που ξυπνώ, ακούω το σφύριγμα ενός κότσυφα μέσ' από τις κλειστές γρύλιες. Πρέπει να τον έχουν σε κλουβί, σε κάποιο από τ' αντικρινά διαμερίσματα. Η φωνή του φτάνει μαζί με τις φωνές των άλλων «ωδικών», της καρδερίνας, του σπίνου, του φλώρου, αλλοιωμένη από τους βόγκους των αυτοκινήτων, τους συναγεμικούς και τις σειρήνες των ασθενοφόρων. Ίσως είμαι από τους λίγους που την αναγνωρίζουν.

Χθές το βράδυ όμως, καθώς κατέβαινα την οδό Οκταβίου Μερλιέ προς την Ασκληπιού, άκουσα ένα κανονικό τραγούδι κότσυφα, ανοιξιάτικο, ερωτικό, όλο κλωθογυρίσματα, και στάθηκα κατάπληκτος. Ερχόταν από το σύδεντρο του Αγίου Νικολάου. Κοίταξα μέσ' από τα κάγκελα και τον ανακάλυψα που καθόταν σ' ένα ψωραλέο κοντόπευκο. Τον αναγνώρισα. Το χειμώνα, εκεί ψηλά, ερχόταν κάθε πρωί στον κήπο μας, χοροπηδούσε και κορφολόγαγε τα μαρούλια. Ήταν κατάμαυρος, με κεχριμπάρι ράμφος. Ένας κερομύτης!

Καλέ μου κερομύτη, παλιέ μου φίλε! του λέω. Τι ζητάς εσύ εδώ, δίπλα στα παγκάκια, με τους πρεζάκηδες, τα κλεφτρόνια και τους άλλους ύποπτους; Ποιαν άνοιξη, ποιους έρωτες να τραγουδήσεις και ποιος να σ' ακούσει; Δε φαντάζομαι να μου το γύρισες κι εσύ στις ανωμαλίες! Κι αν κάποιοι ακούσουν το τραγούδι σου, «τραγουδάει», θα πουν, «άρα είναι χαρούμενος! Φαρμακώστε τον, για να μάθει!»

Άντε λοιπόν να φύγεις εκεί ψηλά, να γεμίσουν οι μελωδίες σου τις ρεματιές που λόγκωσαν. Τώρα θ' αρχίσουν να φουντώνουν. Θα μπουμπουκιάσουν τα γράβα κι οι αγριαχλαδιές, θ' ανθίσουν οι κρανιές, οι ξινομηλιές, οι κουτσουπιές, θα γεμίσουν τα πλάγια με κίτρινα, λευκά και ροζ συννεφάκια. Άντε να πεις εκεί το τραγούδι σου.

Άσε με εμένα. Μην περιμένεις βέβαια να'ρθω με το πρώτο χελιδόνι, μαζί με την Ανθούλα, να κρεμάσουμε σ' ένα κρυφό κλαδί τον «μάρτη» μας – εκείνο το βραχιολάκι από κόκκινες και άσπρες κλωστές. Και μην ανέβεις στην κορφή της κερασιάς, πάνω από τον Παλιόμυλο, για ν' αγναντέψεις αν έρχομαι και ν' αρχίσεις ύστερα τις βουτιές στους γκρεμούς, σφυρίζοντας τάχαμουν τρομαγμένος.

Μπορεί και να'ρθω εγώ, μπορεί και όχι. Θα εξαρτηθεί από πολλά. Μα φεύγα εσύ, φίλε μου κερομύτη, φεύγα όσο είναι καιρός! Ο σώζων εαυτόν σωθήτω, που λένε εδώ. Καθένας για λόγου του. Εγώ μπορεί κιάλας να μείνω τελικά. Ν' ακούω τους σπίνους, τις καρδερίνες και τους φλώρους που σφυρίζουν απελπισμένα στ' αντικρινά διαμερίσματα.

Χριστόφορος Μηλιώνης

THE BLACKBIRDS OF ATHENS - Kedros editions

To the poet Phrixos Tziovas

Often, when I wake up in the morning, I hear the whistling of a blackbird through the closed shutters. They must have it in a cage, in one of the apartments opposite. Its voice reaches me together with the voices of other 'songbirds', the goldfinch, the chaffinch, the linnet, distorted by the moans of the motor cars, the alarms, and the sirens of the ambulances. Perhaps I am one of the few to recognise it.

Yesterday evening, however, as I was going down Oktaviou Merlie St towards Asklepiou St, I heard a real song of a blackbird - vernal, erotic, full of eddies, and I stood there astonished. It was coming from the thicket of Aghios Nikolaos. I looked through the railings and discovered him sitting on a low mangy pine. I recognised him. In winter, up there, he used to come to our garden every morning; he would caper about and peck at the lettuces. He was jet-black, with an amber beak. A wax-nose!

'Good old Waxnose, my old friend!' I said to him. What are you after here, next to the benches with the junkies, the thieves, and the other dubious characters? What springtime, what loves are you going to sing about, and who's going to listen to you? I don't imagine that you've taken to deviancy as well! And there are some people who if they hear your song, will say 'He's singing, therefore he's happy! Poison him, to teach him a lesson!'

So off you go up there, so that the ravines which have grown thick with woodlands will be filled with your melodies. Now they will be starting to run riot. The hornbeams and the wild pears will be coming into bud; the dogwoods, the crab apples, the aspens will be filling the hillsides with little clouds of yellow, white, and pink. Off you go, to sing your song there.

Leave me. Don't expect me to come, of course, with the first swallow, together with Anthoula, for us to hang up on a secret branch our martis – that little bracelet of red and white threads. And don't go up to the top of the cherry tree, above Paliomylos, to look out to see whether I'm coming, and then begin your dives on the crags, whistling as if you're frightened.

I may come, or I may not. It will depend upon a lot of things. But off you go, my friend with the wax nose, go while there's still time! Every man for himself, as they say here. Let everybody look out for himself. I may stay here myself in the end. To listen to the chaffinches, the goldfinches, and the linnets whistling hopelessly in the apartments opposite.

Christophoros Milionis

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ»

Μια περιδιάβαση...

Και ξαφνικά...ανοίγεις μια θύρα και βρίσκεσαι στην πίσω πλευρά των πραγμάτων, στην αθέατη, εκείνη που συνιστά έναν «τόπο» σου, με το χρόνο σταματημένο στην ηλικία της αθωότητας, κι έχεις το αίσθημα της συμμετοχής σου – μαζί με τον καλλιτέχνη – στη δημιουργία μιας «άλλης πραγματικότητας», καθώς κινείσαι ανάμεσα σε υλικά, που υποταγμένα σε ήπια συναισθήματα, συνθέτουν τον ξεχωριστό σου χωροχρόνο.

Περιδιαβάξεις σαν σε όνειρο, μ' ανοιχτές τις οράσεις, κάτω από «τοτεμικά» δωρικά βλέμματα, σε μια διαρκή αναζήτηση του Ωραίου, με την αίσθηση της κοινότητας – ως κοινωνίας ανθρώπων του ίδιου χώρου – παρούσα παντού.

Ανάμεσα από μορφές και εικόνες μιας ποικιλόμορφης ζωής με τη μέθη του στήθους που αναζητά το δικό του εσωτερικό περιθώριο... Σαν σ' έναν κόσμο σε διαρκή κίνηση και δράση και σαν μια μελωδία απόκοσμη, συναρπαστική, που σ' ανεβάζει, λες, πάνω και πέρα απ' τα πράγματα και δεν μπορείς πια, παρά να γίνεις ένα πρωταλφάβητο παιδί στο θρανίο της γνώσης, αναζητώντας εντός σου βαθιά, τη δική σου ερμηνεία της ύπαρξης σου, συνθέτοντας, τη δική σου πρόταση για τον κόσμο...

Ανοίγεις μια θύρα...κι ανάλαφρος, απεκδυόμενος τα διάτρητα μάτια της καθημερινής σου πραγματικότητας, περνάς στην περιοχή της Τέχνης, όπου αισθάνεσαι να συντελείται το «θαύμα».

Τάσος Κανάτσης

THE THEODOROS PAPAYANNIS MUSEUM OF CONTEMPORARY ART

A tour ...

And suddenly ... you open a door and you find yourself on the rear side of things, the unseen side, that which is a 'locus' for you. With time stopped at the age of innocence, and you have the feeling of participation - together with the artist - in the creation of 'another reality', as you move among the materials, which, made subject to mild emotions, make up your special time/space.

You walk around as if in a dream, with senses of sight open, beneath 'totemic' Doric gazes, in a constant quest for the beautiful, with the feeling of community - as a society of people belonging to the same space - present everywhere.

Among the figures and images of a multifarious life, with the intoxication of the breast which seeks its own inner margin ...

As if in a world in a state of continuous motion and action and like an otherworldly, enchanting, melody which, you feel, raises you over and above things, and you now can do no other than become a child, beginning his alphabet on the school bench of knowledge, searching deep within yourself for your own interpretation of your existence, composing your own proposal for the world ...

You open a door ... and lightweight, casting off the tattered garments of your everyday reality, you pass into the realm of Art, where you feel the 'miracle' taking place.

Tasos Kanatsis

Καλοκαίρι στην γενέτειρα, έχει έρθει να δει μάνα και πατέρα και συγγενείς. Φίλοι παλιοί τον τραβάνε σε ταβέρνες και μπαρ. Κατάληξη το μαγαζί στην εθνική οδό.

Μουσική στο διαπασών, λουλούδια και κονσομασιόν, γαβγίσματα και σκέρτσα τυποποιημένα, «να πάρουμε σπέσιαλ γιατί το άλλο είναι μπόμπα», «ναι καλά γιατί το σπέσιαλ τι θα είναι;».

«Από εντώ είσαι; Δεν σε έχω ξαναδεί στο μαγαζί».

Ξένη. Το πρόσωπο κουρασμένο και βαμμένο υπερβολικά, το ντύσιμο κραυγαλέο, ένα άρωμα που θα το περίμενε χειρότερο, δυο υπέροχα πόδια, με μάτια να ταλαντεύονται ανάμεσα στο φλέρτ και τη θλίψη.

«Από πού είσαι;»

Τι είδους κουβέντα να κάνεις με κάποιον που μετρά την παρέα σου με χρήματα;

Τον εκπλήσσει. Έχει πει μόνο ένα ποτό εδώ και ώρα, κάθετα δίπλα του και τον κουβεντιάξει. Οι φίλες της την ραίνουν με λουλούδια. Όπα. Όπα. Πω-πω κέφια!

«Τι γυρεύεις εδώ;»

«Να ζήσω τέλω».

Επιστροφή στο πατρικό τα χαράματα με πονοκέφαλο, τα αυτιά να βουίζουν το στομάχι να καίει και τη συνείδηση να διαμαρτύρεται γιατί το χέρι του σαν να ήταν χέρι ρομπότ είχε αναπαυθεί για ώρα στα πόδια της.

Του μένουν λίγες μόνο ώρες να ξεκουραστεί. Έχει κλείσει ταξί για την Αθήνα, να προλάβει την πτήση για την άλλη μεριά του ωκεανού.

Εκεί έχει στεριώσει, εκεί τον περιμένουν γυναίκα και παιδιά. Welcome home θα του πούνε. We've missed you.

Μιχάλης Σπέγγος

Summer in his birthplace, he's come to see his mother and father and relatives. Old friends drag him off to tavernas and bars. They end up in the establishment on the national highway.

Music at full blast, flowers, and drinks, yappings and standardised flirtations, 'Let's have the 'special', because the other's gut-rot'. 'Yes, fine, but will the special be any different?'

'Are you from here? I haven't seen you in the bar before.'

A foreign girl. Her face tired and over-made-up, her clothes blatant, a scent which he would have expected to be worse, two superb legs, with eyes vacillating between flirtation and sadness.

'Where are you from?'

What kind of conversation do you make with someone who counts out your company in money?

She surprises him. She has had only one drink for some time now, she is sitting next to him and in conversation with him. Her friends rain flowers on her. Clapping. High spirits.

'What are you looking for here?'

'I want to live.'

Return to his parents' home at dawn with a headache, his ears are ringing, his stomach's burning, and his conscience is protesting because his hand, as if it were the hand of a robot, had rested for ages on her legs.

He only has a few hours left to rest. He has ordered a taxi for Athens, to be in time for the flight to the other side of the ocean.

It's there that he's established himself, that's where wife and children are waiting for him. 'Welcome home', they'll say to him. 'We've missed you.'

Michalis Spengos

στον Χρήστο Μπράβο

Μιά τέτοια νύχτα, πρίν από χρόνια,
κάποιος περπάτησε μόνος, δέν ξέρω πόσα
λασπωμένα χιλιόμετρα.
Νύχτα καί συννεφιά χωρίς άστρα.
Ξημερώματα μπήκε στά Γιάννενα.

Στό πρώτο χάνι έφαγε, καί κοιμήθηκε
τρία μερόνυχτα. Ξύπνησε άπ' τό χιόνι
πού έπεφτε μαλακά, στάθηκε στό παράθυρο
κι άκουγε τά κλαρίνα.

Πότε θαμπά καί πότε δίπλα του,
όπως τά 'φερνε ό άνεμος.
Κι άκουσε μετά τή φωνή
πεντακάθαρη, άπό κάπου κοντά,
σάν άλύχτημα καί σάν νά τήν έσφαζαν
τή γυναίκα κι ούτε καβγάς ούτε
τίποτε άλλο, χιόνιζε όλη νύχτα στά Γιάννενα.
Ξημερώματα πλήρωσε τί χρωστούσε
καί γύρισε στό χωριό του.

Στά πενήντα του θά 'τανε
μέ γκριζα μαλλιά καί τρεΐς θυγατέρες
άνύπαντρες, χήρος τέσσερα χρόνια,
μέ τή μαύρη κάπα στίς πλάτες,
καί τί χιόνι σήκωσαν τοϋτες οί πλάτες
κανένας δέν τό 'μαθε.

Μιχάλης Γκανάς

Γυάλινα Γιάννενα

Εκδόσεις Καστανιώτη

Μια γέφυρα παρελθόντος και μέλλοντος

Στον καιρό της πλανητικής κουλτούρας, όπως ονόμασε τον παγκόσμιο πολιτισμό ο Παναγιώτης Κονδύλης, το Σχολείο σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες θα πρέπει να διακονεί τα παιδιά σε θέματα παιδείας και πολιτισμού. Η αύξηση του δείκτη αστικοποίησης του τρόπου ζωής - μεγάλα πολεοδομικά συστήματα, με εμφανείς τις δομές κοινωνικής σκλήρυνσης και απάνθρωπης διάρθρωσης - έχει επιφέρει μια βαθιά αλλαγή στον ιστό του πολιτισμού και στους διαύλους της ανθρώπινης επικοινωνίας. Γι' αυτό η γενναιοδωρία του γλύπτη Θεόδωρου Παπαγιάννη να προσφέρει τη δημιουργία μιας ζωής στο γενέθλιο τόπο του, το Ελληνικό Κατσανοχωριών Ιωαννίνων, αποτελεί μοναδική προσφορά για την αναζωογόνηση του πολιτισμικού ιστού στην περιφέρεια της απρόσωπης πιά και με αδύναμο πολιτιστικό ιστό πόλης των Ιωαννίνων. Η γλυπτική αναπαράσταση ανθρώπινων δράσεων, που είναι δράσεις ζωής και εκφράσεις αρχέγονης γνώσης, θα αποτελέσει σύναψη μοναδική και γραμμή σύνδεσης του παρόντος με το παρελθόν. Είμαι βέβαιος ότι το Τμήμα Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων θα εκπονήσει τις απαραίτητες μελέτες για να συνδέσει το γλυπτικό περιεχόμενο του Μουσείου με τη λογοτεχνία που αναφέρεται στην εποχή αυτή και στις δράσεις του περιεχομένου του Μουσείου. Κι ακόμη αυτή η γλυπτική αναπαράσταση του τρόπου ζωής των κατοίκων του Ελληνικού και ολόκληρης θα έλεγα της Ηπείρου θα δώσει την έμπνευση σε νέους ανθρώπους να ζυμώνουν, να μαγειρεύουν, να υφαίνουν, να χτίζουν σύμφωνα με τα όσα ο μεγαλοφυής γλύπτης σε μια έξαρση ευχαριστίας για το γενέθλιο τόπο του, το Ελληνικό, έχει δημιουργήσει. Τώρα είναι η ώρα που πρέπει να αποδείξουμε ότι οι σταθμοί τέχνης στην Ήπειρο είναι μονοπάτια ζωής και μοναδικές συνάψεις με το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Καμαρώνω το Θόδωρο Παπαγιάννη για τη γενναιοδωρία του και χαίρομαι που είμαι Ηπειρώτης.

Ελευθέριος Γεϊτόνας

A bridge between past and present

In a time of planet culture, as Panaghiotis Kondylis has called world culture, the school, in collaboration with local communities, should serve children in matters of education and culture. The increase in the degree of urbanisation of the way of life - large urban planning systems, with the structures of hardening of society and inhuman articulation apparent - has brought about a profound change in the fabric of culture and in the channels of human communication. For this reason, the generosity of the sculptor Theodoros Papayannis in donating the creative work of a lifetime to his birthplace, Elliniko Katsanochoriou, Ioannina, is a unique contribution to the revitalisation of the cultural fabric in the region of the now faceless city of Ioannina with its weak cultural fabric. The representation by sculpture of human activities which are life actions and expressions of a primeval knowledge will constitute a unique linkage and line of connection of the present with the past. I am sure that the Department of Literature of the University of Ioannina will compile the studies necessary to connect the Museum's contents in terms of sculpture with the literature which deals with that period and the activities in the Museum's content. And, again, the representation in sculpture of the way of life of the inhabitants of Elliniko and, I would say, of the whole of Epirus will inspire young people to bake bread, to cook, to weave, and to build along the lines of what this genius of a sculptor, in an upsurge of gratitude to his birthplace, Elliniko, has created. Now is the time when we must prove that the landmarks of art in Epirus are also pathways of life and unique connections between the past, the present, and the future. My admiration goes to Theodoros Papayannis for his generosity and I am glad that I am an Epirot.

Eleftherios Geitonas

Έχω συναντηθεί βιωματικά με την τέχνη του "πρωτομάστορα" Καθηγητή Θόδωρου Παπαγιάννη πριν αρκετά χρόνια, μια συνάντηση όπως του γυμνού χεριού με το ηλεκτροφόρο σύρμα. Σήμερα ενώπιον του Μουσείου καλούμαι να αποδώσω την συγκίνησή μου με λέξεις. Αντιλαμβάνομαι το αυτονόητο, ότι πρέπει να αποφύγω τη φόρτιση της ηπειρωτικής μου καταγωγής και την βιωματική μνήμη με τα περισσότερα και κυρίαρχα εκτιθέμενα αντικείμενα. Όπως για το γλύπτη έτσι και για μένα είναι εξίσου ιερά. Αντικρούοντας λ.χ. τα "ψωμιά" του Θ. Παπαγιάννη θημήθηκα έναν βαρύ όρκο που παίρναμε παιδιά στο χωριό όταν θέλαμε να γίνουμε απολύτως πιστευτοί: "Μα το ψωμί!" δηλαδή αποδίδαμε στο ψωμί ιερότητα και κύρος ισάξιο της Παναγίας, του Χριστού, των Αγίων... Υποθέτω ότι σκοπός αυτού του Μουσείου δεν είναι να αγαλιάσει εμάς τους ώριμης ηλικίας Ηπειρώτες και να μας θυμίσει τα "παλαιά" αλλά να αποτελεί διαρκές δημιουργικό ερέθισμα για νέους ανθρώπους και για κάθε λογής και καταγωγής επισκέπτες. Θέλουμε εδώ στην άκρη της Ηπείρου ένα Μουσείο για τους αιώνες, για το μέλλον και όχι για το παρελθόν. Νομίζω ότι ο Θ. Παπαγιάννης το παιτυχάνει διότι στη θέα των γλυπτών μια μυστηριακή δύναμη εκπηγάξει από την ύλη και μουδιάζει τον εγκέφαλό του θεατή. Αναγνωρίζω αυτή την αέναη, χθόνια δύναμη, είναι και δική μου δημιουργική δύναμη, είναι η χθόνια ενέργεια του ιερού τόπου της Δωδώνης. Ανα τους αιώνες κάποια χαρισματικά τέκνα της Μητέρας Γης γεννιούνται εδώ και γίνονται ευαίσθητοι συλλέκτες αυτής της χάρης. Εξομολογούνται μια παράδοξη επιθυμία μου, να με ξεχάσει ο φύλακας ένα βράδυ κλειδώνοντάς με μέσα και να εγκοιμηθώ στον βαριά φορτισμένο αυτό χώρο. Το πρωί θα με βρει δωδωναίο προφήτη! Πιστεύω βαθιά, εδώ στο χωριό Ελληνικό δεν έχουμε ένα ακόμη Μουσείο αλλά ένα ορθάνοιχτο Σχολείο Τέχνης. Εδώ που κάποτε οι μικροί μαθητές μάθαιναν τα πρώτα γράμματα, θα εξακολουθούν άνθρωποι να διδάσκονται την υψηλή αισθητική, δηλαδή θα μαθαίνουν τα τελευταία και σφοδρότερα γράμματα της ζωής. Οφείλουμε λοιπόν αυτό το χώρο να τον τιμήσουμε και να τον αναδείξουμε σαν έναν χώρο απαραίτητης επίσκεψης και αισθητικής απόλαυσης.

Βασίλης Γκουρογιάννης
Νομικός - Λογοτέχνης

I met experientially with the art of the 'master mason' Professor Thodoros Papayannis many years ago, an encounter like that of the bare hand with an electric cable. Today, faced with the Museum, I am called upon to give a rendering of my emotion in words. I am aware of the self-evident: that I should avoid the charging of my Epirot origins and memory of experiences with the more numerous and dominant items exhibited. As for the sculptor, so for myself, they are equally sacred. As I looked, for example, at Thodoros Papayannis's 'loaves', I remembered a grave oath which as children we took in the village when we wanted to be absolutely believed: 'By the bread!' - that is, we ascribed to bread a sanctity and authority equivalent to that of Our Lady, of Christ, of the Saints ...

I assume that the purpose of the Museum is not to rejoice the hearts of us Epirots of a mature age and to remind us of the 'old days', but to be a constant creative stimulus for young people and for visitors of whatever kind and origin. What we want here on the edge of Epirus is a Museum for the ages, for the future and not for the past. I think that Thodoros Papayannis has achieved this, because when one looks at the sculptures, a mysterious force wells from the matter and numbs the brain of the beholder. I recognise this eternal, chthonic force; it is my own creative power, it is the chthonic energy of the sacred spot of Dodona. Down the centuries, certain charismatic children of Mother Earth are born here, and become sensitive recipients of this favour. I must confess to a strange desire of mine: that the custodian would forget me one evening and lock me in, so that I could 'incubate' in this heavily charged place. In the morning he would find me a seer of Dodona! It is my deeply-held belief that in the village of Elliniko we do not have just another museum, but a wide-open school of art. Here where once young schoolchildren learnt their first letters, people will continue to be taught sublime aesthetics - that is, they will learn the last and wisest letters of life. We must, then, honour this place and highlight it as somewhere to which a visit is a 'must' and an aesthetic enjoyment.

Vasilis Gouroyannis
Jurist - Writer

Το ερωτικό στοιχείο

«...Υπάρχει ένα κυρίως πάθος της ψυχής, που εδώ είναι ο έρωτας. Αυτός δεν εκφυλίζεται στην εκλέπτυνση του αισθήματος. Είναι ο έρωτας στο βάθος των παθών της ψυχής, είναι ο χυμός της ζωής μας, ό,τι εσωτερικότερο υπάρχει μέσα μας. Τα πάθη είναι που βράζουν μέσα μας κι αφήνουν ατμούς που θέτουν σε ενέργεια την ψυχή μας. Κεντρισμένος απ' αυτό το αρχέγονο πάθος μορφώνει ο γλύπτης ερωτικά θέματα-βιώματα σε μάρμαρο, λίθο ή μπρούντζο, άλλοτε όρθια, άλλοτε καθήμενα και συχνά καταγής. Τα σώματα των ερωτευμένων που εισχωρούν, που βυθίζονται το ένα στο άλλο, τα μαγκωμένα μέλη. Οι άνθρωποι σ'έναν πλοχμό, σ'αυτή τη μάχη την ερωτική, αγωνιστές που έπεσαν και χτυπιούνται μανιασμένα στο χώμα. Είναι ένα θανατηφόρο πάθος, μια έλξη, μια κίνηση προς τα μέσα. Είναι ένας στρόβιλος και μια δίνη, όπου μέσα τεμαχίζονται θυσία τα σώματα. Ερωτική πάλη, όπου νικητής είναι πάντοτε το πάθος».

«...Συνεχής η γυναικεία παρουσία στη γλυπτική του Θ.Παπαγιάννη. Υπό την επενέργεια του Έρωτος η Γαία θα γεννήσει τον ουρανό, με τον οποίο έκτοτε θα ενούται. Η φύση δέχεται τη βροχή, για να καρπίσει. Η γυναίκα (εδώ δύο φιγούρες από ξύλο, δύο συνθέσεις από σφυρήλατο χαλκό η μιά, μια πώρινη και σε μπρούντζο η άλλη) ως θεότητα, σαβάσμα ιερή παρουσία, αρχέτυπο. Μεταφορές σε μεγαλύτερο μέγεθος ειδωλίων μαγικής υπόστασης, εκφρασμένων με αυστηρή πλαστική αφαίρεση και αναγωγή. Η θήλεια αυτή δύναμη, η δημιουργική της φύσης, παραμένει ο πρωταγωνιστής στη θεματολογία του γλύπτη».

Γιώργος Παπαγεωργίου
Φιλολόγος - Συγγραφέας

The erotic element

«...There is a ruling passion of the soul, and here it is Eros. This does not degenerate into the refinement of feeling. It is eros in the depths of the soul's passions, it is the sap of our life, whatever is most inward that exists within us. It is the passions which boil within us, giving off steam which sets our soul in action. Goaded by this primeval passion, the sculptor gives shape to erotic themes/experiences in marble, stone, or bronze, sometimes upright, sometimes seated, and often on the earth. The bodies of the lovers who penetrate, are submerged in, one another, the entwined limbs. Human beings in an interlacing, in this erotic battle, fighters who have fallen and writhe maniacally on the earth. It is a fatal passion, and attraction, a movement inwards. It is a whirlwind and a vortex, in which the bodies are fragmented in sacrifice. An erotic struggle, in which passion is always the victor».

«...The female presence in the sculpture of Thodoros Papayannis is constant. Under the effect of Eros, Gaia will give birth to Uranus, with whom from then on she will be united. Nature receives the rain, in order to bear fruit. Woman (here two figures of wood, two compositions, one in hammered copper, the other in limestone and in bronze), as a deity, a revered sacred presence, an archetype. Transpositions into a larger size of figurines of a magical nature, expressed with strict plastic abstraction and reduction. This female force, the creative power of nature, remains the protagonist in the sculptor's subject-matter».

Yorgos Papageorgiou
Philologist, Writer

Ένα διαφορετικό "Μουσείο"

Ο Θόδωρος Παπαγιάννης "επέστρεψε" τη δημιουργία του στον τόπο της αρχετυπικής του έμπνευσης, στο χωριό του. Με το άρωμα του πάτριου πολιτιστικού προτύπου στην καρδιά του, του ηπειρωτικού πολιτιστικού προτύπου, δεν μπορούσε να ξεφύγει απ' τις ηθικές δεσμεύσεις της κλίμακας αξιών του. Όπως οι μεγάλοι Ηπειρώτες ενεργέτες, που "επέστρεψαν" όσο υλικό πλούτο καζάντησαν στην αναγεννώμενη ελληνική πατρίδα, "δέσμοι" των ηθικών αξιών του ηπειρωτικού πολιτιστικού προτύπου, έτσι κι ο Θόδωρος Παπαγιάννης, "δέσμιος" των ιδίων ηθικών αξιών, "επέστρεψε" όσο πνευματικό πλούτο καζάντησε εκεί που γεννήθηκε. Εκεί που πρωτοανάσανε τους ηπειρωτικούς καημούς και σηματοδεύτηκε "από μνήμες και βιώματα δυνατά, που έδωσαν τροφή στη δημιουργικότητά του". Πρόκειται για χειρονομία πνευματικής ενεργείας κατά το ηπειρωτικόν έθος, το υψηλό ηθικό και πολιτιστικό διατακτικό της οποίας, το ερμηνευτικό της δηλαδή διατακτικό, είναι απολύτως συνυφασμένο με τη βαθύτερη ουσία της και την προοπτική της. Κι η προοπτική της συναρτάται από δύο καιρίες και αλληλοπροσδιοριζόμενες λειτουργίες του "Μουσείου Θόδωρος Παπαγιάννης". Η πρώτη, που εκκινεί απ' τη μοναδική καλλιτεχνική του αξία, προϋποθέτει ποιοτικούς όρους λειτουργίας του ως Μουσείου. Έτσι κι αλλιώς καθεαυτή η ίδρυσή του είναι ένα πολύ μεγάλο πολιτιστικό γεγονός. Που σημαίνει πως και η απλή λειτουργία του θα είναι ένα μεγάλο γεγονός. Θα ήταν όμως άδικο για την αξία του να περιοριστεί σε μια απλή λειτουργία. Είναι το ίδιο το έργο του Θόδωρου Παπαγιάννη που επιβάλλει όχι συνήθειες αλλά απαιτητικούς όρους ποιοτικής λειτουργίας αυτού του Μουσείου, έτσι ώστε πραγματικά να αναδειχτεί σε "σχολείο αισθητικής και κύτταρο πολιτισμού", όπως ο ίδιος οραματίζεται. Κι είναι, ως προς αυτό, μεγάλη η ευθύνη του "Ομίλου φίλων του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Θ.Π" και του Δήμου που το φιλοξενεί. Η δεύτερη λειτουργία θα προκύψει απ' τη γενικότερη παρέμβασή του στην πολιτιστική ζωή της Ηπείρου αλλά και πέραν αυτής. Απ' το αν δηλαδή θα εξελιχθεί σε ένα ζωντανό "κύτταρο πολιτισμού". Η Ήπειρος, όπου σε δύσκολους καιρούς συναντήθηκαν γόνιμα ο Διαφωτισμός και η ελληνική παράδοση, παραμένει ένας πολιτιστικά ιδιαίτερος χώρος, προπαντός αν υπολογίσουμε τον προοιωνιζόμενο γεωπολιτικό της ρόλο ή, έστω, τον δυνητικό πολιτιστικό ρόλο των Ιωαννίνων στις δεκαετίες που έρχονται. Ας σκεφτούμε πόσο σημαντική θα ήταν η αναζήτηση και η κατάκτηση μιας πολιτιστικής πρότασης για τη συντονισμένη λειτουργία των πολλών Μουσείων στα Ιωάννινα, ή, που είναι και το μείζον, η αναζήτηση και κατάκτηση μιας πολιτιστικής πολιτικής για τα Ιωάννινα των δεκαετιών που έρχονται. Μιας μακρόπνοης πολιτιστικής στρατηγικής με σύνθημα: "Ιωάννινα: Πόλη Πολιτισμού". Ίσως σκέψεις όπως αυτές να φαντάζουν ουτοπικές. Αν όμως το Μουσείο αυτό ανταποκριθεί στις οραματικές προδιαγραφές του, μπορεί να αποδειχτεί καταλύτης για την πολιτιστική ζωή των Ιωαννίνων και της Ηπείρου. Εξάλλου το ίδιο το έργο του Θόδωρου Παπαγιάννη, ιδίως αυτές οι παράξενες, υπερβατικές και τραγικές μορφές του, που έρχονται από πολύ μακριά και κοιτάζουν πολύ μακριά, βάζει πολύ ψηλά, απαιτητικά ψηλά, τον πήχυ των επιδιώξεων και προοπτικών του. ...Η δικαίωση των οραμάτων που συνοδεύουν την ίδρυση του θα είναι ανεκτίμητης αξίας για τον πολιτισμό της Ηπείρου και του ελληνικού μας τόπου γενικότερα.

Λαοκράτης Βάσσης
Φιλόλογος - Συγγραφέας

A “museum” with a difference

Thodoros Papayannis has “returned” his creativity to the place of his archetypal inspiration, to his village. With the fragrance of the cultural model of his fathers in his heart - the Epirot cultural model - he has been unable to escape from the moral commitments of his scale of values. Like the great Epirot benefactors, who ‘returned’ whatever material wealth they had garnered to their Greek homeland when it was in the process of being reborn, ‘bound’ by the moral values of the Epirot cultural model, so Thodoros Papayannis, ‘bound’ by the same moral values, has ‘returned’ whatever intellectual wealth he has garnered to the place where he was born. To the place where he first breathed the griefs and yearnings of Epirus and was marked by “memories and powerful experiences which nourished his creativity”. We are speaking of a gesture of intellectual benefaction according to the Epirot custom, the lofty morale and cultural imperative of which - its interpretative imperative that is - is totally interwoven with its deeper essence and perspective. And this perspective is dependent upon two crucial and reciprocally defining functions of the Theodoros Papayannis Museum. The first, which starts out from his own unique artistic value, presupposes qualitative terms of its operation as a museum.

In any event, its foundation is in itself a very major cultural event. Which means that even its very operation will be a major event. But it would be unfair to its value for this description to be confined to its operation alone. It is the work of Thodoros Papayannis itself which imposes not usual but demanding terms for the qualitative operation of this museum, so that it really can serve as a “school of aesthetics” and a cell of culture”, as he himself envisions. And, in that respect, the responsibility of the ‘Society of Friends of the Th.P Museum of Contemporary Art’ and of the Municipality which hosts it is a great one. The second function will result from its more general intervention in the cultural life of Epirus - and beyond. From the fact, that is, that it will evolve into a living ‘cell of culture’. Epirus, where in difficult times the Enlightenment and Greek tradition met together fruitfully, remains a special place in cultural terms, above all if we take into account the geopolitical role which is foreshadowed for it, or, even, the potential cultural role of Ioannina in the decades to come. We should reflect how important would be the quest for and the acquisition of a cultural proposal for the co-ordinated operation of the many museums in Ioannina, or, even more important, the quest for and acquisition of a cultural policy for Ioannina in the coming decades - a long-term cultural strategy with ‘Ioannina: City of Culture’ as its slogan. Perhaps thoughts such as these may seem utopian. If, however, this Museum responds to the visionary specifications for it, it could prove to be a catalyst for the cultural life of Ioannina and of Epirus. Furthermore, the oeuvre of Thodoros Papayannis itself, particularly those strange, transcendental and tragic figures of his, which come from a great distance and are looking to somewhere very distant, set very high, demanding high, standards for its objectives and prospects. The vindication of the visions which accompany the setting up of the Museum will be of inestimable value for the culture of Epirus and Greece more generally.

Laokratis Vassis
Philologist - Writer

Τα πρώτα γλυπτά Θ.Π - The first sculptures Th.P

ΦΑΙΣΤΟΥ

ΦΑΙΣΤΟΥ

ΚΝΟΣΟΥ

ΚΝΟΣΟΥ

ΦΑΙΣΤΟΥ

ΦΑΙΣΤΟΥ.

ΦΑΙΣΤΟΥ

12-8-

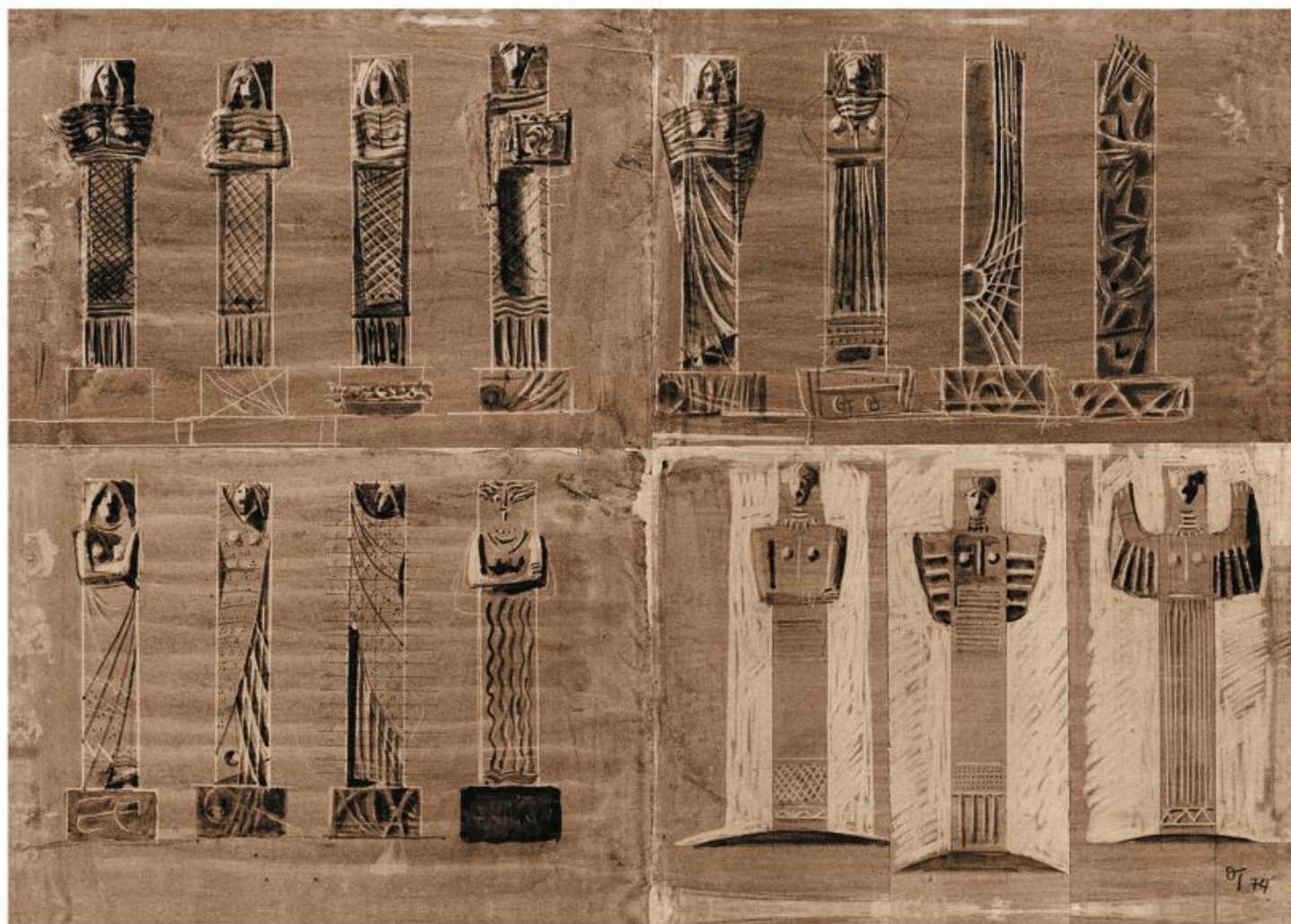
Μαθητὴς ΦΑΙΣΤΟΥ
13-8-62

ΥΠΟΜΕΛΑ. ΚΕΡΑΜ.
ΤΑΦΗ, ΣΠΗΛΙΟΝ, ΚΥΡΕ
ΠΑΤΙΣΣΑ, ΚΥΡΕΠΙΣΣΑ

ΤΑΦΗ ΜΕΣΑΡΓΕ

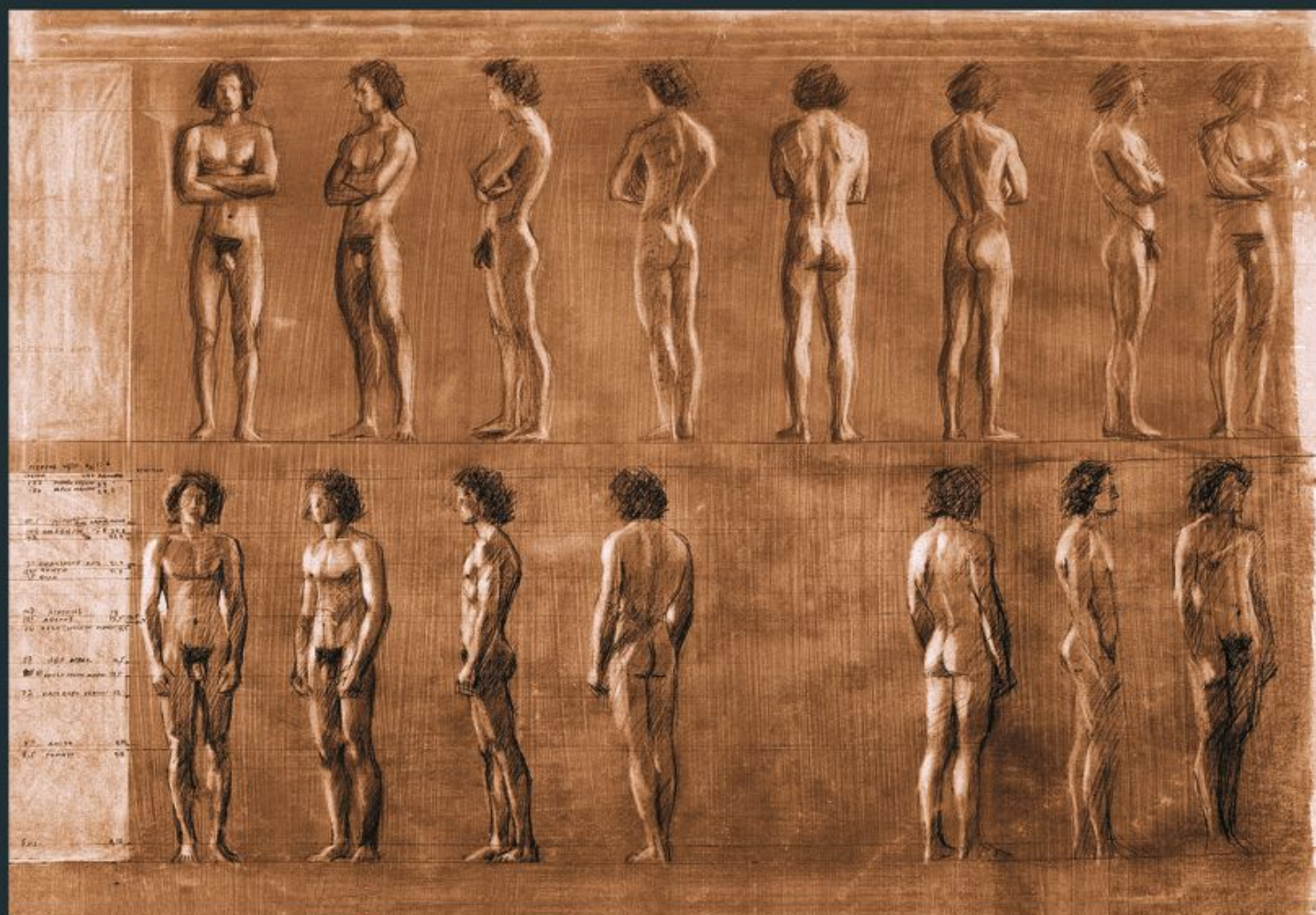

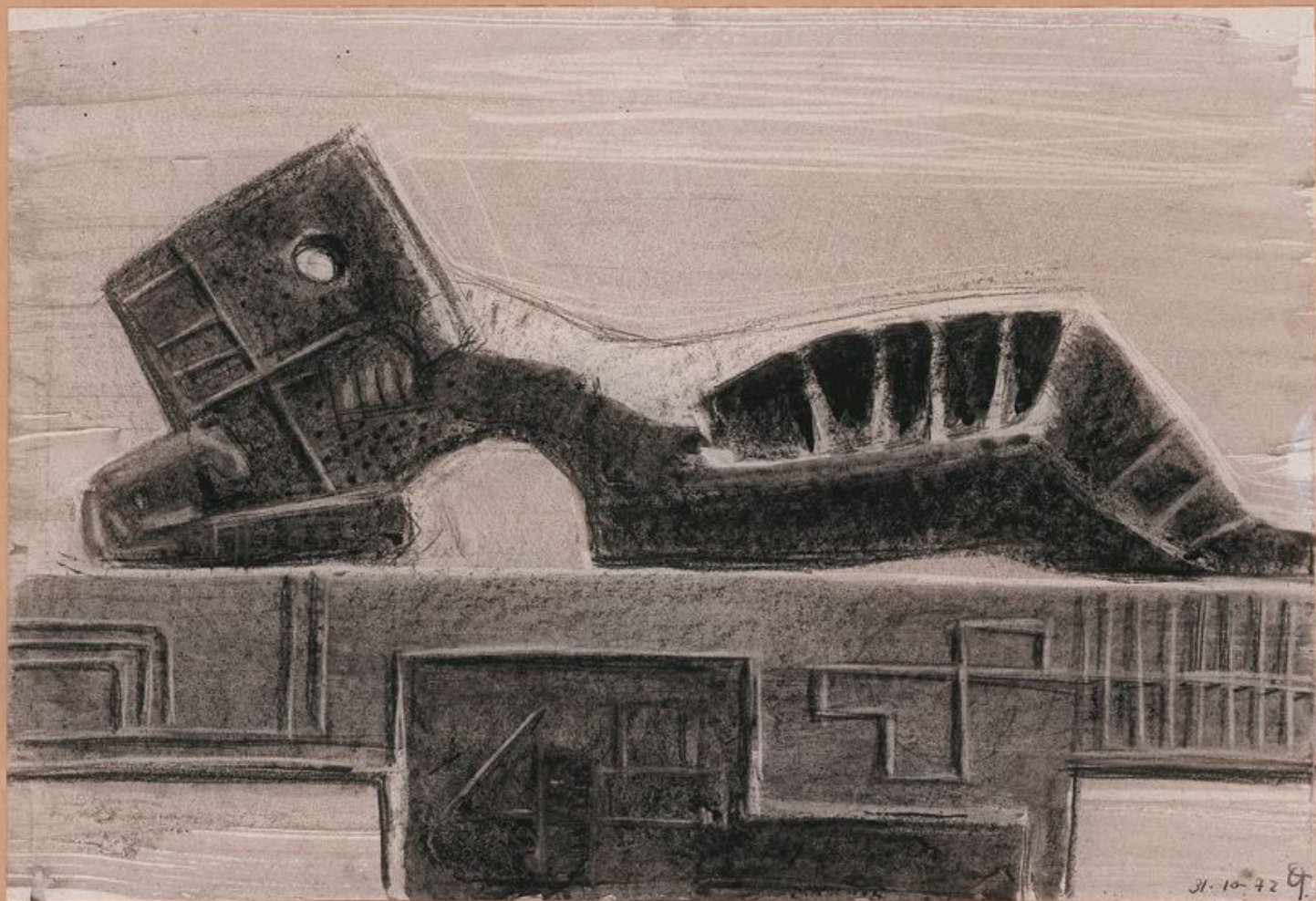

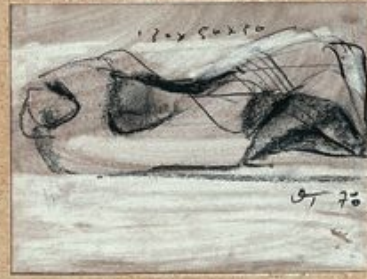
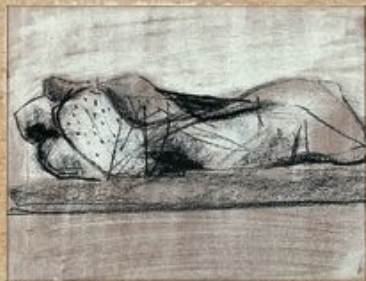

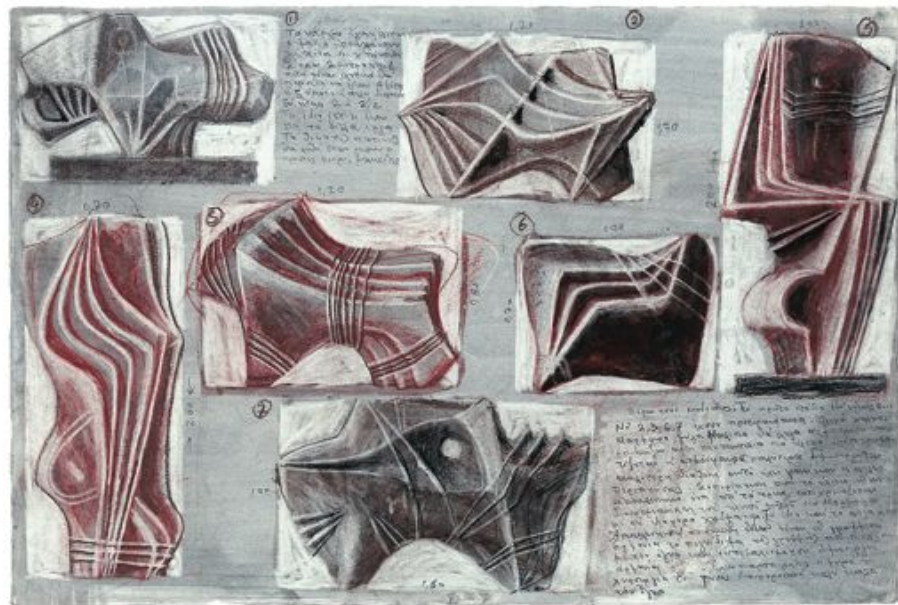
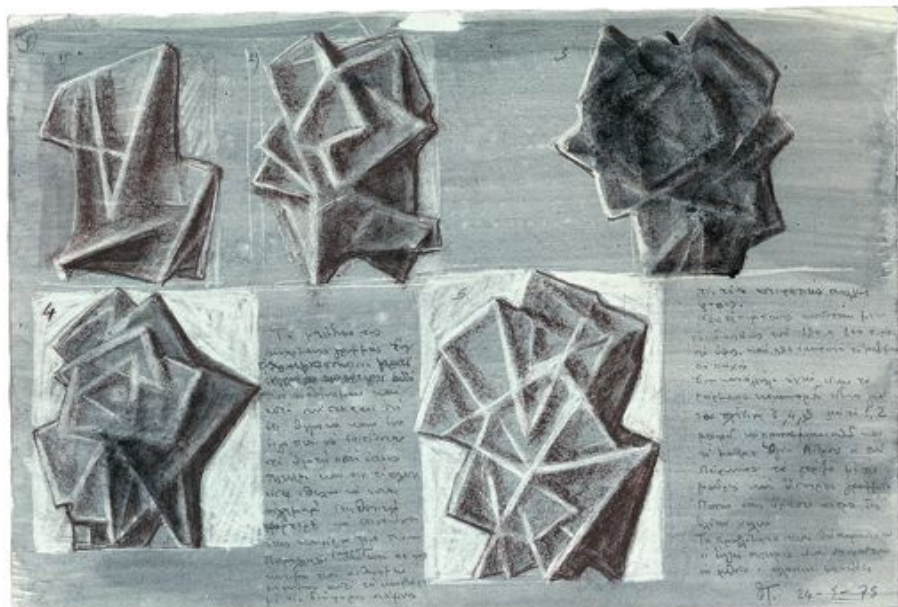

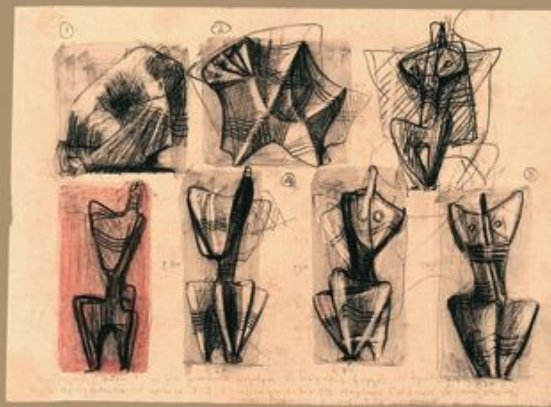

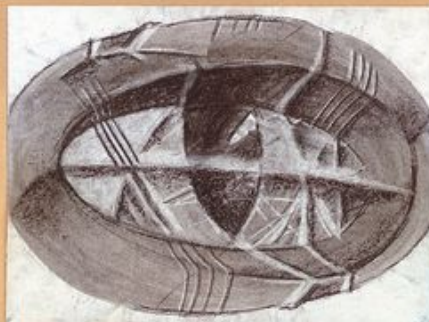

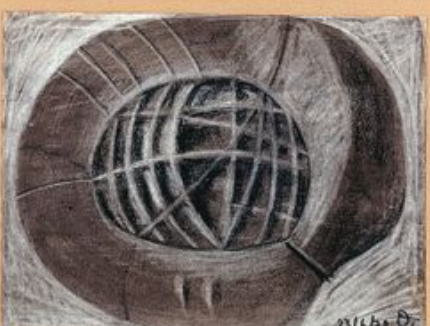

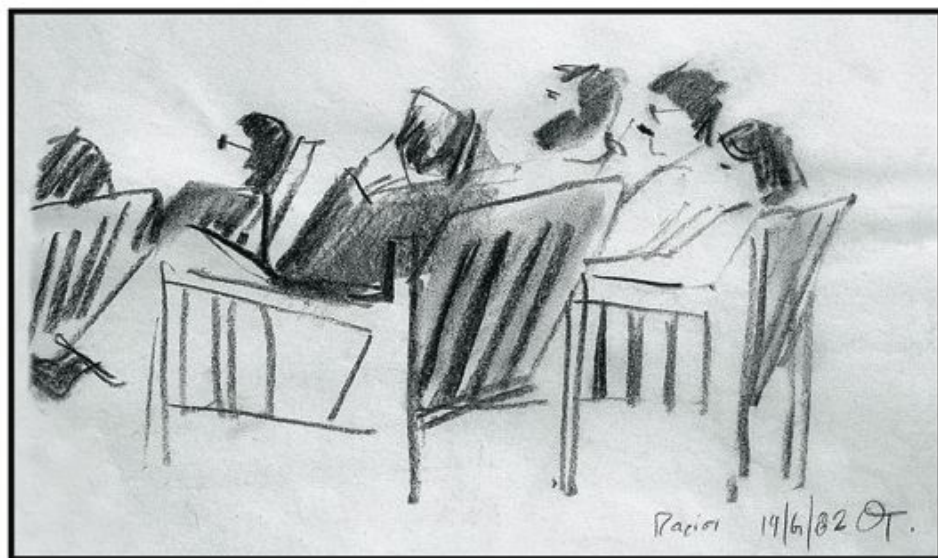

15/12/01

15/12/01

TO ΜΟΥΣΕΙΟ - THE MUSEUM

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ
ΜΕ ΑΡΩΜΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης ανήκει σε μία οικογένεια δημιουργών που σπανίζουν ολοένα και περισσότερο: σ' αυτούς που ξαναγράφουν την ιστορία της τέχνης, ξεκινώντας από την παράδοση, για να κατακτήσουν, με επώδυνους ερευνητικούς αναβαθμούς, την προσωπική τους απελευθέρωση. Ο διάλογος με τον καιρό τους και τις εκφραστικές του υπαγορεύσεις δεν αποτελεί γι' αυτούς τους καλλιτέχνες ετερονομική συμμόρφωση με τους συρμούς, αλλά εσωτερική αναγκαιότητα.

Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης κατάγεται από την Ήπειρο, από μία περιοχή που με την τραχιά της διαμόρφωση, τους γλυπτικούς ορεινούς της όγκους και την πέτρινη αρχιτεκτονική της, αφυπνίζει την ενδιάθετη καλλιτεχνική ροπή και υπαγορεύει την αυστηρότητα και το σεβασμό στη χρήση των υλικών. Αυτή την αυστηρότητα και συνέπεια την επαληθεύει το πολύμορφο έργο του Παπαγιάννη σε κάθε του φάση και στα ποικίλα υλικά που χρησιμοποιεί. Γιατί ο πολύτροπος καλλιτέχνης δεν κουράστηκε να εξερευνά όχι μόνο τα παραδοσιακά υλικά (πέτρα, μάρμαρο, χαλκό), αλλά και κάθε άλλη μορφή πρώτης ύλης: ξύλο, σίδερο, πηλό, συνθετικές ύλες, αλλά και αντικείμενα δεύτερης χρήσης, που προσθέτουν τη δική τους ιστορία στην αφήγηση του έργου. Μια παλιά φωτογραφία του μελλέφηβου Θεόδωρου μας αποκαλύπτει την πρώιμη κλίση του. Δεν θα 'ταν πάνω από δώδεκα - δεκατριών χρονών και είχε κιόλας εκδηλώσει το ταλέντο του: μια σειρά κεφάλια σκαλισμένα στην πέτρα, απειροτέχνα ακόμη, αλλά

πολύ εκφραστικά, προαγγέλλουν δύο βασικές σταθερές της μελλοντικής δημιουργίας του: τον ανθρωποκεντρικό της χαρακτήρα και την αναζήτηση της έκφρασης.

Ίσως εδώ αξίζει να επισημάνουμε έναν άλλο χαρακτήρα της ποιητικής του Θεόδωρου Παπαγιάννη, που δεν είναι άσχετος με την ηπειρωτική του καταγωγή. Η Ήπειρος και ιδιαίτερα τα Ιωάννινα φημίζονται για τη χειροτεχνική τους παράδοση, μια παράδοση που την πλούτισαν με τα έργα τους πολλοί τεχνίτες, από τους αδρούς πελεκάνους που λάξευσαν το γκρίζο γρανίτη για να χτίσουν σπίτια και γεφύρια, ως τους εκλεπτυσμένους αργυροχόους που φιλοτέχνησαν τα ξακουστά γιαννιώτικα κοσμήματα. Ο Ηπειρώτης γλύπτης είναι ένας από τους τελευταίους δεξιοτέχνες της χειροτεχνικής παράδοσης. Του αρέσει όχι μόνο να λαξεύει ο ίδιος τα έργα του, αλλά και να τα τελειοποιεί με τη μαστοριά της αρχαίας τορευτικής. Στα τελευταία του έργα φαίνεται να επικαλείται τη γηγενή παράδοση της πατρίδας του για να "κοσμήσει" τις μορφές του με το μεράκι ενός καλλιτέχνη αργυροχόου.

Η μακρά μαθητεία αρχικά, και θητεία αργότερα, του Θεόδωρου Παπαγιάννη πλάι στον Γιάννη Παππά, έναν αυστηρό δάσκαλο με ρωμαλέο έργο και πλούσια πλαστική παιδεία, του εξασφάλισε στέρεα θεμέλια για να οικοδομήσει το δικό του έργο. Έργο βασικά ανθρωποκεντρικό, με μικρές παρεκβάσεις, όπως τα πουλιά, που δεν παραβιάζουν ουσιαστικά τον κανόνα. Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης μοιράζεται με το δάσκαλο του, το Γιάννη Παππά, την πιο υγιεινή συνήθεια για έναν καλλιτέχνη: το πάθος του σχεδίου. Αναρίθμητα σχέδια σηματοδοτούν την κάθε στιγμή της ζωής του από τότε που επέλεξε

το δύσκολο προορισμό του γλύπτη. Μελετά με το πάθος ενός Λεονάρντο ντα Βίντσι, πρώτα απ' όλα το ανθρώπινο σώμα σε κάθε του στάση, σε ανάπαυση και δράση. Το γυμνό από μοντέλο, αλλά και ανθρώπους στον ιδιωτικό και δημόσιο χώρο. Με ευλαβική εμμονή μελετά τις ελληνικές αρχαιότητες πραγματοποιώντας ταξίδια - προσκυνήματα σ' όλους τους τόπους που καθαγιάσαν οι πρόγονοί μας. Γλυπτά, ανάγλυφα αλλά και αρχιτεκτονικά μέλη, κιονόκρανα, ανθήμια, ραβδώσεις του δίνουν την ευκαιρία να μελετήσει το βηματισμό του ήλιου πάνω στα αρχαία σπαράγματα, το δραματικό διάλογο φωτός και σκιάς. Θησαυρίζει εικόνες, ψηλαφεί γλυφές, πλουτίζει την οπτική του μνήμη μ' ένα ανεξάντλητο ρεπερτόριο, από όπου θα αντλήσει αργότερα έμπνευση και διδάγματα για τα δικά του γλυπτά, τα δικά του ανάγλυφα. Οι πτυχώσεις, το παιχνίδι του σκιοφωτισμού, η διακοσμητική σχηματοποίηση διατηρούν τη μνήμη αυτών των αρχαιολογικών εξερευνήσεων με το μολύβι στο χέρι.

Όπως οι γλύπτες τον παλιό καιρό, ο Θεόδωρος Παπαγιάννης δεν απαξιώνει κανένα έργο. Βαθώς γνώστης της ανδριαντοποιίας, θα φιλοτεχνήσει πολλά μνημεία και προτομές με φιλαλήθεια, εντιμότητα και γνώση, που συχνά απουσιάζουν από ανάλογα έργα του δημόσιου χώρου.

Στο καθαρά δημιουργικό του έργο διακρίνουμε δύο κύριες κατευθύνσεις από την πρώτη κιόλας φάση: τα τεκτονικά γλυπτά, με συμπλέγματα μορφών λαξευμένα στο μάρμαρο και την πέτρα, που διατηρούν τη μνήμη των ορθογώνιων σχημάτων απ' όπου προήλθαν. Τα μετακυβιστικά αυτά έργα έλκουν τη μακρινή καταγωγή τους από κυβιστές γλύπτες όπως ο Zadkine ή ο Lipchitz.

Μία δεύτερη ομάδα γλυπτών εμπνέεται από οργανικές μορφές και αξιοποιεί τις δυνατότητες της "ζωτικής φόρμας". Επιλέγοντας διαβρωμένες πέτρες και βότσαλα, ο γλύπτης εκμεταλλεύεται την τυχαία μορφική τους κλίση για να ανασύρει, με μικρές καίριες επεμβάσεις, ανθρώπινες φιγούρες με ιδιαίτερη εκφραστικότητα. Σε αυτή την ομάδα έργων αναγνωρίζουμε, ως μακρινούς "δασκάλους", μοντέρνους γλύπτες που θεμελίωσαν την παράδοση της "ζωτικής φόρμας", όπως ο Henry Moore.

Τα πουλιά διεκδικούν μία προνομιακή θέση στη θεματογραφία του Θεόδωρου Παπαγιάννη. Οι αεροδυναμικές φόρμες τους, οι αρμονικές καμπύλες τους, ο διάλογος ανάμεσα σε κυτούς και κοίλους όγκους οδηγεί το γλύπτη σε μία συμπτυκνωμένη αφαίρεση που διατηρεί από το θέμα τη δυναμική της πτήσης και τη μελωδία των γραμμών. Η στίλβωση της επιφάνειας, το παιχνίδι της εναλλαγής ανάμεσα σε γυαλισμένα και αδρά μέρη προσθέτουν τη χάρη τους σε αυτά τα ερατεινά έργα, από τα πιο όμορφα που έπλασε ποτέ η γλυπτική τέχνη με αυτό το θέμα. Η "θωπεία" της επιφάνειας του χαλκού από την αστραφτερή αντανάκλαση ως τη σγουρή θαμπάδα μαρτυρεί το γόνιμο δίδαγμα του Brancusi.

Παράλληλα, μία νέα ανθρωπότητα κάνει την εμφάνισή της στο έργο του γλύπτη, μία ανθρωπότητα που αναδύεται από αρχέγονες, αρχετυπικές και αρχαιολογικές μνήμες της Μεσογείου. Στην αρχή τα "ειδώλια" αυτά έχουν διαστάσεις μικρογλυπτικής όπως οι μορφές που αποτέλεσαν την πηγή της έμπνευσης του γλύπτη: τα αναθηματικά ειδώλια της υστερομινωικής και της μυκηναϊκής εποχής. Τα πήλινα ειδώλια σε σχήμα Φ ή Ψ που σχηματοποιούν τη Θεά "μεθ' υψωμένων των χειρών", όπως βάφτισε αυτήν τη

στάση ικεσίας ο Στέλιος Αλεξίου στην ομώνυμη μελέτη του. Μοναχικές ή σε ζευγάρια αυτές οι κλειστές μορφές είναι στην πρώτη τους φάση οικείες και γνώριμες. Ο καλλιτέχνης δημιουργεί μία σειρά από μικρογλυπτά όπου συχνά διαφοροποιεί με άλλο χρώμα και χρώμα μετάλλου τα φύλα και όπου τα κυρτά και τα κοίλα σχήματα δημιουργούν αρμονικές συζυγίες. Είναι από τα πιο γοητευτικά μικρογλυπτά της μοντέρνας ελληνικής πλαστικής.

Οι μορφές αυτές θα μεγεθυνθούν, θα πάρουν μνημειακές διαστάσεις και θα αλλάξουν χαρακτήρα, σε μία σειρά νέων έργων που κυριαρχούν στη δημιουργία του γλύπτη τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια: μορφές περίκλειστες, μετωπικές, ιερατικές, συμβολικές, με παράστημα ραδινό και λυγερό, ανεπτυγμένες σε υπερφυσική κλίμακα, που την τονίζει ακόμη περισσότερο το μικρό σε μέγεθος σχηματοποιημένο κεφάλι. Οι φιγούρες αυτές μας θυμίζουν τις “βαθύζωνες” ομηρικές μορφές των θρηνηδών στους αττικούς γεωμετρικούς αμφορείς και τα πρώιμα αρχαϊκά αγάλματα, όπως η “Κυρία της Αuxeerre” στο Λούβρο. Γυναικείες και ανδρικές μορφές διαφοροποιούνται από την υπερχή της καμπύλης ή της ευθείας και από τα ενδύματα. Ποδήρεις μανδύες στους άνδρες, περίκοσμοι χιτώνες στις γυναίκες. Τα διακοσμητικά στοιχεία, οι ζώνες, οι ταινίες, οι χρωματικές εναλλαγές δεν αποτελούν απλά στολίδια, τονίζουν, αρθρώνουν, οργανώνουν τη σύνθεση, οριοθετούν επίπεδα, άξονες. Οι χειρονομίες έχουν τελετουργικό χαρακτήρα: χέρια που ακουμπούν στη μέση, στο κεφάλι, που αναστρέφουν πέπλα, που αγκαλιάζονται, που χωρίζονται.

Ο γλύπτης, βαθύς γνώστης και ακάματος εξερευνητής νέων υλικών, επινοεί καινούρια μέθο-

δο για να δώσει μορφή και πνοή σ’ αυτή την ιερή ανθρωπότητα. Καταφεύγει στα συνθετικά υλικά, στον πολυεστέρα, αλλά τον υποτάσσει στη δική του εκφραστική βούληση. Ενδιαφέρουσα και πρωτότυπη είναι και η ποιητική των έργων. Αφού κατασκευάσει το μεταλλικό σκελετό της μορφής, δημιουργεί ένα εκμαγείο από πηλό που “ντύνει” την αρματοσιά του έργου. Μέσα εκεί διοχετεύεται το ρευστό συνθετικό υλικό. Στην ύλη του έχει ενσωματωθεί το χρώμα μαζί με άλλα αδρανή υλικά, όπως άμμος, χώμα, μαρμαρόσκονη κ.α. Τα χρώματα, ώχρες, γαιώδη, φωτεινά γαλάζια, γκριζα ακτινοβολούν μέσα από την ύλη των έργων προσδίδοντάς τους έναν αίθριο χαρακτήρα, που φαιδρύνει την αυστηρότητά τους. Οι λεπτομέρειες, κοσμήματα και στολίδια, ενσωματώνονται στο υλικό με διάφορους τρόπους (σφραγίσματα, ενθέσεις, χαράξεις κ.λπ.). Ο ιερατικός χαρακτήρας των μορφών επιβάλλει τα τελετουργικά ενδύματα με τον πλούσιο εμβληματικό διάκοσμο. Η συμπαράθεση αυτών των έργων σε συντάγματα εντείνει τον τελετουργικό τους χαρακτήρα και μεταβάλλει το χώρο που ενοικούν σε ναό. Ανάλογα με τον τρόπο που διατάσσονται στο χώρο οι μορφές σχηματίζουν άλλοτε επικλητικές λιτανείες, άλλοτε χορούς αρχαίας τραγωδίας. Με ιδιαίτερο χαρακτήρα φορτίζονται, όταν το κτίριο που τις υποδέχεται έχει μνημειακό ή τελετουργικό χαρακτήρα, όπως το Γενί Τζαμί στη Θεσσαλονίκη, στην έκθεση του 1995.

Οι καταστροφές που προκάλεσαν στο Πολυτεχνείο πριν από περίπου δέκα χρόνια οι “εορτασμοί” της ηρωικής εξέγερσης των φοιτητών συγκλόνισαν τον γλύπτη. Από τα αποκαΐδια των πυρπολήσεων θα αναστήσει μία νέα τοτεμική ανθρωπότητα με υλικά καθαγιασμένα από τη

φωτιά. Μ' ένα συγγλονιστικό κείμενο συνόδεψε τότε την πρώτη παρουσίαση αυτής της τραγικής μαρτυρίας στο κλιμακοστάσιο του κεντρικού κτιρίου της αρχιτεκτονικής του Πολυτεχνείου. Οι πασσαλόμορφες φιγούρες μοιάζουν αυτή την φορά να έρχονται από τα βάθη της Αφρικής, κουβαλώντας μία ανεξιχνίαστη μαγική δύναμη, όπως τα αντίστοιχα έργα και οι μάσκες που πυροδότησαν στην αρχή του 20ου αιώνα την επανάσταση της μοντέρνας τέχνης. Άλλωστε, ο γλύπτης δεν κρύβει το θαυμασμό του στην πρωτόγονη τέχνη. Ο καμένος πάσσαλος, η σταυρική διάταξη οριζόντων στοιχείων που σχηματίζουν κορμούς και χέρια, τα ορατά καρφιά, η προσθήκη εμβληματικών στοιχείων, όπως στέφανα ξερής δάφνης, μεταβάλλουν αυτά τα έργα σε μία συνταρακτική και μαζί καθαριστική μαρτυρία. Γηγενής προελληνική παράδοση και πρωτόγονη τέχνη διαλέγονται και στα τελευταία τοτεμικά γλυπτά του Θεόδωρου Παπαγιάννη. Όπως μου εξομολογήθηκε ο γλύπτης, ο πυρήνας του έργου λαξεύτηκε και πάλι πάνω στα καμένα ξύλα της κατεστραμμένης δεξιάς πτέρυγας του Πολυτεχνείου. Ο πυρήνας αυτός ντύθηκε από μεταλλικά δαντελένια πλέγματα που ολοκληρώνουν τον όγκο των μορφών αρθρώνοντας τα μέλη της. Συχνά το ξύλο σκάβεται στο στήθος όπου δημιουργείται μία τράπεζα προσφορών. Ο γλύπτης αποθέτει σ' αυτή την κόγχη πρωτόλειους καρπούς, όπως θα έκανε ένας αρχαίος προσκυνητής στο είδωλο της θεότητάς του.

Τον τελετουργικό χαρακτήρα που έχει προσλάβει τα τελευταία χρόνια η δημιουργία του Παπαγιάννη υπογραμμίζουν οι "εγκαταστάσεις" και τα περιβάλλοντα που δημιούργει. Φόρο τιμής στον επισόσιο άρτο αποτέλεσε το περιβάλλον που οργάνωσε το 1998 ο γλύπτης

στην Αίθουσα Τέχνης Αθηνών. Ένας βολόσυρος με τους κοπτήρες του από οψιανό, που χρησιμοποιούσαν άλλοτε οι Έλληνες αγρότες στο αλώνισμα, περιβάλλεται από σακιά με αλεύρι και ψωμιά, όλα κεραμικά, όλα φιλοτεχνημένα με ψευδαισθησιακή αληθοφάνεια. Στο κέντρο της αίθουσας μία τεράστια χαλύβδινη γάστρα, τοποθετημένη πάνω σε κάρβουνα, μας θύμιζε πώς έψηναν άλλοτε το ψωμί στα ορεινά χωριά της Ηπείρου. Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης επιβεβαιώνει άλλη μία φορά την καταγωγή του και μας θυμίζει πού πρέπει να αναζητήσουμε την αυθεντικότητα της μαρτυρίας του.

Η εξέλιξη του έργου του Θεόδωρου Παπαγιάννη ευνοήθηκε από το κλίμα του Μεταμοντερνισμού, που ενθάρρυνε την επιστροφή σε τοπικές παραδόσεις και απελευθέρωσε τον καλλιτέχνη από την αυστηρή συμμόρφωση με τα διεθνή ρεύματα. Η ηπειρωτική καταγωγή του καλλιτέχνη, βιώματα της παιδικής του ηλικίας στην ύπαιθρο, οι θησαυροί των απέραντων μελετών του, η τιμότητα του χειρωνακτικού μόχθου, το ακέραιο ήθος του ανθρώπου εξηγούν τον πλούτο, την ποικιλία, τη γνησιότητα και κυρίως την αισιοδοξία του έργου του Παπαγιάννη. Ενός έργου πανάρχαιου και σύγχρονου, που αποπνέει βαθιά ανθρωπιά.

Μαρίνα Λαμπράκη - Πλάκα
Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης
Διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης

THEODOROS PAPAYIANNIS CONTEMPORARY SCULPTURE WITH AN ANCIENT SCENT

Theodoros Papayiannis belongs to a family of artists who become more and more rare; that is to those who re write the history of art starting from tradition in order to conquer with a painful enquiring procedure, their personal liberation. The dialogue between the artists and the expressive tendencies of their time does not comprise conformity, but an inner necessity.

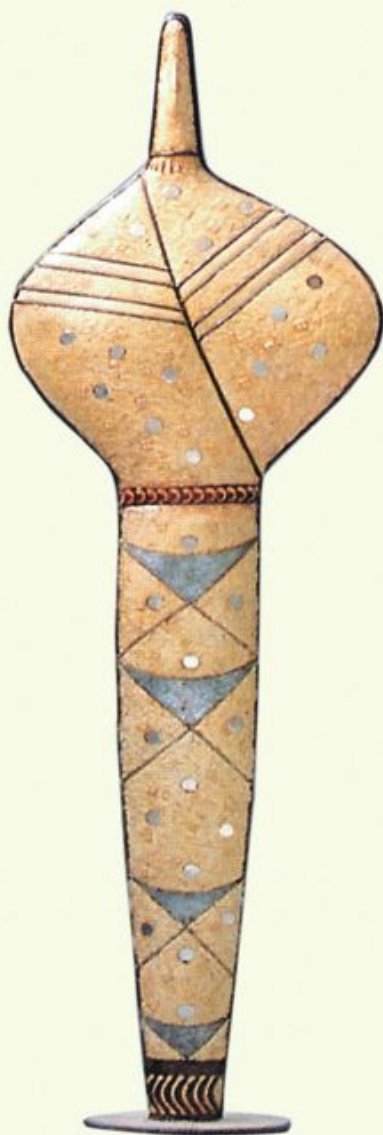
Theodoros Papayiannis comes from Epirus, a harsh land that, with its statuary highland forms and its stone architecture, that awakens the inward artistic tendency and dictates austerity and respect towards the use of the materials. This austerity and consistency is verified by the multiform work of Papayiannis in its every phase and by the various materials that he is using. That is because the ingenious artist is keen to explore not only traditional materials (stone, marble, bronze) but also every kind of raw matter: wood, steel, terracotta, synthetic materials but also secondary objects which add their own story to the narrative of the work. An old photograph of youthful Theodoros, reveals his early artistic tendency. When he was younger than 13 years old he had already demonstrated his talent: a series of heads carved on stone, not yet masterful but very expressive, connote two basic guidelines of his future compositions: the anthropocentric character and the quest for

expression.

At this point it is worth noticing another aspect of the poetics of Theodoros Papayiannis, which is not irrelevant to his origin from Epirus. Epirus and especially Ioannina are known for their handicraft tradition, a tradition which many craftsmen enriched with their work. From the abundant craftsmen that carved the grey granite in order to build houses and bridges, to the fine silversmiths who created the famous jewellery from Ioannina. The sculptor from Ioannina is one of the last masters of the handicraft tradition. He enjoys not only to carve his own works but also to "polish" them with the mastery of ancient carving. In his last works it seems that he invokes the indigenous tradition of his land in order to "decorate" his figures with the artistry of a silversmith.

The long apprenticeship, and the later work of Theodoros Papayiannis beside Yannis Pappas, a strict teacher with a strong work and a rich education, ensured a strong basis on which he could build his own work. A basically anthropocentric work with small deviations, like the birds, which do not break this rule essentially.

Theodoros Papayiannis shares with his tutor Yannis Pappas, the healthy habit of an artist: the passion for drawing. Innumerable drawings mark every stage of his life from the moment he chose the difficult destination of a sculptor. He studies first the human body at its every stance, at ease or in action, with the passion of a

Leonardo Da Vinci. He studies the naked body as seen from models but also from humans in a private or a public place. He studies Greek antiquities with a pious persistence by travelling-worshipping all the places our ancestors sanctified. Sculptures, reliefs and architectural parts like pillars, anthemia, riffles, offer him the opportunity to study the sunlight on the ancient ruins, the dramatic dialogue between light and shadow. He creates icons, he feels textures, he enriches his visual memory with the an endless repertoire, from which he further gets inspiration and lessons for his own sculptures, his own reliefs. The drapes, the game of shading, the decorative formation preserve the memory of these archaeological explorations with a pencil in his hand.

Like the sculptors of the old times Theodoros Papayannis does not denounce any work. As an expert in bust making, he will create many monuments and busts with honesty, sincerity and knowledge; elements which are often absent from similar works in the public space.

In his purely creative work we discern two basic directions from the early phase: the tectonic sculptures, the group of figures carved on marble and stone that preserve the memory of the rectangle shapes from which they originated. These post cubistic works attract their distant origin from cubist sculptors like Zadkine or Lipchitz.

A second group of sculptures is inspired by organic forms and takes advantage of the

possibilities of the "living form". By choosing eroded stones and pebbles the sculptor utilizes their random shape in order to draw out, with minor, vital interventions, human figures with special expressiveness. In this group we recognize, as distant tutors, sculptors who established the tradition of the "living form" like Henry Moore.

Birds claim an advantageous position in the themes of Theodoros Papayannis. Their aerodynamic forms, their harmonious curves, the dialogue between convexo- concave masses, leads the sculptor into a condensed abstraction which preserves the dynamics of flying and the melody of lines. The glazing of the surface, the game of interchange between polished and abundant parts add their grace to these beautiful works, the most beautiful sculpture ever modelled with this theme. The caress of the surface of bronze, from the shiny reflection to the matte surface indicate the productive lesson of Brancusi.

At the same time, a new humanity appears in the work of the sculptor, a humanity that emerges from primordial, archetypal and archaeological memories of the Mediterranean. Initially these figurines have the dimensions of small scale sculpture, like the forms that constituted a source of inspiration for the sculptor: the sacred figurines of the post - Minoan and of the Mycenaean period. The terracotta figurines in the shape of Φ or Ψ which represent the Goddess with her hands up, as Stelios Alexiou

defines this position in his homonymous study. Alone or in couples these closed forms are at their first phase known and familiar. The artist creates a series of small sculptures in which he often differentiates with a different alloy and steel colour the leaves, and in which the convexo - concave shapes create harmonious compositions. They all constitute some of the most charming small scale sculptures of modern Greek sculpture.

These forms will be magnified, will attain monumental dimensions and they will change character, in a series of new works which dominate the creation of the sculptor the last fifteen years: forms enclosed, direct, hieratic, symbolic, with a pliant and slender stature, developed to a supernatural scale which is emphasized even more by the small, formatted head. These figures remind us the deep Homeric forms of supplicants found on amphora of the Geometric period of Attica and of the primordial archaic statues like the "Lady of Auxerre" at the Louvre museum. Female and male forms are distinguished by the superiority of the curve or by the clothing. Long cloaks for the males and elaborate gowns for the females. The decorative elements, the belts, ribbons, the chromatic interchanges are not simply ornaments, they emphasise, they articulate, they organize the composition, they define the levels and the axis. The gestures have a ritual character: hands placed on the waist, on the head, hands that hold veils, that embrace, that

greet.

The sculptor, an expert and a tireless explorer of new materials, invents a new method in order to give form and breath to this sacred humanity. He resorts to synthetic materials, to polyester but he subdues it to his own expressive will. The poetics of his work are interesting and original. After building the steel skeleton of his figure, he creates a terracotta cast that clothes the body of the work. This cast is filled with synthetic material. In its matter he has incorporated, colour along with other synthetic materials, like sand, ground, marble dust, etc. The colours, ochre, earthly, bright blue, grey, shine through the mater of the work thus giving it a serene character that broadens their austerity. The details, the jewellery and ornaments are incorporated in the material in various ways (stamping, inlaying, lining, etc.). The hieratic character of the forms imposes the ritual clothing with the rich and emblematic decoration. The positioning of these works into "regiments" enhances their ritual character and transforms the space they occupy, into a temple. Depending on the way they are positioned in space, these figures sometimes form invocative litanies and some other times the choruses of ancient tragedies. The works are charged with a special character when the building that is hosting them has a monumental and ritual character like the Geni Mosque at Thessalonica at the exhibition in 1995.

The destructions caused at the Polytechnic

school during the celebrations of the heroic uprising of the students, some ten years ago, shocked the sculptor. From the ashes of the arsons he will resurrect a new totemic humanity made of materials sanctified by fire. He then accompanied with a shocking text, the first presentation of this tragic testimony placed at the main stair case of the main building of the Polytechnic school. The pole- like figures this time look like coming from the depths of Africa, carrying an inscrutable, magic power, like the according works and masks that set off at the beginning of the 20th century the revolution of modern art. The burnt pole, the cross- like arrangement of horizontal elements which form bodies and hands, the visible nails, the addition of emblematic elements, like the wreaths of dried bay, transform these works into a shocking and a purgative testimony.

Indigenous pre Hellenic tradition and primordial art are evident in the last totemic sculptures of Theodoros Papayiannis. As the sculptor confessed, the core of the work was carved once again of burnt wood from the destroyed right wing of the Polytechnic school. This core was then clothed with metal nettings which complete the body of the work, articulating its parts. Often the wood is carved on the chest where an altar of offerings is created. On this altar the sculptor offers his fruit, like an ancient worshipper would have offered to the idol of his God.

The ritual character of the creations of

Papayiannis have acquired are emphasised by the installations and the surroundings he creates. The environment the sculptor organized in 1998 at the Athens Art Gallery was homage to the daily bread. A number of obsidian chisels like the ones Greek farmers used in harvesting, is surrounded by sacks of flour and breads, all out of terracotta, all mastered with illusionary verisimilitude. In the centre of the room a huge bronze flower pot placed on charcoals, reminds us of how they used to bake bread at the highland villages of Epirus. Theodoros Papayiannis confirms once more, his origin and reminds us where we have to quest the authenticity of his testimony .

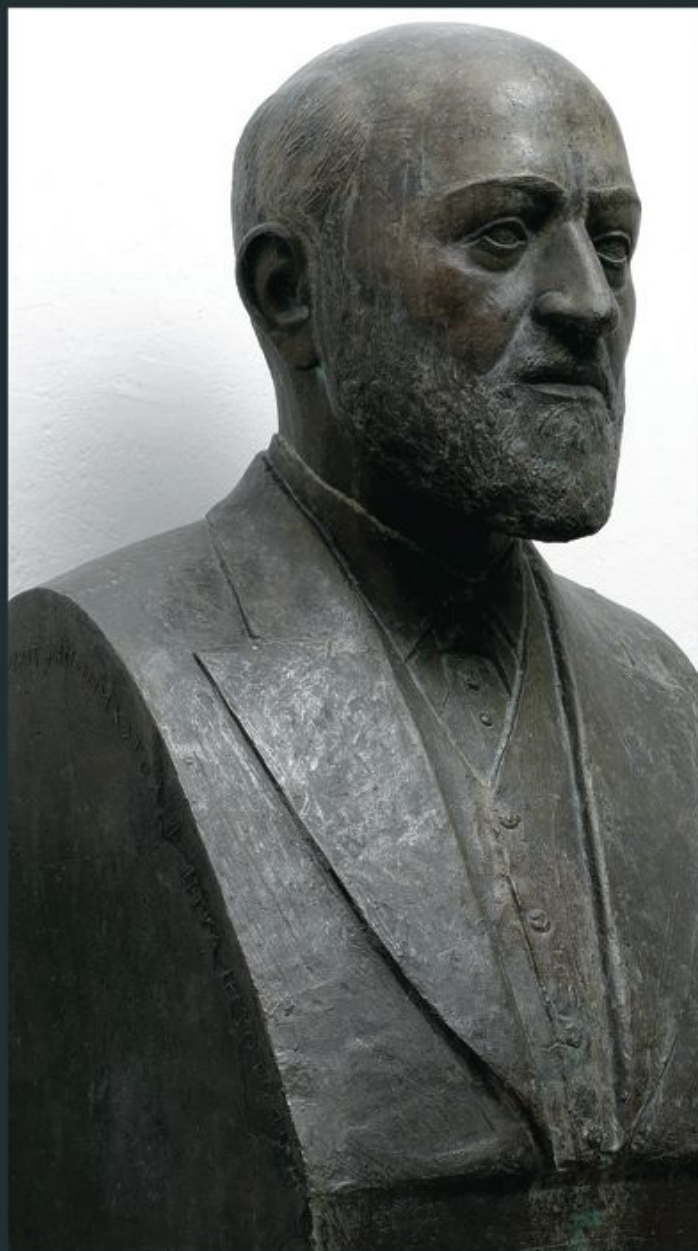
The evolution of the work of Theodoros Papayiannis was favoured by the climate of Post Modernism that encouraged the return to local traditions and liberated the artist from the strict compliance to international trends. The origin of the artist from Epirus, the experiences of his childhood at the countryside, the treasures of his endless studies, the honesty of manual labour, the intact morality of man, explain the wealth, the variety, the authenticity and mainly the optimism of the work of Papayiannis. A work both ancient and contemporary that emits profound humanity.

Marina Lambraki - Plaka
Professor of History of Art
Manager of the National Gallery

Ν.Μαντελόπουλος, Ευεργέτης Ελληνικού N. Mantelopoulos, Benefactor of Elliniko

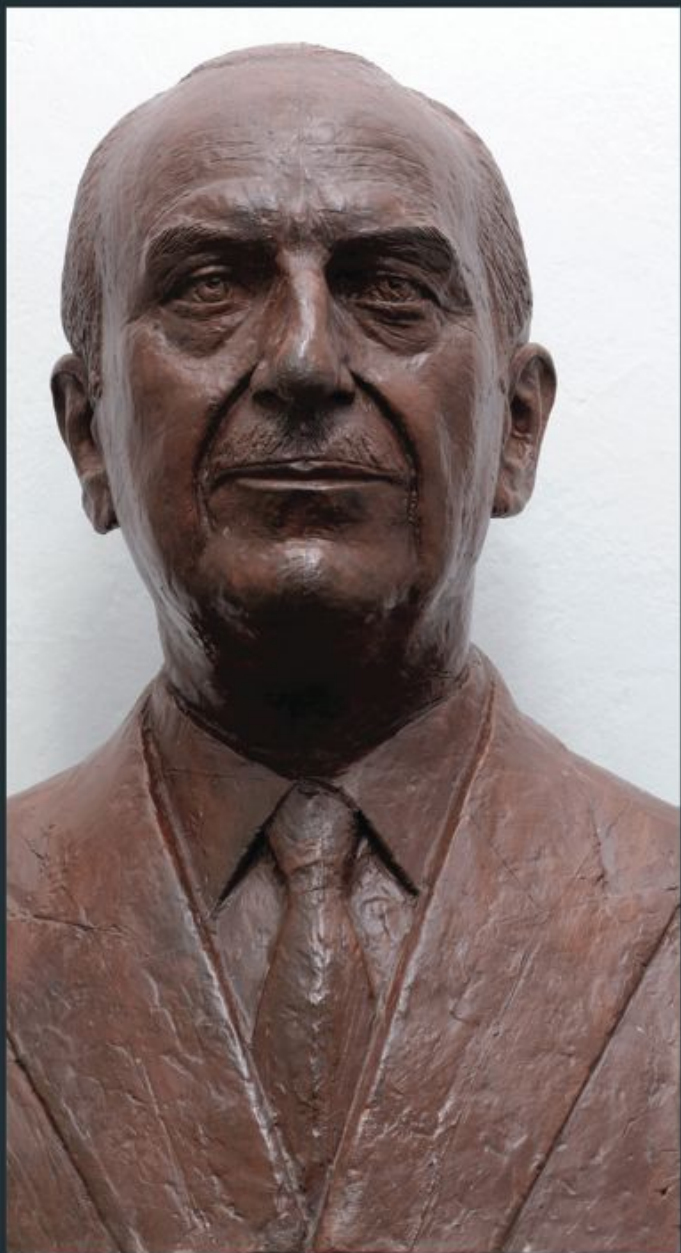
Θ.Λούλης, Ευεργέτης Κατσαναχωρίων
Th. Loulis, Benefactor of Katsanochoria

Ζαν Μορεάς - Jean Moreas

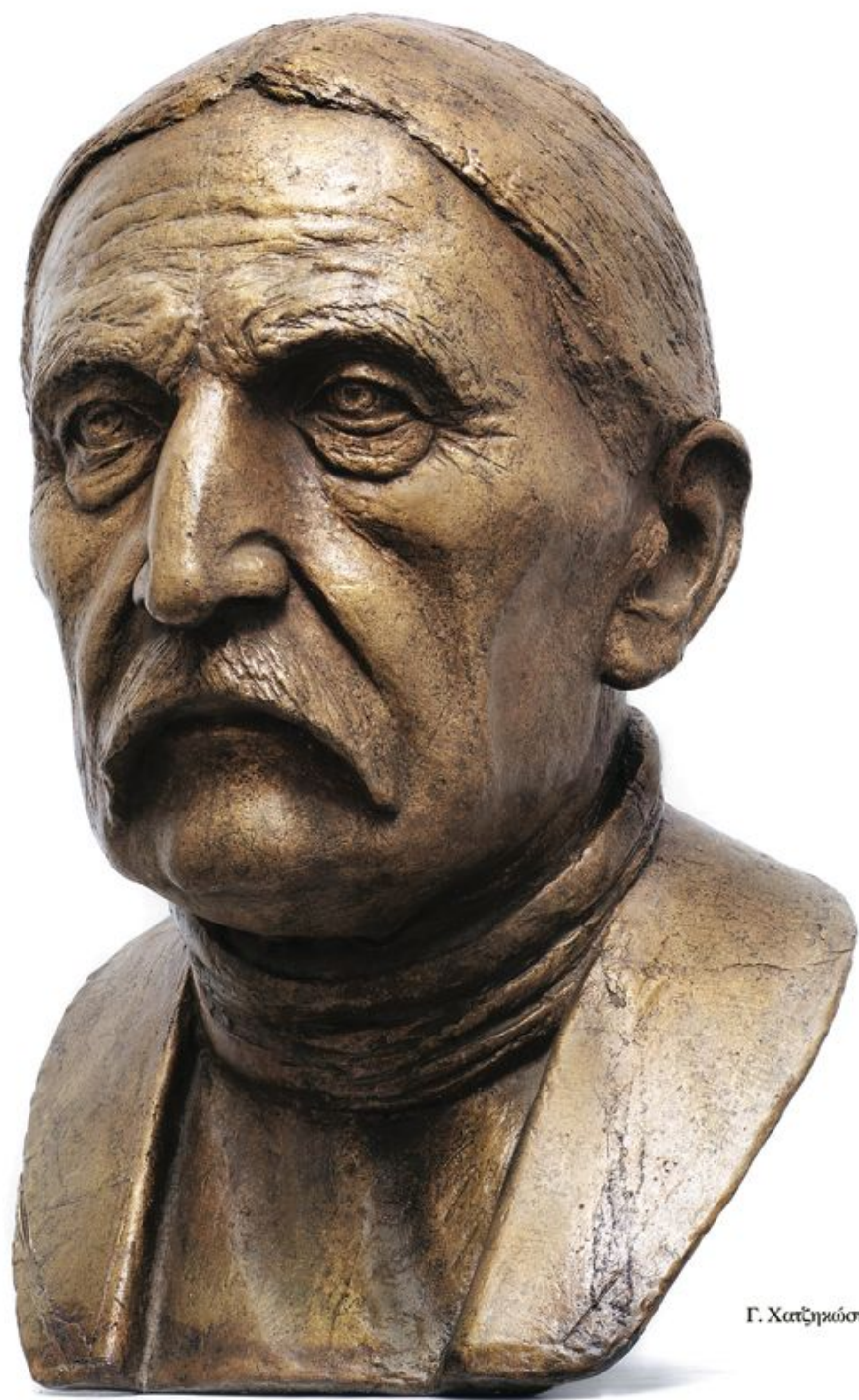
Αθ. Ψαλίδας
Ath. Psalidas

Ε. Αβέρωφ

E. Averof

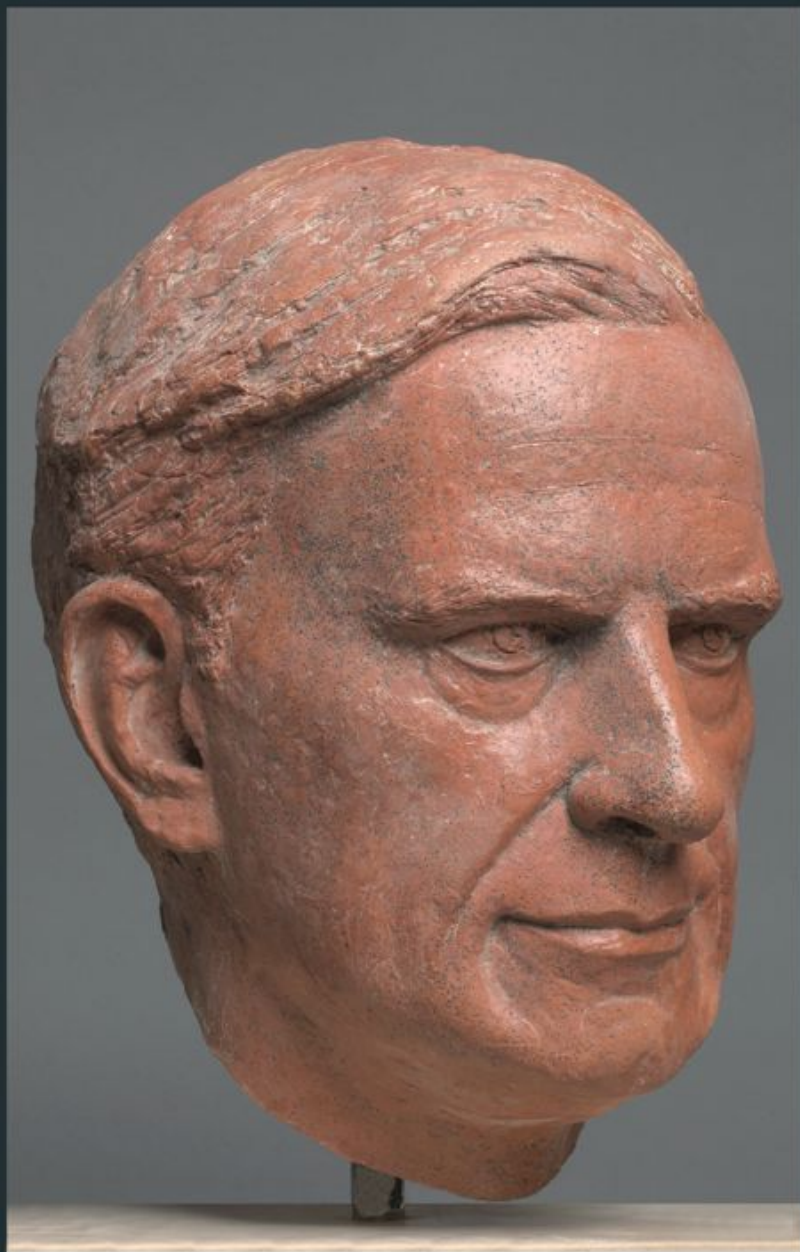

Γ. Χατζηκόστας - G. Hatzikostas

Ο δάσκαλος - The teacher
Ο γλύπτης Γιάννης Παππάς
The sculptor Yannis Pappas

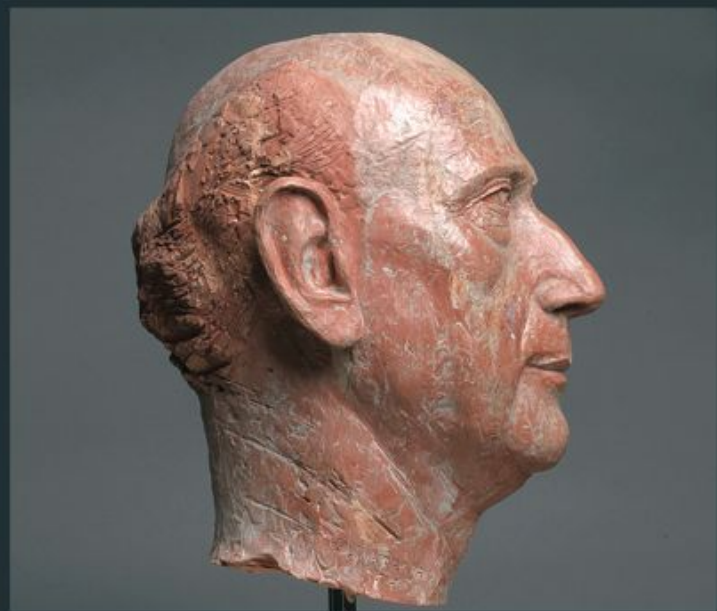

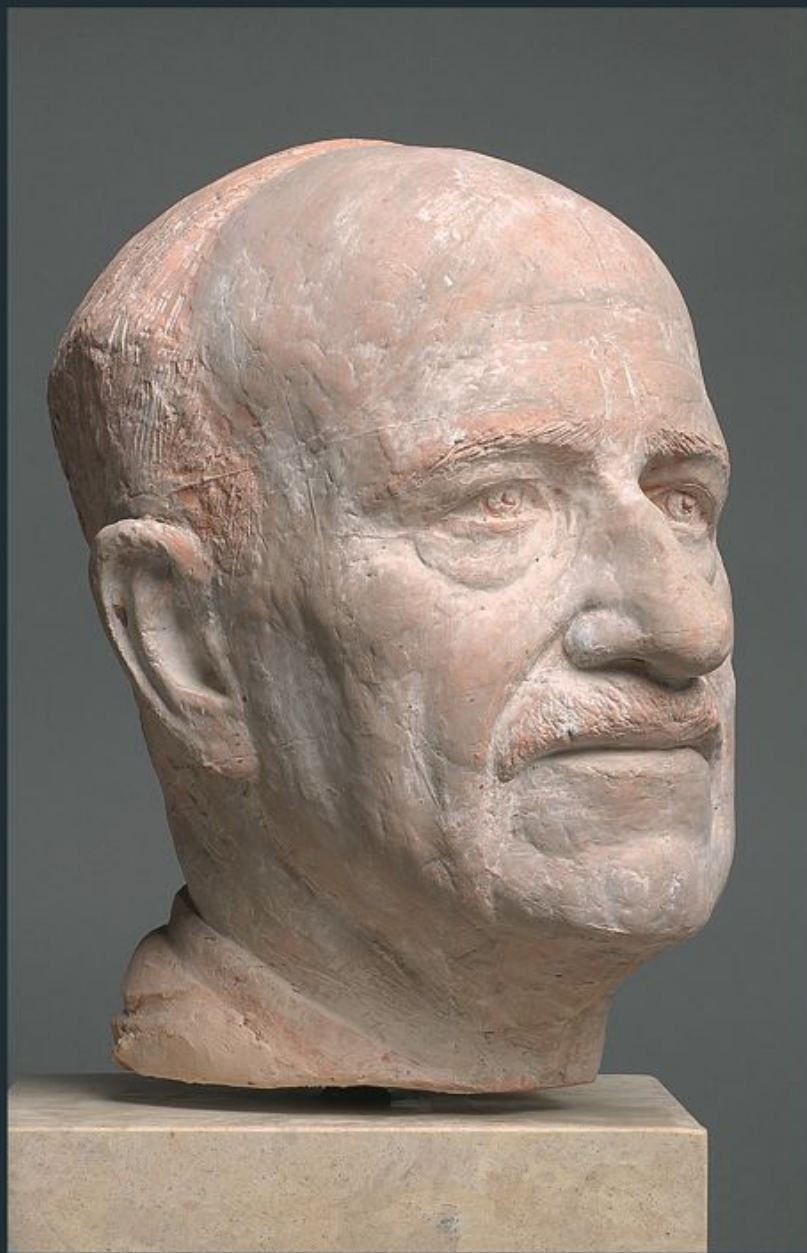
Ν. Εγγονόπουλος

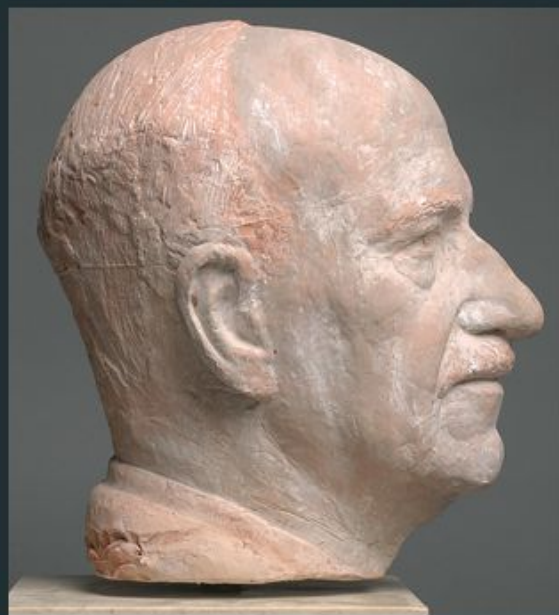
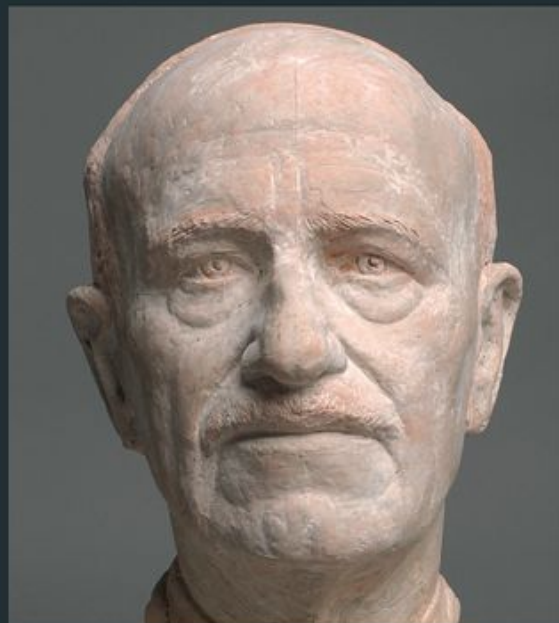
N. Egonopoulos

Κ.Φρόντζος K. Frontzos

Γ. Μυλωνάς

G. Milonas

Η "ΕΥΕΡΓΕΣΙΑ" ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

Για να δωρίσεις πρέπει πρωτίστως να έχεις και να κατέχεις. Επομένως η αρχική τοποθέτηση του ζητήματος της "ευεργεσίας", κατά την ύστερη περίοδο της Τουρκοκρατίας, αφορά τους τρόπους συγκρότησης κινητής και ακίνητης περιουσίας από πλειάδα ταξιδευμένων ελληνικής καταγωγής. Προηγείται η συσσώρευση εμπορικού κεφαλαίου για να ακολουθήσει, αργότερα, το βιομηχανικό. Πού μπορούσε να ευδοκιμήσει μια τέτοια οικονομική δραστηριότητα; Σε όλους τους χώρους της Διασποράς, από τη δυτική ως την ανατολική Ευρώπη και τις αποικίες της.

Μια τέτοια παρουσία κυμάνθηκε ανάμεσα στην "ενσωμάτωση" και την πλήρη "αφομοίωση". Οι συντελεστές που απέτρεπαν ή έστω που επιβραδύναν τη δεύτερη περίπτωση, δηλαδή την "αφομοίωση", ήταν η ορθόδοξη εκκλησία και οι κοινότητες. Ακριβέστερα, η κοινοτική και εκκλησιαστική εκπαίδευση που εξασφάλιζε την αναπαραγωγή της βεβαιότητας των μετόχων της ότι ανήκουν στην ίδια εθνοτική ομάδα. Γεγονός που με τη σειρά του ανήγαγε τον "νόστο" ως ιδιαίτερο τρόπο επανασύνδεσης γενέθλιου τόπου και χώρων της Διασποράς.

Αν λοιπόν προϋπάρχει ανθηρή οικονομική δραστηριότητα και λειτουργούν θεσμοί που αποτρέπουν ή που επιβραδύνουν την "αφομοίωση", τι δίδει την τελική ώθηση στην "ευεργεσία"; Εκτυλίσσεται στους κόλπους της παροικίας η διαρκής σύγκριση ανάμεσα στο "εκεί" και το "εδώ", στο "χτες" και το "τώρα". Κυρίως όμως ενδιαφέρουν οι τρόποι μετατροπής του οικονομικού κεφαλαίου σε μορφωτικό κεφάλαιο με απτά αποτελέσματα.

Ειδικότερα, μέσω των "γραμμάτων" και των σπουδών επιτελείται η αντιπαράθεση γενέθλιου τόπου και χώρων σταδιοδρόμησης. Έτσι από τη μια πλευρά δακτυλοδεικτείται η οθωμανική αυτοκρατορία ως "τυραννική" ή "δεσποτική διοικήσις" και από την άλλη ανατιμώνται οι χώρες των "φώτων". Επιπλέον, η γλώσσα της εθνικής ομάδας δεν αποτελούσε τη συνεχή οικείωση του παρόντος, αλλά και το μέσο επανοικειώσης του ιστορικού παρελθόντος. Έτσι η αρχαιότητα δεν ήταν απλώς το εφελτήριο να καμαρώνεις για το παρελθόν, αλλά συνέλεκεται με την ευρύτερη - ανά την Ευρώπη - "ανακάλυψη" της που αντιστοιχούσε βέβαια και στην καταξίωση των "νεωτέρων" που προκόβουν. Κάτω απ' αυτές τις προϋποθέσεις η "ευεργεσία" νοείται ως ώθηση της εθνικής "αναγέννησης" και ως επιταχυντής της δημιουργίας ελληνικού εθνικού κράτους.

Από τη σκοπιά όμως του συγκεκριμένου "ευεργέτη"; Λειτουργούν αμοιβαία επιδρώντες συντελεστές που δίδουν την οριστική ώθηση. Αναμφίβολα, υπάρχουν κάποιοι που προηγούνται και άλλοι που έπονται ακολουθώντας το παράδειγμά τους. Συνυπάρχει η υπαρκτική συνιστώσα, όσο ψηλά κι αν βρίσκεται κανείς στην οικονομική και την κοινωνική ιεραρχία. Για τούτο το ερώτημα του ποιητή απανθύνεται σε όλους: "άραγες να' ναι η μοναξιά σ' όλους τους κόσμους η ίδια;".

Ζωηρή συχνά παραμένει η μνήμη του γενέθλιου τόπου μέσα από την απώλεια των γονιών, αδελφών ή ενός παιδιού που χάθηκε νωρίς. Το αντιστάθμισμα, βέβαια, σ' ένα συνεπακόλουθο αίσθημα μελαγχολίας είναι, όπως έλεγε ο Kant, η ροπή προς το "υψηλό" ή προς ό,τι υπερβαίνει την καθημερινότητα. Συναφώς, η υστεροφημία την οποία προεξοφλεί μια φιλογενής γενναιοδωρία συναρτάται και με την ικανοποίηση του αισθήματος δικαίωσης. Σε κάθε περίπτωση, η "ευεργεσία" σκηνοθετεί μια μορφή θεοδικίας με σημείο αιχμής το θάνατο. Δηλαδή το αντίδοτο στον "mors immortalis" είναι αυτό που θα μείνει, ένα όνομα και επομένως ένα μνημόσυνο. Τούτο αναδεικνύει ο πλούτος των διαθηκών, πέρα από το κοινό νομικό μέρος που αναπαράγεται.

Ποιες θα ήταν κάποιες νύξεις για τις τωρινές εκδοχές της "ευεργεσίας"; Από όσο γνωρίζω οι κυριότερες μορφές του φαινομένου αφορούν τους δωρητές οργάνων του σώματος, τους διανοούμενους που δωρίζουν τις βιβλιοθήκες τους και θεομοθετούν υποτροφίες. Ακόμη, τους συλλέκτες και ιδίως τους καλλιτέχνες που συγκροτούν μουσειακές συλλογές και στήνουν μουσεία στον γενέθλιο τόπο τους. Όπως, για παράδειγμα, ολοκληρώθηκε στο Ελληνικό Ιωαννίνων το Μουσείο Θόδωρου Παπαγιάννη.

Θα προσέθετα και μια τέταρτη κατηγορία "ευεργετών". Δηλαδή τους εκφραστές των μορφών εθελοντικής εργασίας που ενσαρκώνουν τον μαχόμενο "ανθρωπισμό". Πρόκειται για τους πρωταγωνιστές των συλλογών της γειτονιάς που λειτουργούν ως χορηγοί ακόμη και του υπό διάθεση χρόνου τους, χωρίς βέβαια να παραλείψω τους "γιατρούς χωρίς σύνορα" και τις εντελώς δραστικές μορφές του "ψηφιακού ευεργετισμού".

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ
Καθηγητής της Κοινωνικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Π. Νούτσος
P. Noutsos

BENEFACTION' IN EARLIER TIMES AND TODAY

In order to give, you must have and possess. Consequently, the initial setting of the issue of 'benefaction', during the later period of Turkish rule, has to do with the ways in which movable and immovable property was amassed by a host of migrants of Greek origin. What came first was the accumulation of commercial, to be followed, later, by industrial capital. Where could such economic activity flourish? In all regions of the Diaspora, from Western to Eastern Europe, and its colonies.

Such a presence fluctuated between 'incorporation' and full 'assimilation'. The factors which averted, or, at least, slowed down the latter - 'assimilation' - were the Orthodox Church and the communities. To be more precise, community and church education, which ensured the reproduction of the certainty of those who took part in it that they belonged to the same ethnic group. And this in its turn brought out the nostos - the return - as a special way of reconnecting the birthplace and the regions of the Diaspora.

If, then, there was already flourishing economic activity and institutions were in operation which averted or slowed down 'assimilation', what gave the final boost to 'benefaction'? The constant comparison between 'there' and 'here', between 'yesterday' and 'now' unfolded within the community. But what is chiefly of interest are the ways in which financial capital was converted into cultural capital, with tangible results.

More particularly, it was through 'letters' and study that the comparison of birthplace and the locations of a career was brought about. Thus, on the one hand, the Ottoman Empire was pointed at as 'tyrannical' or a 'despotic administration', and, on the other, the countries of 'enlightenment' were revalued upwards. Furthermore, the language of the national group did not constitute a continuous familiarisation with the present, but the means of re-familiarisation with the historical past. Thus antiquity was not simply the springboard to exultation in the present, but was associated with its broader 'discovery', all over Europe, which corresponded, of course, to the establishment of the successful 'moderns'. In these conditions, 'benefaction' was understood as a boost to national 'rebirth' and as an accelerator of the creation of a Greek national state.

But from the point of view of the particular 'benefactor'? There were interacting factors at work to give the final boost. Undoubtedly, there were some who came at an earlier point, and others who came after, following their example. There was also the existential constituent, however high one stood in the economic and social hierarchy. That's why the poet's question is addressed to everyone: "And so is loneliness in all the worlds the same?"

Often, the memory of the birthplace remained vivid through the loss of parents, siblings, or of a child who died young. The counterweight, of course, to a consequent feeling of melancholy is, as Kant said, a tendency towards the 'sublime', or towards whatever transcends everyday routine. In a related way, posthumous fame which is taken for granted by an act of generosity to one's people is a function of the satisfaction of the sense of vindication. In any event, 'benefaction' stages a kind of divine justice with death as its culmination. That is to say, the antidote to 'mors immortalis' is what will remain, a name, and so a memorial. This is brought out by the wealth of wills, over and above the shared legal part which is reproduced in them.

What could be some hints for the present-day versions of 'benefaction'? As far as I know, the principal forms of the phenomenon involve donors of body organs, and intellectuals who make a gift of their libraries and institute scholarships. And then there are the collectors and particularly the artists who form museum collections and set up museums in their birthplace. As, for example, the Theodoros Papayannis Museum, completed at Elliniko, Ioannina.

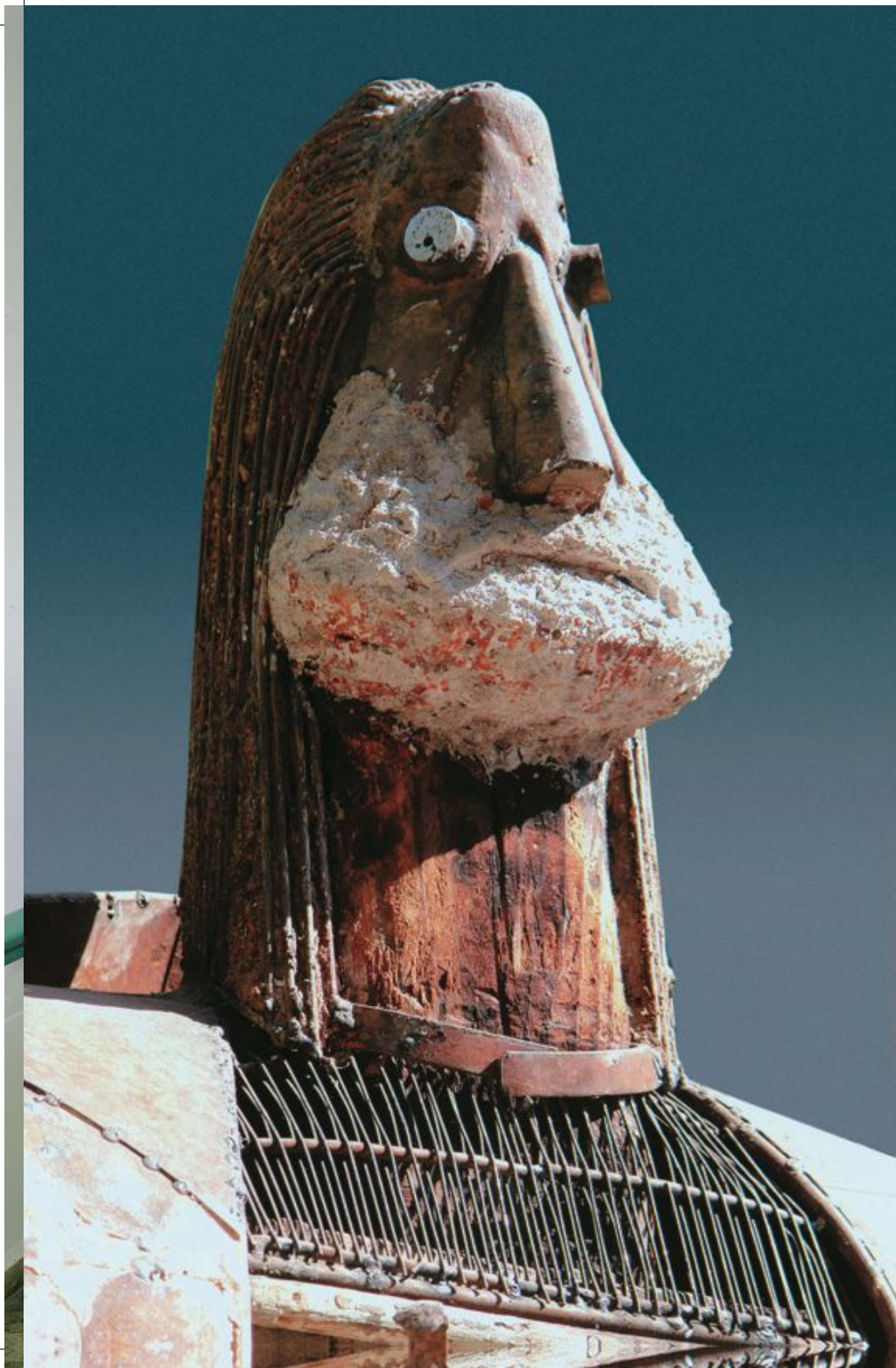
I would add a fourth category of 'benefactors': those who give expression to the forms of voluntary work which give flesh and blood to militant 'humanitarianism'. I'm speaking of those who take a leading role in the neighbourhood associations which serve as sponsors and donors of their free time, without, of course, omitting 'doctors without frontiers' and the entirely active forms of 'digital beneficence'.

PANAGHIOTIS NOUTSOS
Professor of Social and Political Philosophy
University of Ioannina.

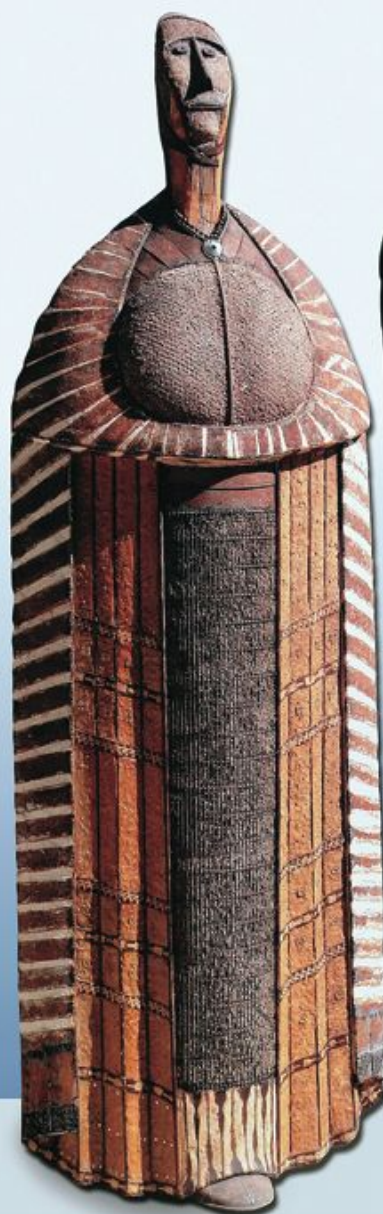
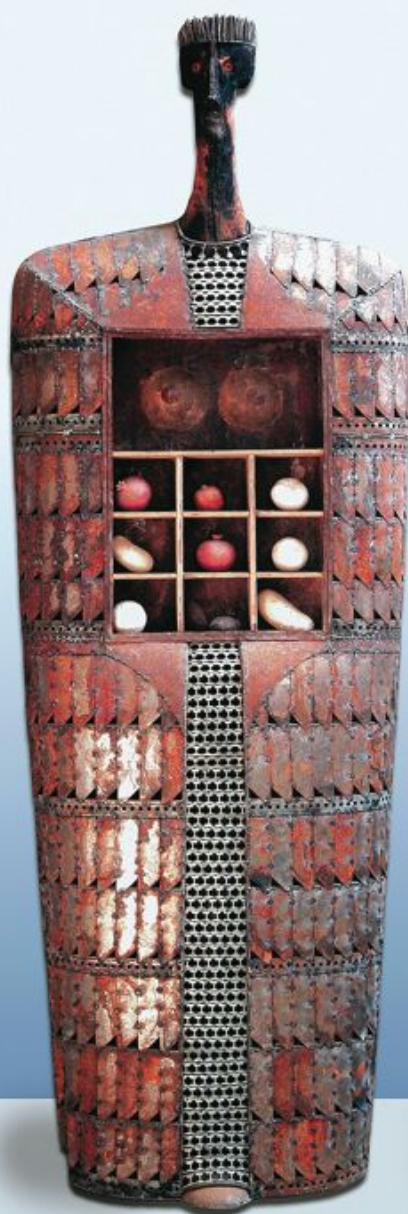

Αφιέρωμα στους Λόγιους της Ηπείρου
Tribute to the scholars of Epirus.

ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΜΟΥ”

Μάζεψα τ’ αποκαΐδια με πόνο ψυχής από το καμένο Πολυτεχνείο κι έστησα σκιαχτρα να ξορκίσω τα κακά που πληθαίνουν γύρω μου. Φαντάσματα που τρομοκρατούν τα όνειρά μου κι αγκριεύουν τον ύπνο μου. Σημάδια μιας πραγματικότητας που με μελαγχολεί και με εξουθενώνει. Έβγαλα το μαύρο απ’ την ψυχή μου που χρόνια τώρα οι κάθε είδους εμπρηστές την ποτίζουν. Όρθωσα σύμβολα της παρακμής ενός κόσμου που αλληλοσπαράσσεται και μιας πατρίδας που μοιάζει να μην έχει κανένα μέλλον. Αναζητώ το μύθο σε μια εποχή που οι πολλοί κάνουν προσπάθεια να «απομυθοποιήσουν» όπως λένε, την τέχνη, σαν φυγή από μια πραγματικότητα που δεν αντέχω. Κλείνομαι στον κόσμο μου από ανάγκη αναζητώντας άλλα πρότυπα πιο ποιητικά, πιο μεγάλα, πιο μυστηριώδη. Μα η πεζή πραγματικότητα με προσγειώνει. Προσπαθώ να ξαναβρώ το μίτο από κάτι που μοιάζει άπιαστο, υπερβατικό, μαγικό. Σαν ειδωλολάτρης ορθώνω ξανά τα ξόανα ξορκίζοντας την κακή μοίρα αυτού του τόπου. Τα στολίζω με κάθε είδους τάματα και λογής στολίδια, ίδια πιστός, που περιμένει την λύτρωση του. Στήνομαι με τις ώρες μπροστά τους αναζητώντας μάταια ένα νεύμα για καλές ειδήσεις. Μαζεύω τ’ αποκαΐδια με απέραντη θλίψη από μια χώρα που καίγεται. Καίει τα πνευματικά της ιδρύματα και ό,τι σημαντικό της έχει απομείνει κι όλοι καμώνονται πως δε συμβαίνει τίποτα. Αναρωτιέμαι τι νόημα έχει η φτωχότεχνη μας. Πόσους ενδιαφέρει αν δεν μπορεί γι αυτά κάτι να πει, να κάνει κάτι. Κι εμείς – για να παραφράσω τον ποιητή – κλεισμένοι στον κουτσομπολίστικο μικρόκοσμο μας, αλλοτριωμένοι, γεμάτοι κακίες και πείσματα, τέλεια «ιδιώτες» περί άλλων τυρβάζουμε... Ναι, τα φαντάσματα αυτά με εκφράζουν. Είναι η δική μου αντίδραση σ’ ένα έθνος που μοιάζει υπνωτισμένο. Θέλω να φωνάξω πως δεν μπορώ άλλο να ζω ανάμεσα σ’ αδιάφορους, εμπρηστές και οικοπεδοφάγους. Τον τόπο αυτόν τον πονάω. Γνωρίζω το μεγαλείο και το δράμα του, δεν είμαι ρηχοφυτεμένος, κι ως ξέρω πως οι άγριοι δεν σκιάζονται, ούτε πως οι εμπρηστές θα σταματήσουν. Παρ’ όλα αυτά στις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς μου αναρωτιέμαι γιατί αρπάχτηκα από αυτά τα σημάδια της καταστροφής. Μήπως όλα αυτά έγιναν για να απαλλαγώ πρώτα και κύρια απ’ τις δικές μου τύψεις; Γιατί ποιους να καταγγείλω; Είμαστε πολλοί, πάρα πολλοί συνένοχοι σ’ αυτόν τον τόπο.

Θεόδωρος Παπαγιάννης
Αθήνα 15 Φεβρουαρίου 1994

MY GHOSTS

With a great emotional pain I picked up the ashes from the burnt Polytechnic school and I raised scarecrows to cast out the evil that multiplies around me. Ghosts, that terrify my dreams, and frighten my sleep. Marks of a reality that depresses me and exhausts me. I drained the black from my soul, the black which all kind of arsonists feed for years now. I erected symbols of decadence of a world that tears itself to pieces, and of a country that seems to have no future. I search for the myth in an era during which most people try to ‘demystify’ art, as they say, as an encapade from a reality that I cannot stand. I am confined in my world out of need, looking for new models, more poetic, grander, and more mysterious. But the shallow reality brings me down to earth. I try to find the clew again of something that seems to be uncreachable, transcendent, and magic. Like a pagan I erect totems casting out the evil fate of this place. I decorate them with all sorts of vows and ornamentations like a believer who waits for his salvation. I stand in front of them for hours, waiting in vain, for a sign of good news. I pick up the ashes with endless sorrow from a country that is burning. It burns its intellectual institutions, and everything important that is left and everyone pretends that nothing is going on. I wonder what the meaning of our poor art is. How many people does it interest if it has nothing to say or do about all this? And we – to paraphrase the poet – are closed in our own gossipy microcosm, alienated, full of mean thoughts and obstinacies, perfectly individualistic, preoccupied with other, trivial things. Yes these ghosts express me. They are my reaction to a nation that seems to be hypnotized. I want to shout out that I can no longer live among indifferent people, arsonists, and land grabbers. I feel for this land. I know its grandiose and its drama, I am not shallow even though I know that the savages are not afraid and that the arsonists will not stop. Despite all this, in the endless hours of my solitude I wonder why I grabbed these sighs of destruction. Can it be that it all happened so that I could get rid off, my own guilt? I don’t know whom to accuse for all that. We are many, too many accomplices in this country.

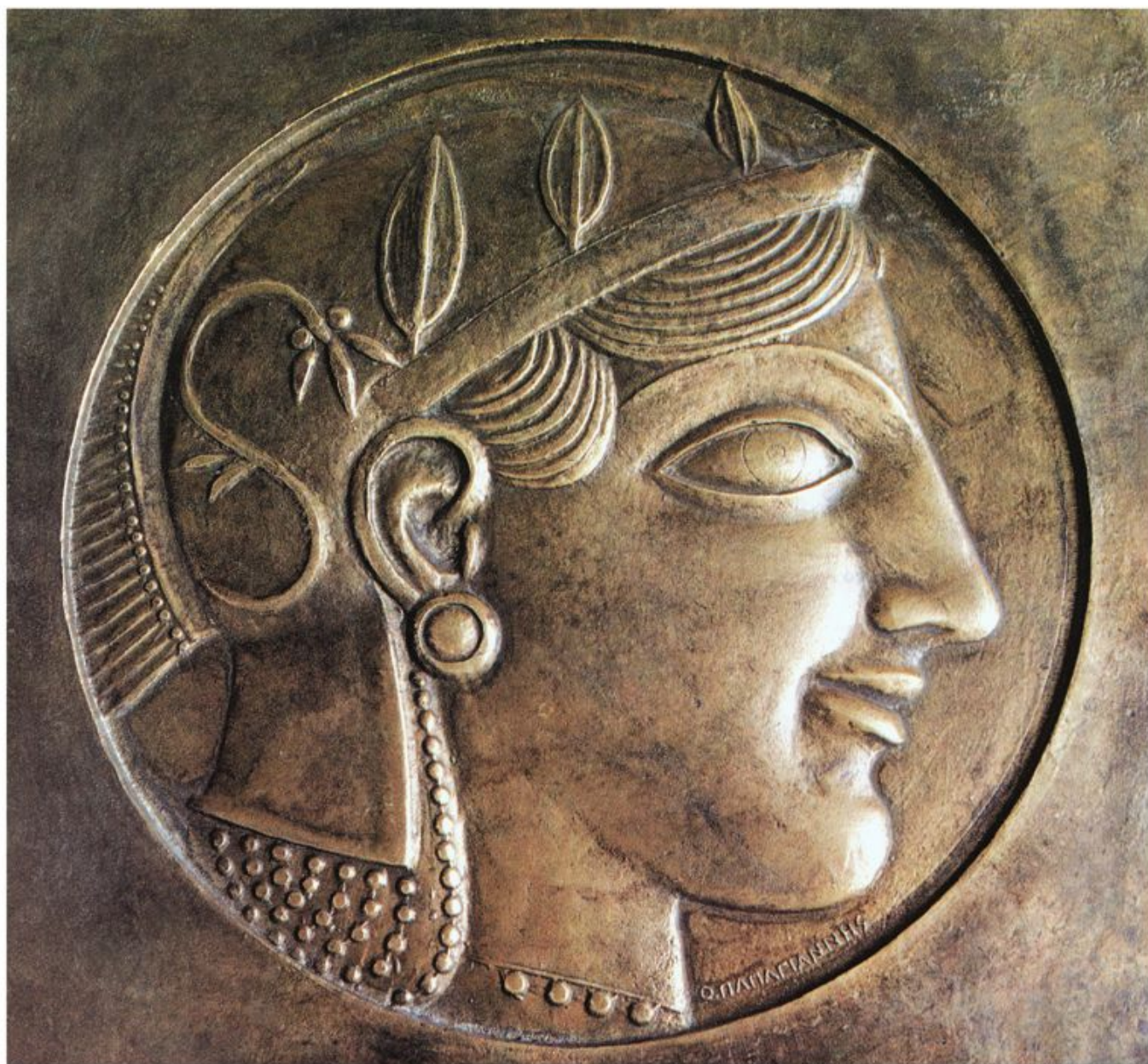
Th. Papayiannis
Athens 15th February 1994

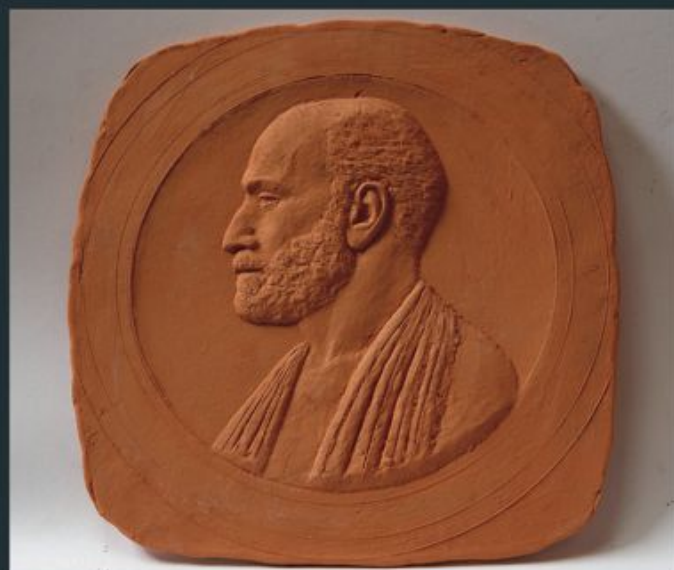
Μετάλλια και νομίσματα - Medals and coins

Δήμος Παραμυθιάς - Municipality of Paramithia

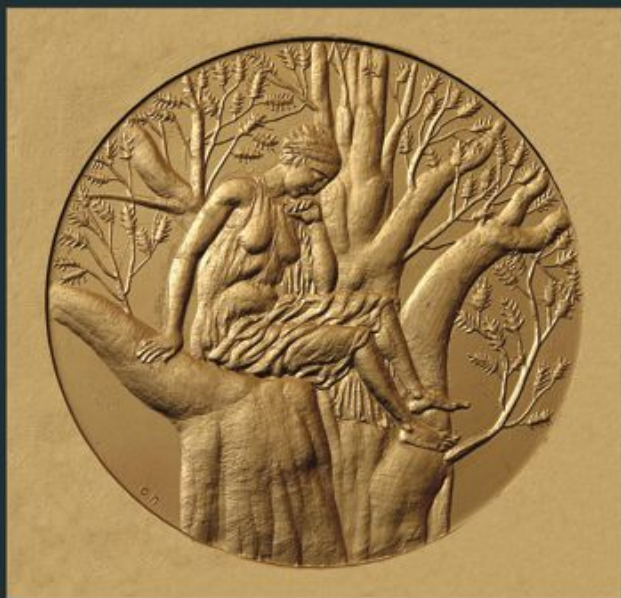
Κλεισθένης - Klesthenis

Αγγ. και Ν. Γουλανδρή - Ang. and N. Goulandris

Γ. Παπανικολάου - G. Papanikolaou

Ευρώπη επι Δένδρου - Europa on tree

Ναυμαχία Ναυαρίνου - Battle of Navarino

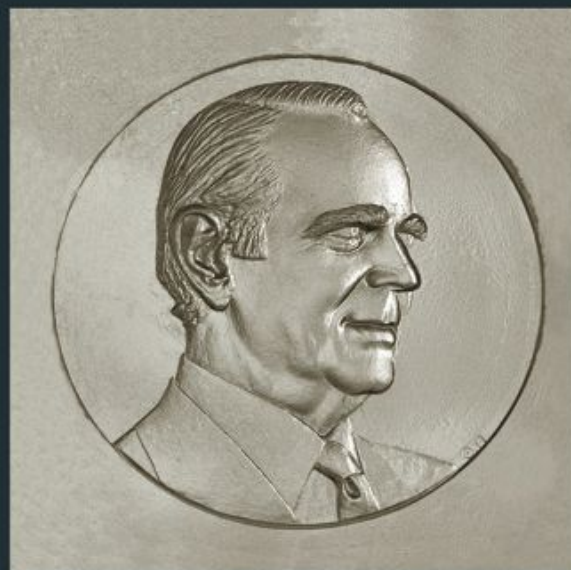
ΛΟΙΠΟΝ ΤΗΝ ΠΡΟΤΗΡΕΙΑΝ

Δαίδαλος και Ίκαρος - Daedalus and Ikarus

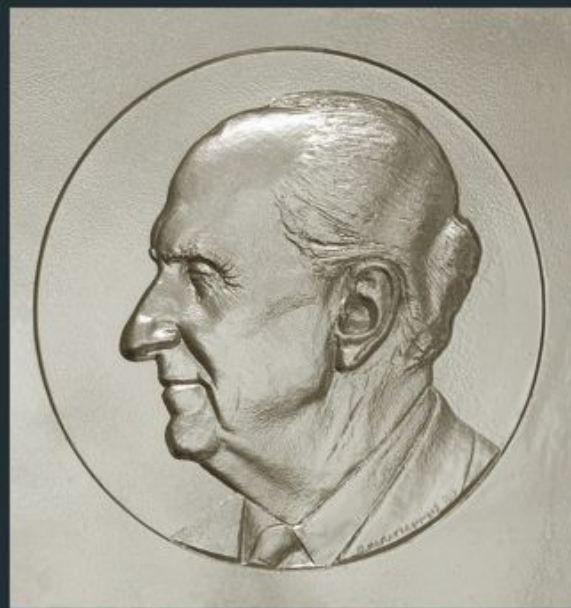
Α. Παπανδρέου - A. Papandreou

Κ. Καραμανλής - K. Karamanlis

Στρατάρχης Τίτο - Marshal Tito

Γ. Παπανδρέου - G. Papandreou

Γ. Ριζάρης - G. Rizaris

Γ. Παπανικολάου - G. Papanikolaou

Μ. Δερτούζος - M.Dertouzos

Ε. Βεάκης - E. Veakis

Αναμνηστικά νομίσματα των XIII Πανευρωπαϊκών Αγώνων στίβου 1982 - Commemorative coins for the XIII Pan-European track games 1982

Μετάλλιο Πρωταθλητών των XVI Πανευρωπαϊκών Αγώνων κλειστού στίβου 1985 - Πλευρά Α
Champions Medal for the XVI Pan-European games of closed arena 1985 - Side A

Μετάλλιο Πρωταθλητών των XVI Πανευρωπαϊκών Αγώνων κλειστού στίβου 1985 - Πλευρά Β
Champions Medal for the XVI Pan-European games of closed arena 1985 - Side B

Αναμνηστικά νομίσματα
XIII Πανευρωπαϊκοί αγώνες Στίβου, Αθήνα 1982
XIII Pan-European games of arena, Athens 1982
Commemorative coins

Αριστοτέλης - Aristoteles
 Δημόκριτος - Demokritos
 Περικλής - Perikles

Δραχμές - Drachmas 5 . 10 . 20

To ψωμί - Bread

Το ψωμί

Το ψωμί και η ιερότητα του είναι ένα θέμα που με απασχολεί τα τελευταία χρόνια. Εκλαμβάνω το ψωμί σαν βασική έννοια της ζωής του ανθρώπου με τη διαχρονική του σημασία και με ό,τι σημαίνει για τα δισεκατομμύρια των ανθρώπων, που καθημερινά αγωνίζονται να το αποκτήσουν. «Η αρχή του σύμπαντος είναι το ψωμί», θα πει ο Διαγόρας, που μαζί με το κρασί, «επιτρέπει στον άνθρωπο να γίνει πολιτισμένος», θα διαβάσουμε στο έπος του Γκιλγκαμές, μια από τις αρχαιότερες μαρτυρίες του μεσογειακού πολιτισμού. Τον άρτο και τον οίνο, η χριστιανική θρησκεία μετέτρεψε αργότερα σε σώμα και αίμα του Χριστού. Η χαρακτηριστική ρήση «τον άρτον ημών τον επιούσιον δος ημίν σήμερον» από τη μια και ένα σπάχυ από την άλλη, γίνονται δύο όψεις ενός πολύτιμου ορειχάλκινου μεταλλείου, που διαπερνά και στολίζει τα έργα μου. Η ιερότητα του ψωμιού υποδηλώνεται με το μαύρο στολισμένο πανί, που στρώνεται στο έδαφος και τον χορό των μορφών που αναπτύσσεται τριγύρω, συμβολίζοντας θεότητες ή υπερφυσικές προστατευτικές δυνάμεις, αλλά και ξόρκια ή και σκιάχτρα που συχνά στήνονται στα χωράφια, για να προστατέψουν τη σοδειά. Για κάποιους από μας, που γεννηθήκαμε στις αρχές της δεκαετίας του '40, μέσα στην πείνα το ψωμί έχει προσλάβει ιερό χαρακτήρα. Είναι συνυφασμένο με την επιβίωση μας. Μικροί, θυμάμαι, ορκιζόμασταν στο ψωμί. «Μα το ψωμάκι», λέγαμε και κάναμε το σταυρό μας, για να μας πιστέψει ο άλλος κι ήταν αυτός ο μεγαλύτερός μας όρκος. Κι όταν ένα κομματάκι περίσσευε ή μας έπεφτε στο χώμα, το παίρναμε, το φιλούσαμε και το βάζαμε σε μια τρουπούλα του τοίχου, μην τύχει και πατηθεί, κι ήταν αυτό μεγάλη αμαρτία. Έτσι δίδασκε η γιαγιά και η μάνα, γιατί είχαν κι αυτές πολύ πεινάσει στη ζωή τους. Το ψωμί, έτσι κι αλλιώς, έβγαινε δύσκολα εκείνες τις εποχές και με πολύ αγώνα. Το φάσμα της πείνας ήταν αυτό που τρώμαζε περισσότερο. Από τότε κύλησαν χρόνια πολλοί. Χορτάσαμε το ψωμί, κι αρχίσαμε τις δίαιτες!... Άντε τώρα να πιστέψεις τους πεινασμένους... Τι κι αν αυτοί συχνά πυκνά κάνουν την εμφάνιση τους μπουλούκια στις οθόνες μας και μας κοιτούν μ' αγριεμένα μάτια από την πείνα, εμείς κάνουμε ζάπινγκ και αλλάζουμε κανάλι. Οι λαμπεροί σταρ, η γκλαμουριά, καθώς λένε, όλ' αυτά τα φανταχτερά φυτά και οι γλάστρες δίπλα τους που χαριεντίζονται, είναι ανώδυνο θέαμα, χωνεύεται καλύτερα...

Πώς ν' αντιμετωπίσεις άλλωστε τα πεινασμένα μάτια;

Θ. Παπαγιάννης

The Bread

Bread and its sanctity is a subject, which has been occupying me in the past few years. To me, bread is the essence of man's life in a diachronical way, considering what it means to billions of people, who fight to earn it on a daily basis. According to Diagoras "bread is the beginning of the universe" and together with wine it "allows man to become civilised", we read in the Epic of Gilgamesh, one of the oldest testimonies of the mediterranean civilisation. The christianity later on converted "bread and wine" into Christ's body and blood. The idiomatic saying "give us this day our daily bread" on the one side, and the image of an ear of corn on the other side, become the two sides of a precious bronze medal, which characterizes and ornaments my works. The sanctity of bread is indicated by the black, ornamented cloth, which is being laid on the floor, and the chorus of figures set around the work, symbolizing either deities and supernatural protective powers, or spells and scarecrows, often put on the fields in order to protect the crop. For some of us, who were born in the beginning of the 40's, when hunger still prevailed, bread symbolizes something sacred. It is interwoven with our survival. As a child, I remember swearing by the bread: "I swear by the bread", we used to say and we crossed ourselves, in order to convince the others to believe us. This was our greatest oath. And when a little piece of bread was left over or fell to the ground, we picked it up, kissed it and put it in a hole on the wall, so it wasn't being stepped on, because this would be a big sin. That is what our grandmother and our mother had thought us, because they had also suffered severe hunger. The ghost of hunger was what scared us the most. Ever since many years have passed. We had enough bread and then turned to diets!... It makes it difficult to believe the starving... Even though, they often appear on television in crowds and stare at us with wild, hungry eyes, we continue zapping and changing programs. The shining stars, the glamour, as people call it, and all the fancy "plants and pots" standing next to them joking around, offer a painless show and are much easier to digest...

Besides, how can one face those hungry eyes?..

Th. Papayiannis

Ο βολόσουρας, η σκάφη και η γάστρα.

Από την απαρχή του χρόνου, όλοι οι πολιτισμοί λάτρεψαν με θέρμη τη Μητέρα-Γη σαν μια μέγιστη ζωοποιό δύναμη. Συμβολισμοί που απορρέουν από αυτή την λατρεία, τέτοιοι όπως ο κύκλος των εποχών - κύκλος της ζωής και η τελετουργική διαδοχή των εργασιών στο χωράφι, αντιστοιχούν επίσης σε παγκοσμίως διαδεδομένες δοξασίες. Ας μη λησμονούμε πως η λατρεία αυτή της Μητέρας-Γης, που σχετίζεται με την ανθρώπινη αλλά και τη γήινη γονιμότητα δεν μπόρεσε να αναπτυχθεί και να οργανωθεί σε ένα πολύπλοκο διαρθρωμένο θρησκευτικό σύστημα, παρά με την επινόηση της Γεωργίας. Η πρωταρχική τροφή που κατόρθωσε να ενσωματώσει και να διαιωνίσει όλες αυτές τις δοξασίες, όντας προϊόν της γης, δεν είναι άλλη από το ψωμί. Επανεξετάζοντας τα αρχέτυπα του πολιτισμού μας, η έκθεση του Παπαγιάννη αποτίει φόρο τιμής στην εμπειρία του ιερού με ιδιαίτερη ευαισθησία. Μέσω του συμβολισμού του ψωμιού ο καλλιτέχνης μας καλεί να συλλογιστούμε την ερμηνεία και την εξέλιξη των μύθων που αφορούν το ίδιο αυτό αντικείμενο.

Οι αρχαίοι Έλληνες ιεροποιούσαν τη γη στο πρόσωπο της Δήμητρας, που αγαπούσαν να απεικονίζουν με το χαρακτηριστικό της γνώρισμα, το στάχυ του σιταριού. Η Δήμητρα, θεά και προστάτις της Γεωργίας, λατρεμένη θεά των Ελευσινίων Μυστηρίων, ευνοούσε τη βλάστηση και το θερισμό των σπαρτών. Στην Παλαιά Διαθήκη συναντούμε εκ νέου αναφορές σε αγροτικές τελετουργίες, που γιόρταζαν το ψωμί και τις εργασίες της γης. «Και εορτήν θερισμού πρωτογεννημάτων ποιήσεις των έργων σου, ων εάν σπείρεις εν τω αγρώ σου και εορτήν συντελείας...εν τη συναγωγή των έργων σου των εκ του αγρού σου». (Έξοδος 23.16α).

Οι χριστιανοί αργότερα συνέχισαν αυτή την παράδοση ταυτίζοντας το Χριστό, Υιό του Θεού, με τον Άρτο: «Εγώ είμι ο άρτος της ζωής. Ο ερχόμενος προς με ου μη πεινάσει». (Ιω. ΣΤ', 32-60).

Με την πάροδο, ωστόσο, του χρόνου, οι κοινωνικο-πολιτικές κρίσεις που σημάδεψαν τους τελευταίους αιώνες διατήρησαν το συντροφικό και αδελφικό κυρίως ρόλο του ψωμιού, μετατρέποντάς το σε σύμβολο κάθε κοινωνικής διεκδίκησης. Αξίζει εδώ να μνημονεύσει κανείς την αλησμόνητη φράση της Μαρίας-Αντουανέτας που κατά την κατάληψη της Βασιλλης απευθύνθηκε στον πεινασμένο όχλο λέγοντας: «Αφού δεν υπάρχει ψωμί, δώστε τους παντεσπάνι».

Ορισμένες λαϊκές εκφράσεις συνοψίζουν με ευστοχία συναισθήματα μεγάλης απόγνωσης: «πικρό ψωμί, ψωμί κερδισμένο με ιδρώτα, έχουμε φάει μαζί ψωμί κι αλάτι, πρέπει κανείς να δουλέψει για να κερδίσει το ψωμί του, ο πεινασμένος καρβέλια ονειρεύεται, κάποιος που κουβαλάει το ψωμί στο τραπέζι, κάποιος που ψωμολυσσάει, κάποιος που δίνει/πουλάει - παίρνει/αγοράζει για μια μπουκιά ψωμί, κάποιος που δεν μπορεί να αγοράσει ούτε ένα καρβέλι ψωμί, κάποιος που αφήνει σε άλλους μόνο τα ψίχουλα ή που πληρώνει με ψίχουλα...».

Με εξαίρετη μαεστρία, ο Παπαγιάννης τοποθετεί όλα αυτά τα συμβολικά ψωμιά το ένα δίπλα στο άλλο. Τα στάχυα της Δήμητρας, αναμνήσεις ενός μυθολογικού παγανισμού, γεινιάζουν με άρτους Λειτουργίας, σφραγισμένους με χριστιανικά εμβλήματα και με χορταστικά, χωριάτικα καρβέλια, σύμβολα των μεγάλων κοινωνικών επαναστάσεων της Ιστορίας.

Τι απομένει στις ημέρες μας από αυτή τη γαμήλια συμφωνία μεταξύ του ανθρώπου και της γης;

Στον εικοστό αιώνα το ψωμί εξακολουθεί να αναπαραστάει έναν ύμνο στη ζωή, συνυφασμένο με έναν επικούρειο αθεϊσμό, που βλέπει τη γη σαν έναν χαμένο παράδεισο που πρέπει να διαφυλαχθεί μέσω μιας μη πνευματοκρατικής οικολογικής πολιτικής, οπαδού περισσότερο μιας αρχής, μιας ζωτικής δύναμης και ελάχιστα του πνεύματος.

Οι μοντέρνοι καιροί παρέσυραν την ανθρωπότητα σε έναν κόσμο με βεβηλωμένη ιερότητα. Η Φύση, τα εργαλεία και η εργασία έχουν τραπεί σε φυσιολογικές πράξεις, σε οργανικές διαδικασίες που αρνούνται την υπεροχή του Θείου.

Σε αυτή ακριβώς τη διασταύρωση διαφορετικών πεποιθήσεων τοποθετείται η έκθεση του Παπαγιάννη. Μας ξυπνά τη νοσταλγία για μια μακρινή εποχή όπου η ανθρωπότητα υπάκουε στη γη και σεβόταν την ιερότητα που την περιέβαλε. Ο καλλιτέχνης μας καλεί να ανιχνεύσουμε τους προγονικούς μύθους και να αντλήσουμε από τις πηγές αυτές του πολιτισμού μας ξεχασμένους κώδικες συμπεριφοράς.

Η έκθεσή του είναι στην πραγματικότητα το στήσιμο μιας ιερής τελετής που βιώνεται ως μια ξεχωριστή διαδρομή μύησης. Χάρη στον αφηγηματικό χαρακτήρα της και την απόλυτη συσχέτιση έργου τέχνης και ντοκουμέντου, η εγκατάσταση του Παπαγιάννη αναλαμβάνει να φωτίσει την Ιστορία. Ο μόνος αληθινός χρονικός δεσμός έγκειται στη λογική διαδοχή των διαφόρων σταδίων της εργασίας παρασκευής του ψωμιού, όπως, εξάλλου, δείχνει και ο τίτλος: ο βολόσουρας (καλλιέργεια), η σκάφη (παρασκευή) και η γάστρα (ψήσιμο). Η διαδρομή επομένως, ξεκινά με αφετηρία τις αγροτικές εργασίες, που υποδηλώνονται με το βολοσούρα, αγροτικό εργαλείο που βρέθηκε τυχαία σε έναν παλαιοπώλη, πυροδοτώντας έτσι την όλη ιδέα της έκθεσης. Το εργαλείο αυτό που χρησίμευε στο ξεχώρισμα των σπόρων από τα στάχυα, αποτελείται από δυο κυρτά ξύλα φυτεμένα με αιχμές από οψιανό. Ο βολόσουρας ακουμπά επάνω σε ένα μαύρο χαλί στο πλαίσιο του οποίου έχουν ραφτεί κεραμικές σφραγίδες. Στις δυο όψεις τους αναγνωρίζουμε το στάχυ της Δήμητρας και την αρχή της προσευχής «Πάτερ Ημών...», που δεν είναι άλλο από τον παγανιστικό και το θρησκευτικό εγγυητή αυτής της ιερής εργασίας.

Η δεύτερη στάση μας επιτρέπει να ανακαλύψουμε συσσωρευμένους κεραμικούς αλευρόσακους, εμβλήματα ενός αποθηκευμένου πλούτου, που προστατεύονται χάρη στην ευμενή παρουσία τοτεμικών γλυπτών. Η στατική τους όψη θυμίζει τα ρακένδυτα σκιάχτρα που έστεκαν σκόρπια στις εξοχές των παιδικών μας χρόνων.

Η τρίτη στάση σηματοδοτείται από την παρασκευή και το ψήσιμο του ψωμιού, που ο καλλιτέχνης τοποθετεί πάνω σε ένα μεταλλικό ταιψί έτοιμο για φούρνισμα. Η επιφάνεια και η υφή του κεραμικού, μέσω μιας έντεχνης οφθαλμαπάτης, μας λικνίζουν στην ψευδαίσθηση μιας ευχάριστης ανάμνησης ζεστής και θεραπευτικής μυρωδιάς σπιτικού ψωμιού που ψήνεται. Τα ψωμιά του Παπαγιάννη προσφέροντας την απόλυτη ψευδαίσθηση μέσω της ιδιαίτερα συναρπαστικής τους υφής, τρέπονται σε εικόνες μιας συμπαγούς πραγματικότητας.

Ο γλύπτης μεταβάλλει την προτίμησή του για το παράδοξο σε παιχνιδιώδη διάθεση που έχει ως στόχο της να ψυχαγωγήσει το θεατή προσφέροντάς του τη βεβαιότητα μιας πλαστικής αλήθειας των πραγμάτων που δεν αποτελεί τελικά παρά μίμηση και παραποίηση.

Καταλήγοντας θα μπορούσε να πει κανείς ότι το θέμα της τροφής κυριάρχησε πάντοτε στο πιο δημοφιλές είδος της τέχνης: τη νεκρή φύση. Ιστορικά, η νεκρή φύση κατατάσσεται στην τελευταία σειρά της ιεραρχίας των ειδών που στηρίχθηκε στο αξίωμα ότι το ενδιαφέρον ενός έργου είναι ανάλογο με την οντολογική αξία του θέματός του και χρειάστηκε να φτάσει ο εικοστός αιώνας προκειμένου η νεκρή φύση, αναπαραστάτης άψυχων αντικειμένων, να γίνει αποδεκτή ως μια αυτόνομη μορφή τέχνης. Από τον Πικάσο περνάμε στους αμερικάνους υπερρεαλιστές, και με αυτούς στην κουλτούρα του φαστ-φουντ, στο hamburger του Claes Holdenburg και το hot-dog του Lichtenstein. Στην πραγματικότητα, η παράδοση της έξαρσης του άψυχου αντικειμένου, προϋποθέτει την ανθρώπινη παρουσία και με τον τρόπο αυτό ο Παπαγιάννης εντάσσεται στην ιστορία της σύγχρονης τέχνης. Τα ψωμιά αυτά με την αληθοφανή όψη, δεν είναι παρά υποχείρια αντικείμενα, οφθαλμαπάτες και παραισθήσεις του πνεύματος που εικονογραφούν με οπτικό και απτό τρόπο - εύκολα κατανοητό σε όλους - την περιπέτεια της ανθρωπότητας, την ουσία της ωραιότητας και της απλότητάς της. Την ίδια αυτή ουσία που η αιδώς δεν μας επιτρέπει να σπαταλήσουμε και που μια προγονική ρίζα, ένα θραύσμα ιερότητας, μας αναγκάζει να σεβαστούμε: το ψωμί.

απόδοση στα ελληνικά Ίρις Κρητικού

Flavia Nessi - Γιαζιτζόγλου

The corn-sheller, the ceramic oven and the kneading-trough.

Since the dawn of time all civilizations have worshipped Mother Earth as our life force and the symbolism derived from this principle, such as the changing of the seasons and farming, corresponds with universally held beliefs.

It should be remembered that the worship of Mother Earth, fertility cults both human and agrarian, owe their development and their organization into elaborate religious systems to the invention of agriculture. The primordial food that embodied and perpetuated all these beliefs, being agricultural produce itself, is in fact bread.

While revisiting our cultural archetypes, the Papayanni exhibition simultaneously pays homage to the sacred experience with great sensitivity. Through the bread symbolism the artist invites us to reflect upon the evolution and interpretation of myths surrounding this object.

Ancient Greeks regarded the earth as sacred as represented in the guise of Demeter, patron goddess of grain with her characteristic stalk of wheat, who aided in its cultivation and harvesting. In the Old Testament we find references to agrarian rites in celebrations that honoured bread and farming. "You shall keep of harvest of the first fruits of your labour of what you sow in the field. You shall keep the feast ingathering at the end of the year when you gather in from the field the fruit of your labour". (the Book of Exodus, 23. 16a)

Christians later followed this tradition identifying Christ, the Son of God, with bread: "I am the bread of life. He who comes to me shall not hunger". (John VI, 32-60)

As time passed the socio-political crises that marked previous centuries would preserve mainly the companionable and fraternal characteristics of bread by using it as a sign of protest. We need only recall Marie-Antoinette's unforgettable reply to the starving masses after the storming of the Bastille: "If there's no bread, let them eat brioche".

In fact colloquialisms vividly translate this sort of distress:

To eat bread soaked in tears; No bread without toil; You must work to earn your bread; The breadwinner of the family; To put bread on the table; To be breadless; To beg for one's bread; To take the bread out of somebody's mouth; Leave only crumbs; To be on the bread line; Bread of affliction: It's his bread-and-butter; Better half a loaf than none.

With the hand of a true master Papayanni arranges these symbolic breads next to one another: Demeter's stalk of wheat, reminiscent of a mythological paganism, lies beside holy bread- stamped by wooden seals engraved with emblems of Christ- along with bread in the wholesome sense, symbolic of the major social revolutions in history.

What remains of this nuptial pact between earth and mankind today?

Throughout the twentieth century bread continues to represent an ode to life tinged with Epicurean atheism, that sees the land as a kind of lost paradise- one that must be protected by ecological policies lacking in spirituality that venerate a principle, a vital force and not at all the mind or soul. Modernity has thrust mankind into a cosmos no longer sacred; Nature, tools and labour have become purely physiological acts, organic processes that deny transcendence.

It's precisely at the junction of these many different beliefs that we find Papayanni's current exhibition. He awakens in us a nostalgia for that lost time when humanity obeyed the earth and respected the surrounding sacredness. Papayanni bids us to rediscover the ancestral myths upon which our civilization is founded and thus draw from these sources essential behavioural codes long- forgotten.

His exhibition is actually a performance conducted like a sacred ceremony involving an initiatory journey. Due to its narrative basis and the interaction between work of art and documentation, Papayanni's installation also illuminates history.

The only real temporal link exists in the logical succession of the various stages in the bread-making process as indicated by the title: the corn-sheller (farming), the kneading-trough (shaping) and the ceramic oven (baking):

And so the journey begins with farming evoked by the corn-sheller - a crude tool that the artist happened upon in a secondhand shop which consequently inspired the concept behind the exhibition. This tool was used to separate grains from the stalk; it consists of two wooden planks pierced with obsidian rock spikes. The wooden beards are placed upon a black mat stamped by ceramic seals revealing Demeter's stalk of wheat and the Our Father - the secular and religious guardians of this sacred craft.

The second leg of the journey puts us in the presence of a stack of ceramic flour-sacks emblematic of potential wealth. Totemic statues benevolently watch over the sacks in storage and their static poses recall the ragged scarecrows scattered across our childhood countrysides.

The third phase concentrates on the making and baking of bread that Papayanni places on a metal sheet ready to slide into the oven. The trompe-l'oeil creates an optical illusion in which the surface and texture of the ceramic awakens in the observer a memory of the warm and nurturing smell of baking bread. While representing a concrete reality, Papayanni's breads also appear real because of the striking display of light on their surfaces.

A sculptor who's partial to the paradoxical, here Papayanni playfully maintains the certitude of plastic reality for his audience while proving at the same time it's nothing more than artifice and imitation. In conclusion we might say that the theme of nutrition has always predominated painting's most popular subject: the still life. Historically, the still life has ranked lowest in the hierarchy of genres which is founded upon the axiom that states: the value of a work of art is commensurate with the ontological dignity of its subject. Finally in the twentieth century the still life affirmed itself as an autonomous art form representing compositions of inanimate objects. After Picasso came the American hyperrealists who were followed by the fast food culture with totems like Claes Oldenburg's hamburger and Lichtenstein's hot dog. In fact the practice of exalting inanimate objects implies a human presence and it's in keeping with this same tradition that Papayanni marks the history of contemporary art. These breads so seemingly real are merely malleable objects, illusions of the eye and mind which depict (in a visual and tactile manner understandable to all) the human adventure in all its inherent beauty and simplicity. This essence is one that our sense of propriety still prevents us from squandering and that an ancestral restraint, touched with sacredness, compels us to respect: bread.

Flavia Nessi Yazitzoglou

Translated by Andrea Schroth

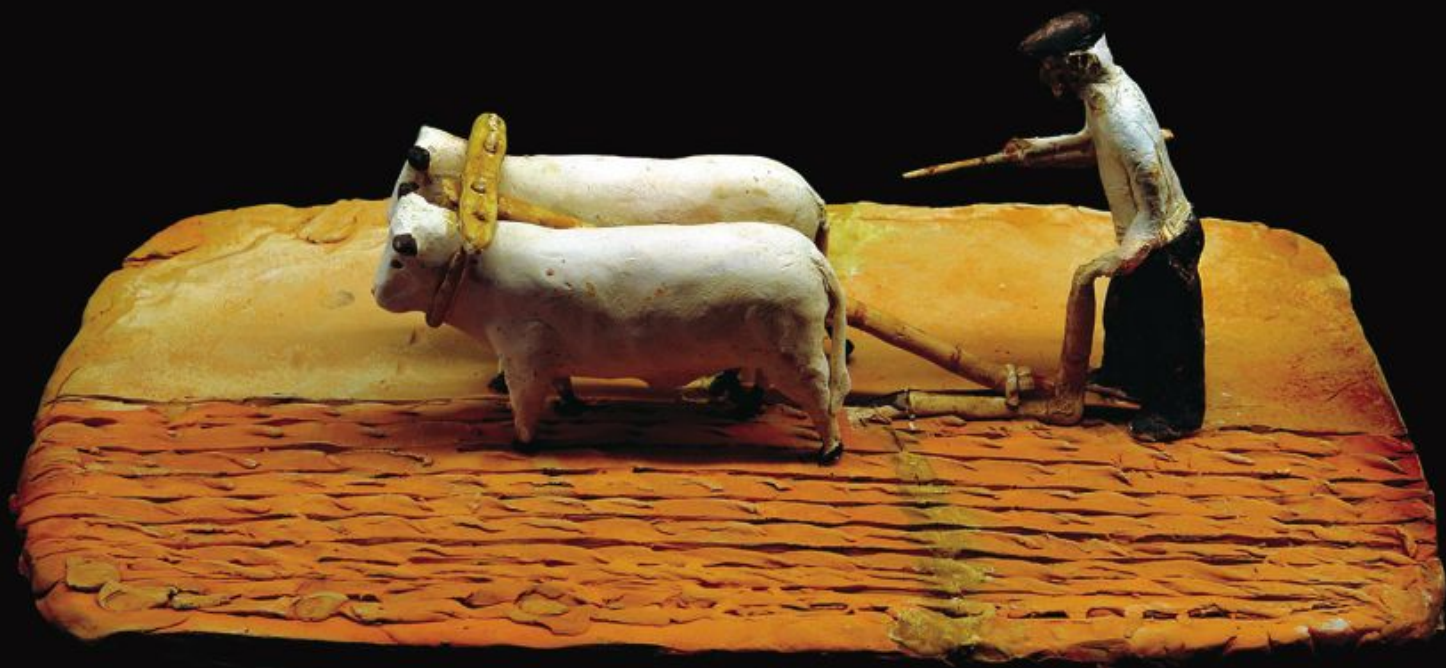

Αλώνισμα - Thresh

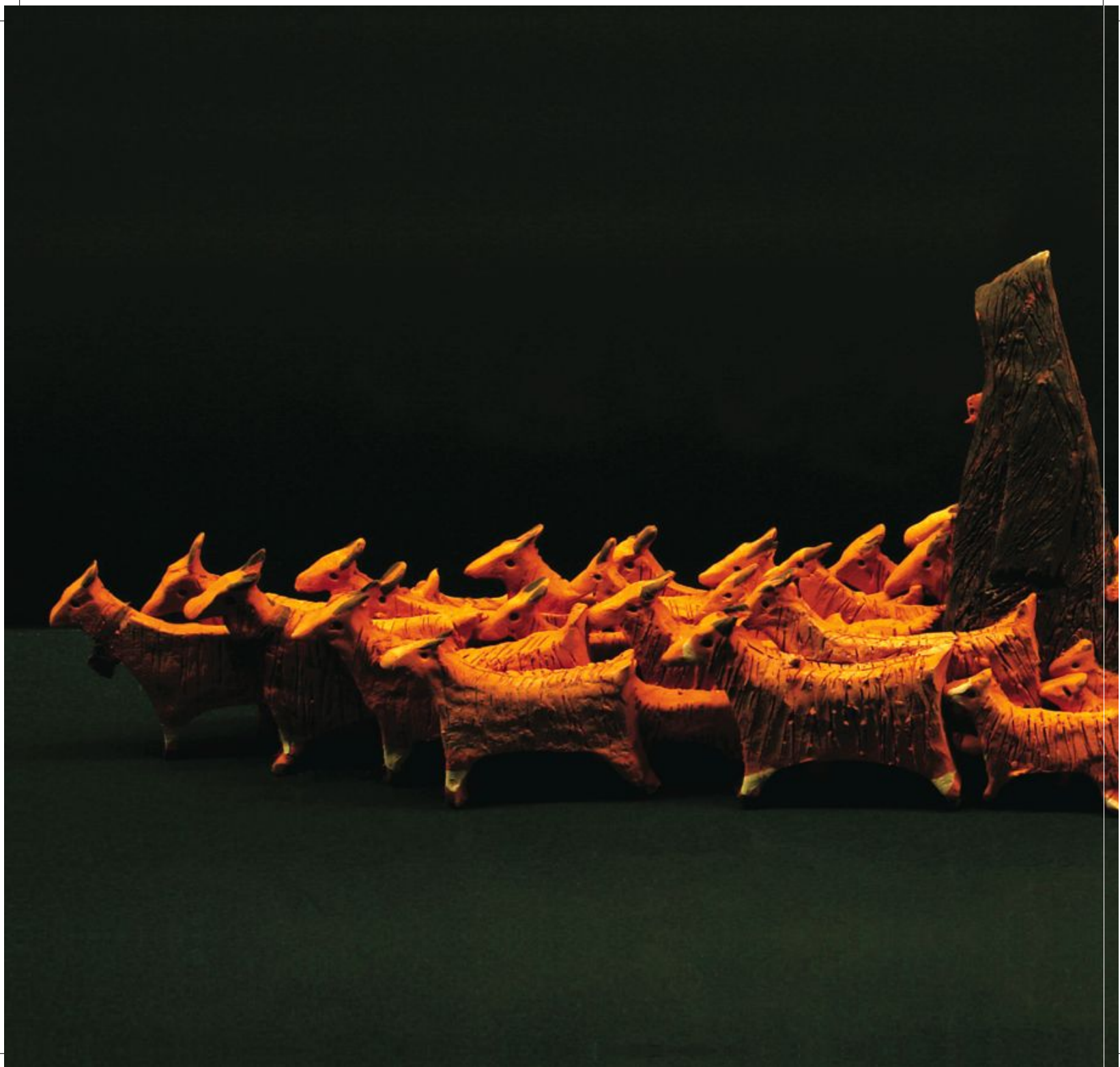

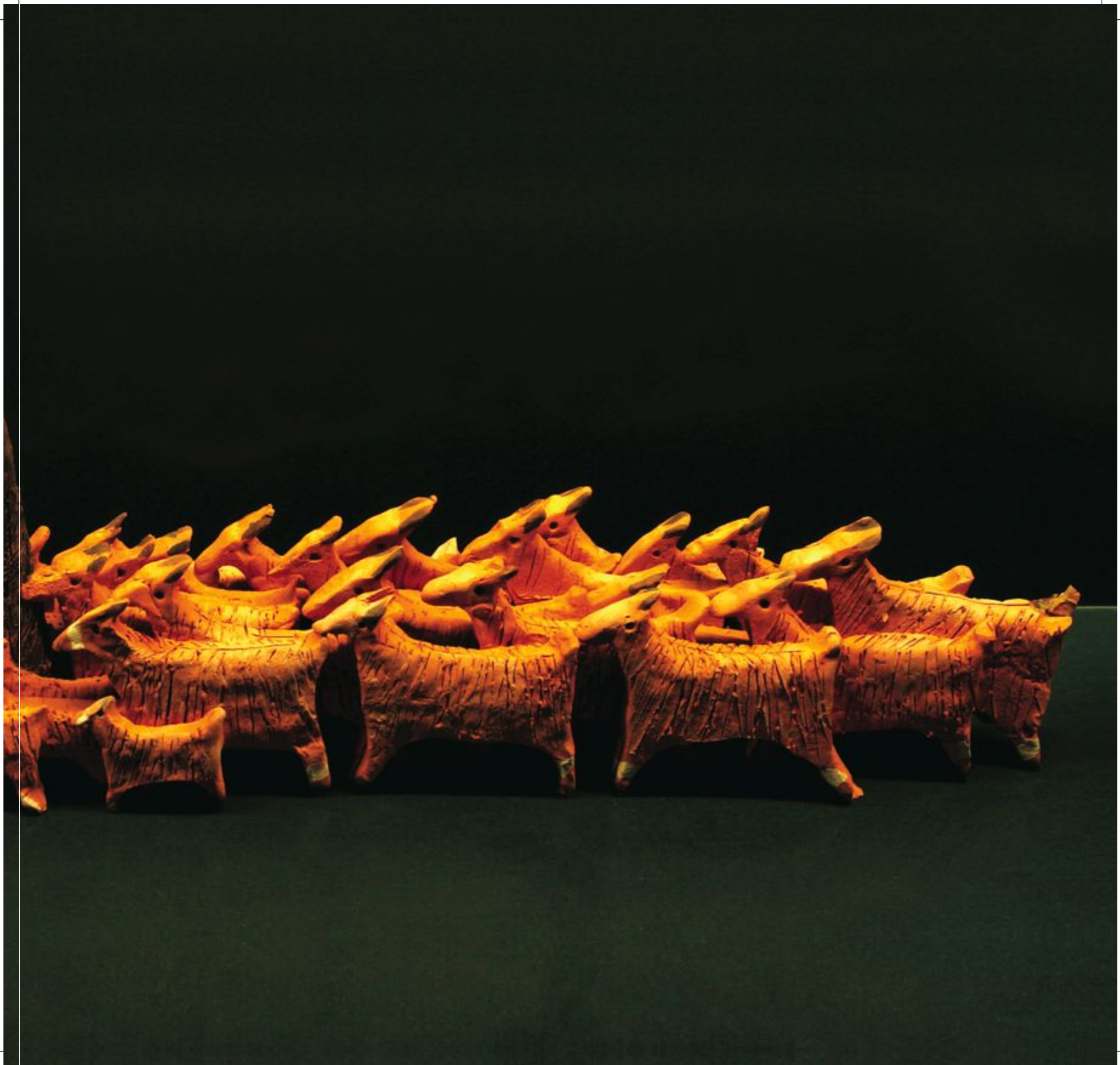
Λοιπάρι - Milking

Θγγωμα - Tillage

Το τάισμα - The feeding

Το μαντρί - The sheepfold

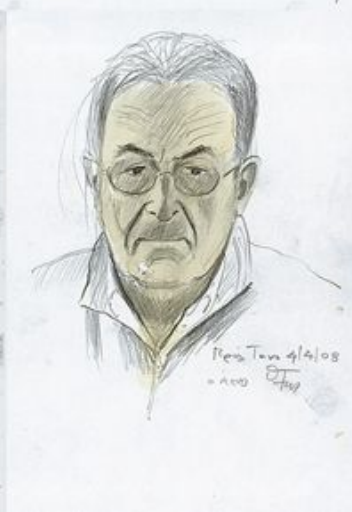
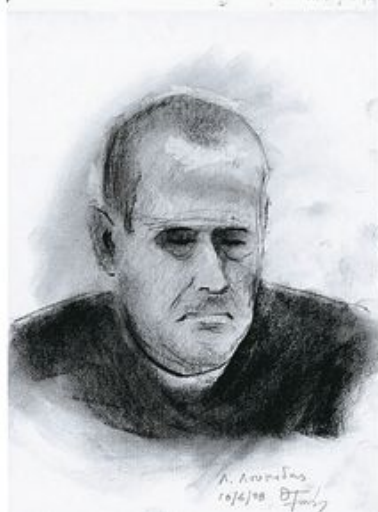
Αποχαιρετισμός - Farewell

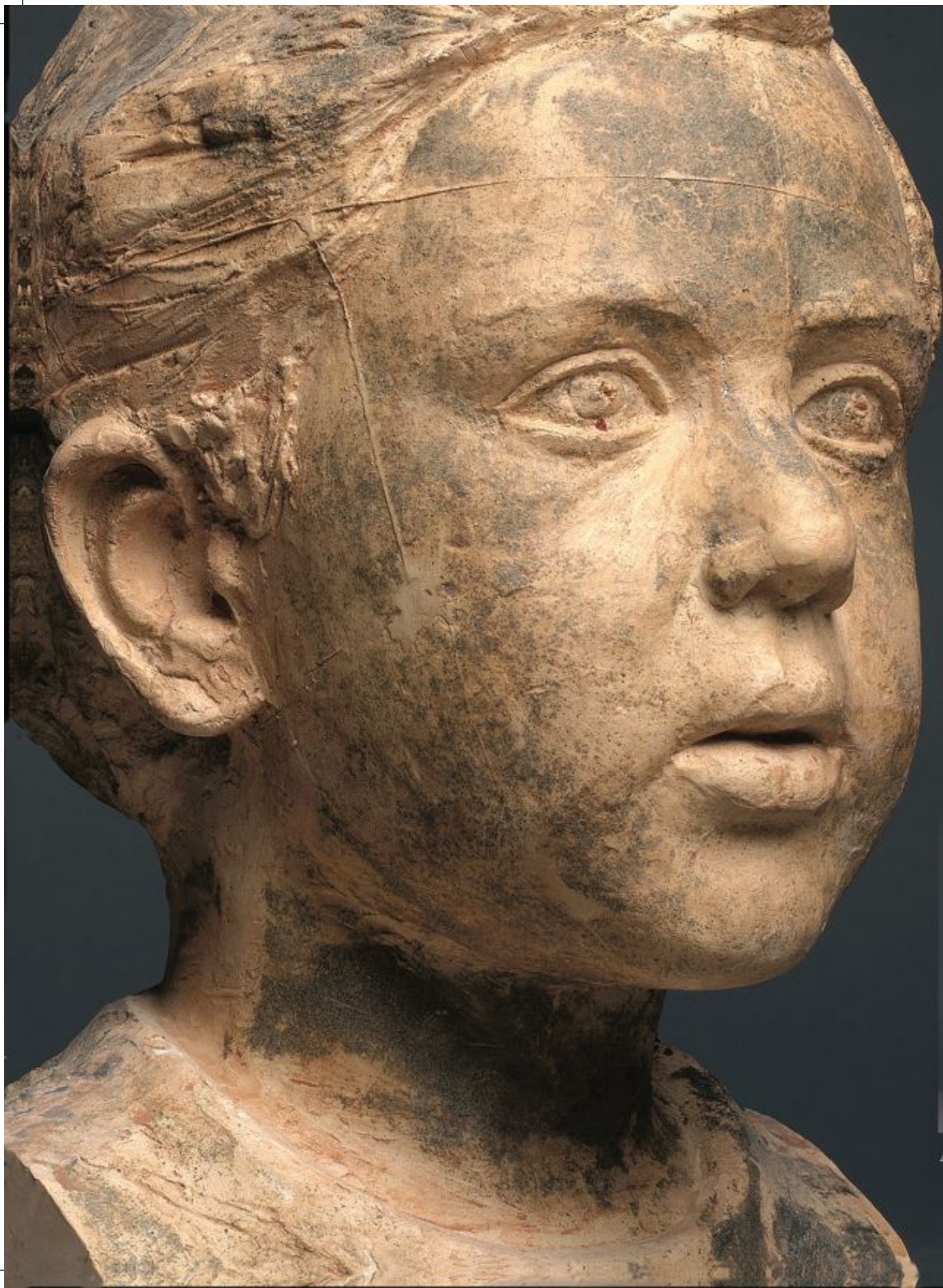

Μοιρολόι - Lamentation

Α. Κίγκ - Α. Kigk

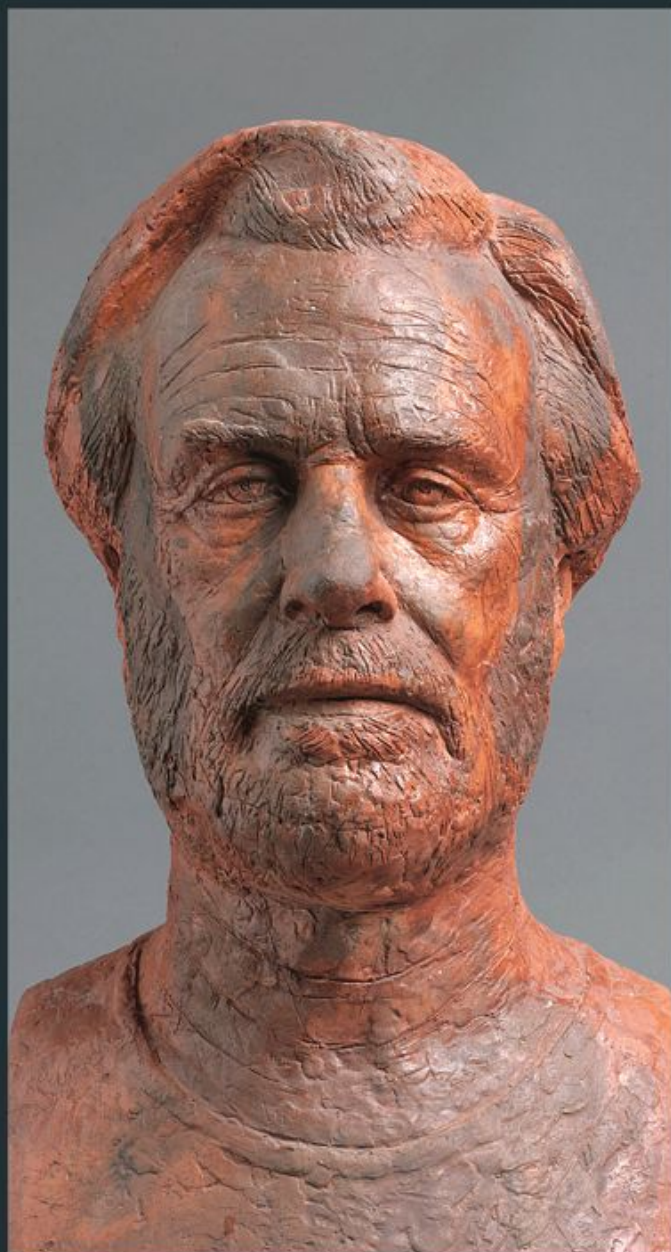
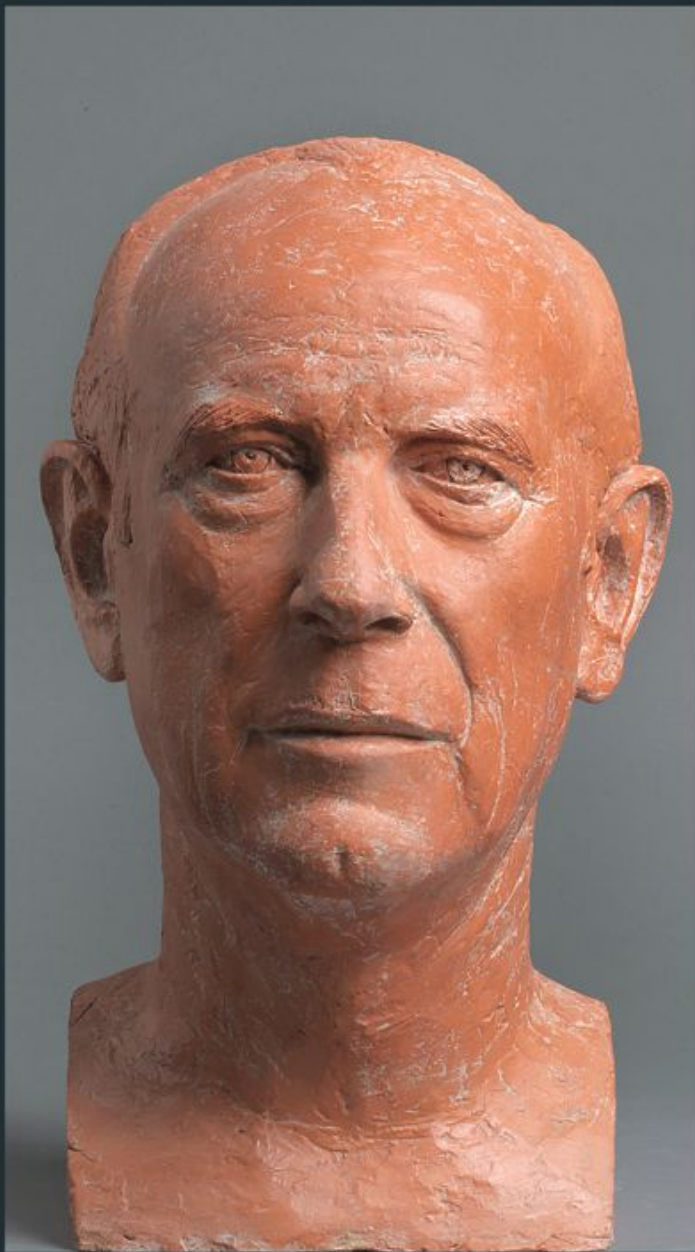
Δ. Αντωνιάδης - D. Antoniadis

Δ. Αντωνιάδη - D. Antoniadi

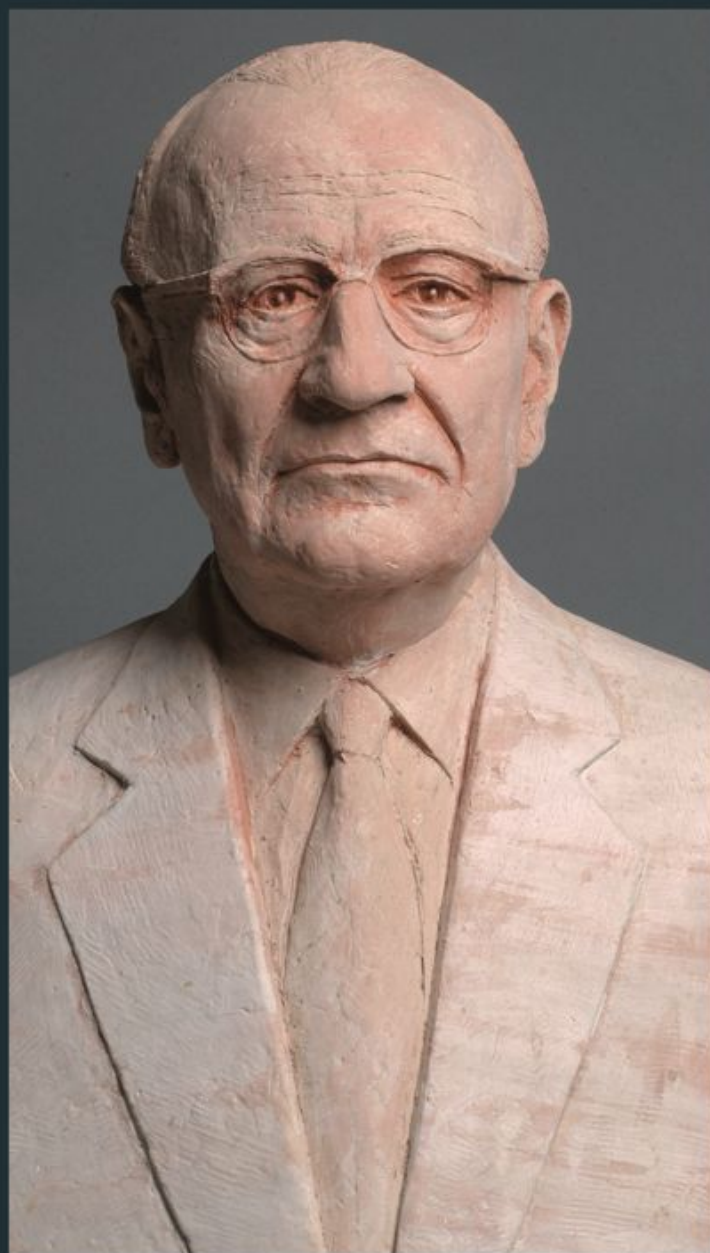
Α. Λιάκος - A. Liakos Κ. Σόγλας - K. Siklas

Χ. Οτζονόμου - Χρ. Οικονομού Π. Κουζόπολος - Ρ. Κουκορούλος

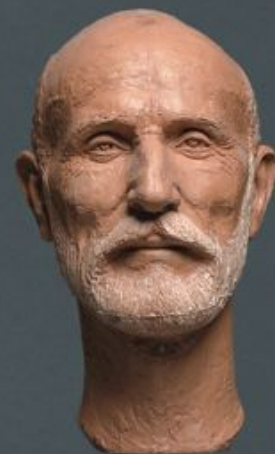
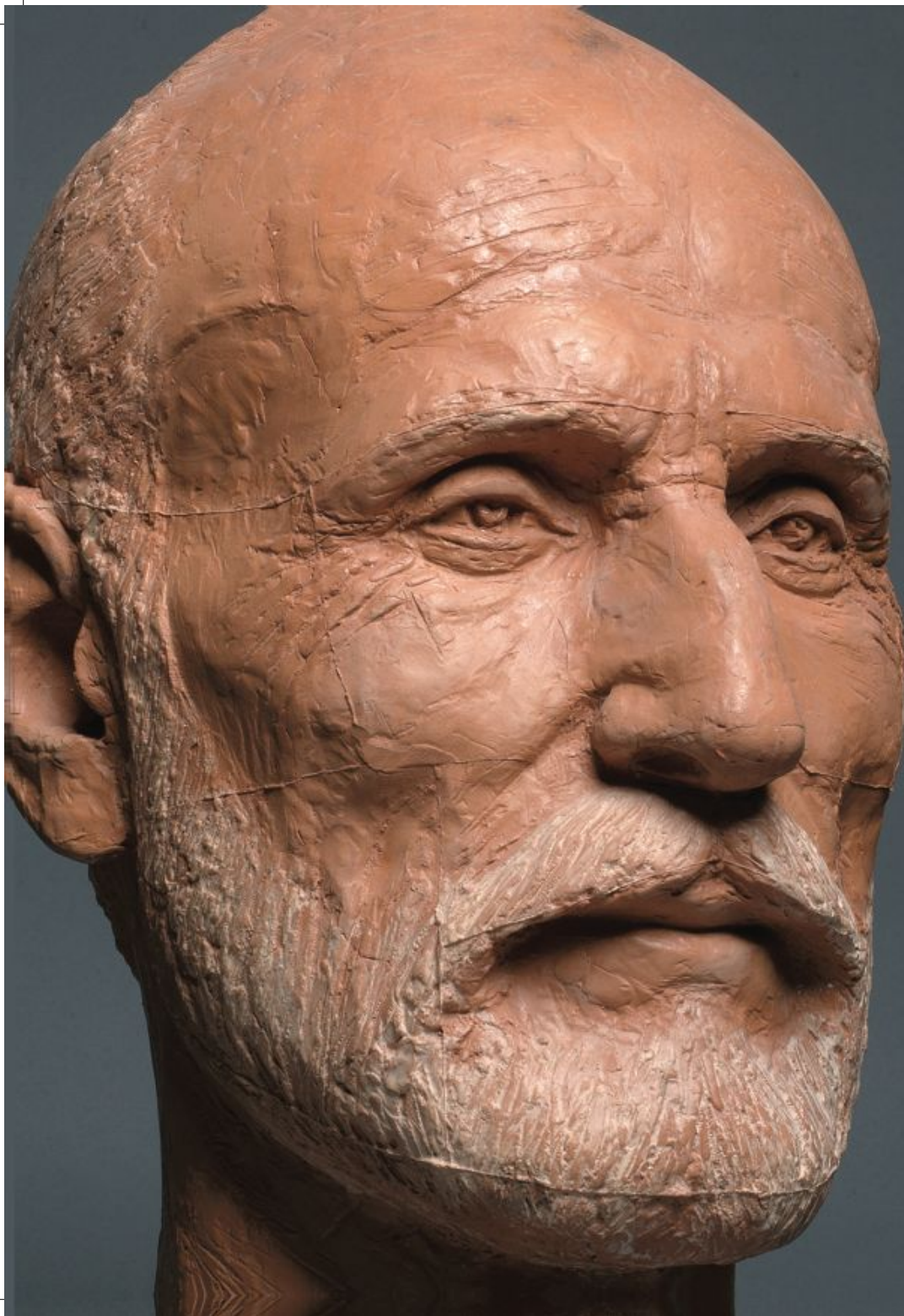
Αγγ. Γουλανδρίης - Ang. Goulandris

Γ.Μαύρος - G. Mavros

Δ. Δραγατάκης
D. Dragatakis

Μ. Κατράκης - M. Katrakis

Γ. Σεφέρης - G. Seferis

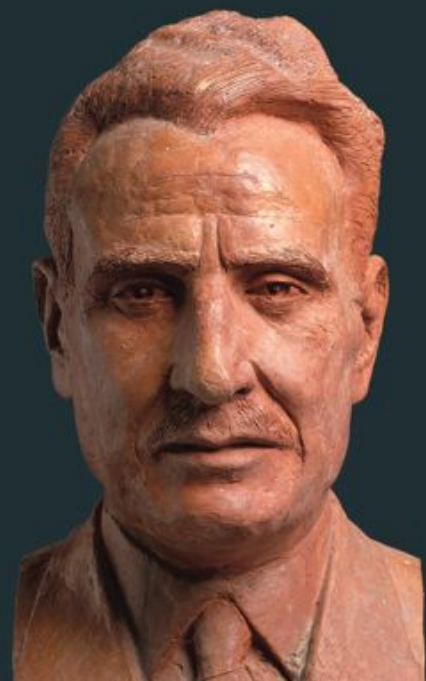

Β. Παπαιοάννου

Στ. Χούτας

V. Papaioannou

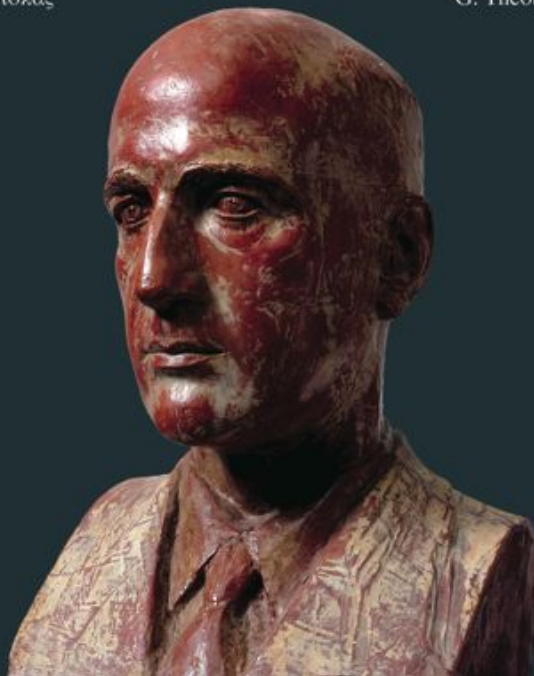
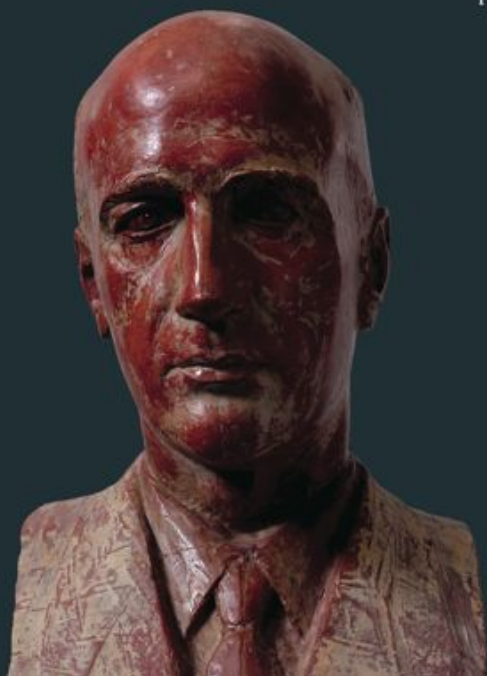
St. Houtas

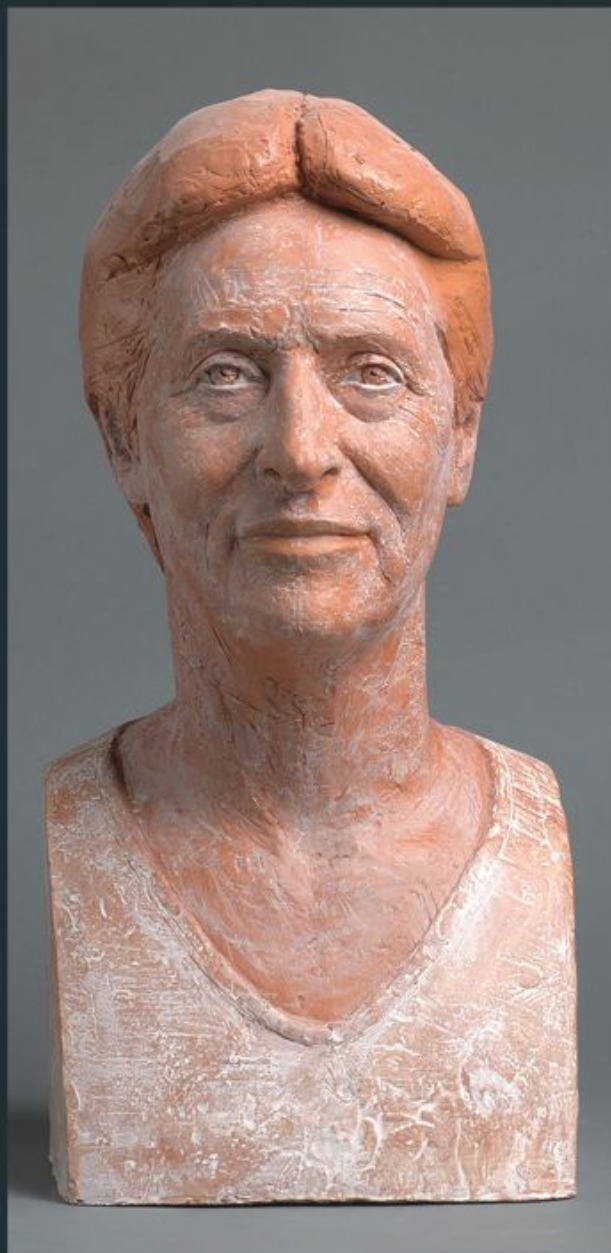
Απ. Οικονόμου
Γ. Θεοτοκός

Αρ. Οικονόμου
G. Theotokas

Δ. Γιαννέτας - D. Giannetas

Αικ. Παπαγιάννη Γιαννέτα - Aik. Paragianni Gianneta

Κα και Κος Κουβαράς Mrs. & Mr. Kouvaras

Ευφροσύνη Παπαγιάννη

Efrosini Papagianni

Κεφαλή γυναίκας Woman's head

Ν. Παπαγιάννης - N. Papagiannis

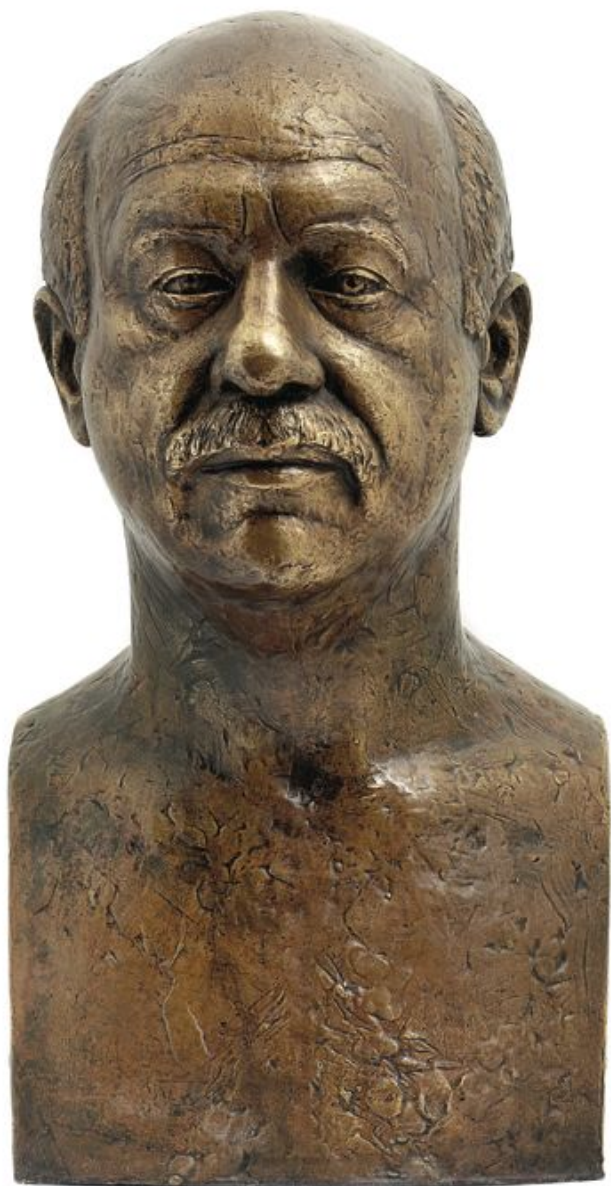
Μ. Παπαγιάννη - M. Papagiannis

Β. Παπαϊωάννου - V. Papaioannou

Ν. Παπαϊωάννου - N. Papaioannou

Ι. Σελάματζιδης - J. Selalmatzidis

Χρ. Αναγνώστου - Chr. Anagnostou

Μικρογλυπτική
Small sculpture

Μουσικοί - Musicians

Αίθουσα Ευεργετών και ξενιτεμένων
Benefactors and emigrants' Hall

Ταξιδιώτες - Travellers

Χορός του Πάσχα στο Ελληνικό

Easter Dance in Elliniko

Μάνες Ηπειρώτισσες - Mothers from Epirus

Ρόκες και αδράχτια
Distaffs & spindles

Ηπειρώτισσες - Women from Epirus

Μνημεία για τον ανώνυμο δάσκαλο
Monuments for the anonymous teacher

Αθήνα - Athens

ΖΩΣΙΜΑΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΣΤΟ ΔΑΣΚΑΛΟ

Σμίλεψε πάλι δάσκαλε, ψυχές!
Κι όστις άπομεινε άκομη στη ζωή σου
Μην τ' άρνηθής! Θυσίασ' τα ός τη στερνή ηνός σου.
Χτίσ' το πολίτη δάσκαλε σοφέ!
Κι όν' λίγη δύναμη μέσ' στο κορμί σου μένη
Μην κουρασθής. Είναι η ψυχή σου άσφαλισμένη.
Θιμελό θαλε τώρα πιο βαθιά,
ό πόλεμος να μην μπορεί να τα χκρεμίση
Σκαψε βαθιά. Τί κι αν πολλοί ο' έχουν λησμονήσει,
θά θυμηθουνε κάποτε κι αυτοί!
Τα βάση που υφάτος σαν Άτλαντας στην πλατή
Υπ' όμωγή! Χτίζε, σοφέ, τής κοινότητας το παλάτι.
Υ. Πολύμορος

ΣΤΗΘΙΣ ΤΟ 2006 Η ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - Ν. ΙΟΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΤΗ ΔΑΣΚΑΛΑ

Τόσα χρόνια σαν μητέρα
στα παιδιά σκόρπας τη γνώση
μιά τους γραφείς, μια τους λές
Κι έχουν όλα μεγαλώσει
μέ δικές σου συμβουλές
Συ τους δίδεις το δρόμο
το μεγάλο τον πλατύ
με τα φώτα που σκόρπούσας
κι ός το χέρι τα κρατούσας
ός να βρουν την άρετή
Τόσα χρόνια σαν μητέρα
δεν κουράστηκες κι άκουα

στράτις σε τριγυρνά.
Σε κοιτάζουνε στο στόμα
το παιδιά τα τωρίνα
Σου ζητούν τις συμβουλές σου
καί τα φώτα σου μαζί
κι όλα λένε νύχτο-μέρα
Τέτοια μάλαμα-μητέρα
πάντα για καλό νό ζή

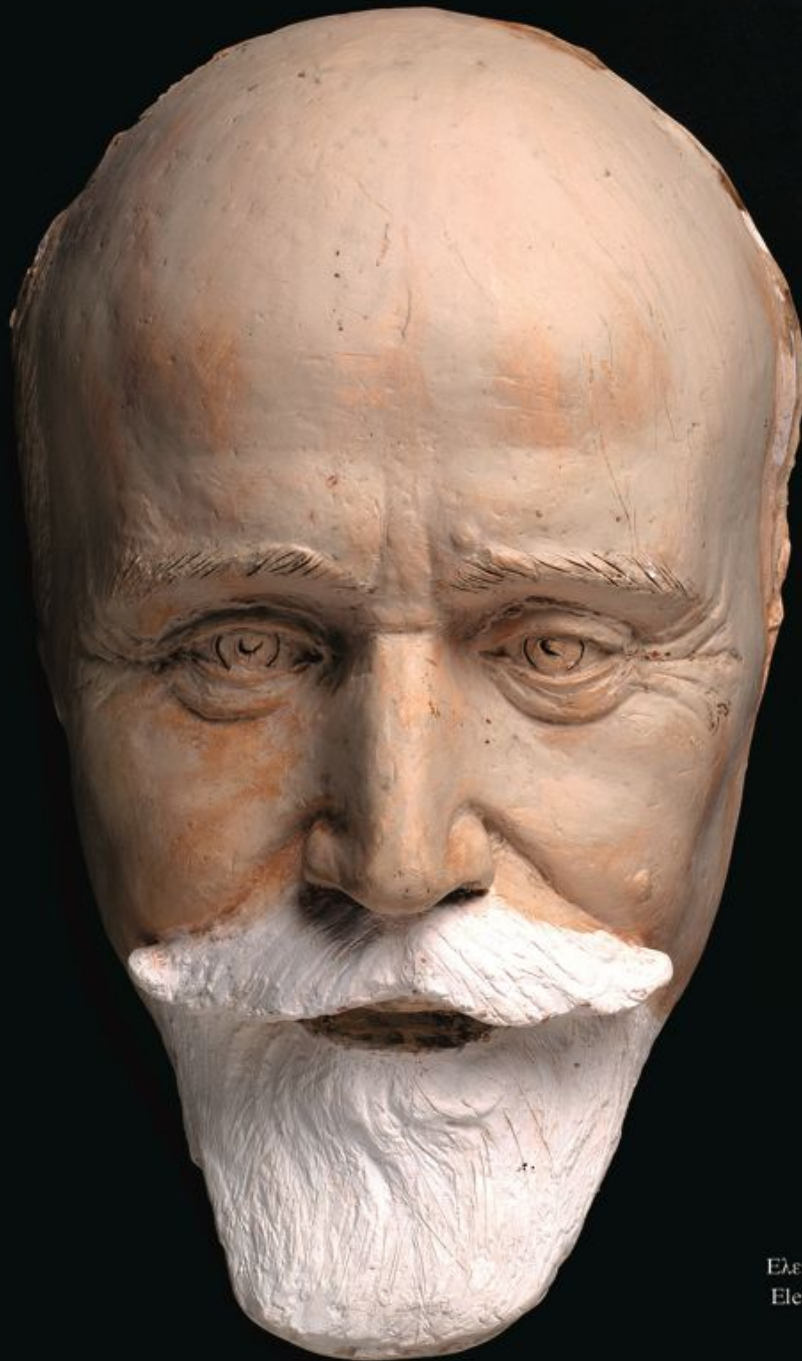
Άν. Μωραϊτή

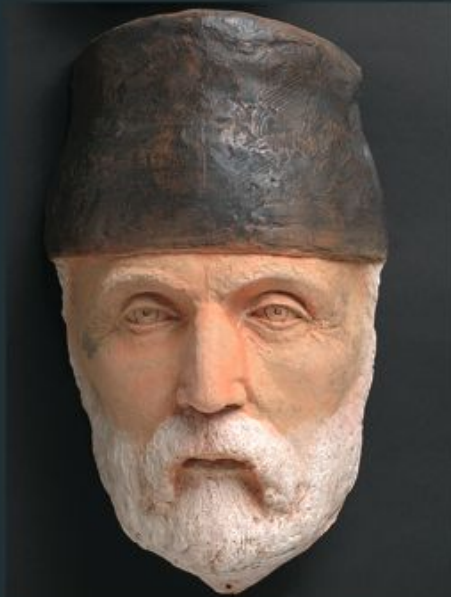
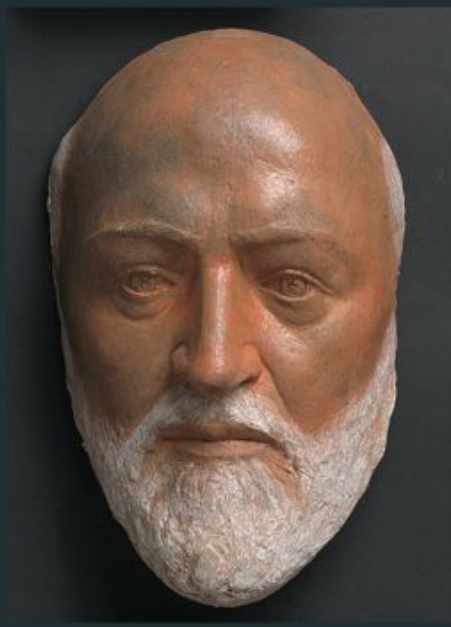
Μάθημα στην Τάξη

Lesson at the classroom

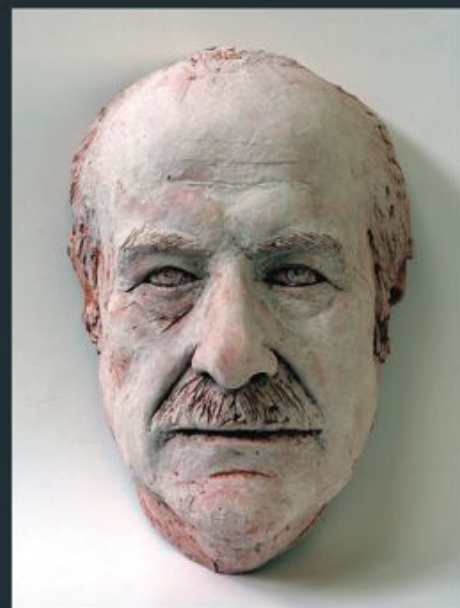
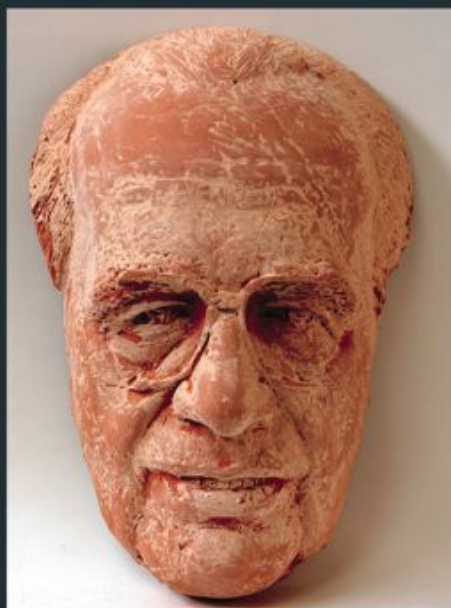
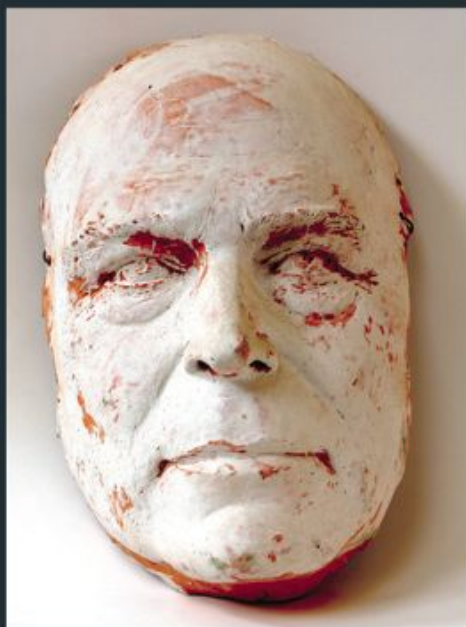
Ελευθέριος Βενιζέλος
Eleftherios Venizelos

Κος Κουβαράς - Mr. Kouvaras
Α. Λιάκος - A. Liakos

Ν.Μαντελόπουλος - N.Mantelopoulous
Ι. Λαμπρίδης - I. Lampridis

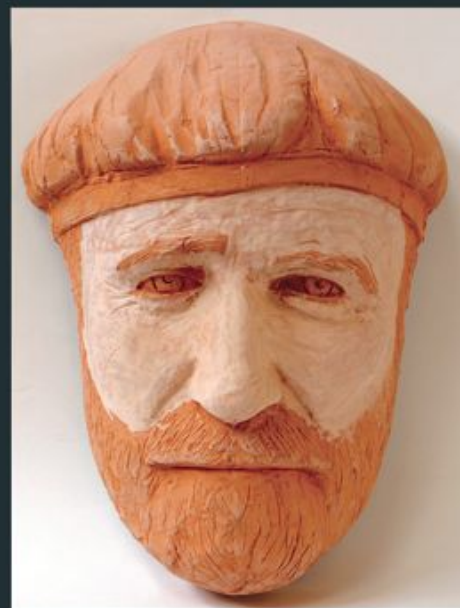
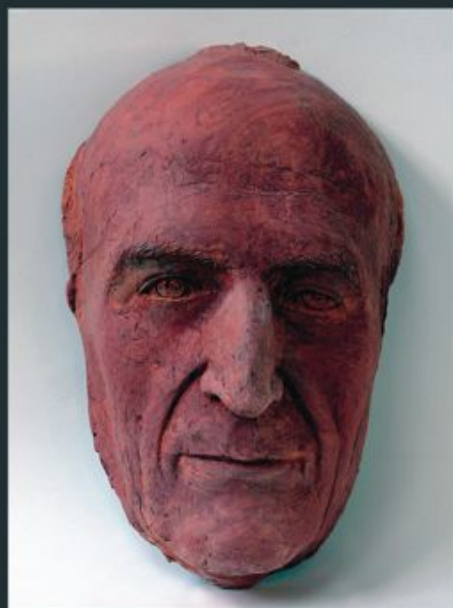
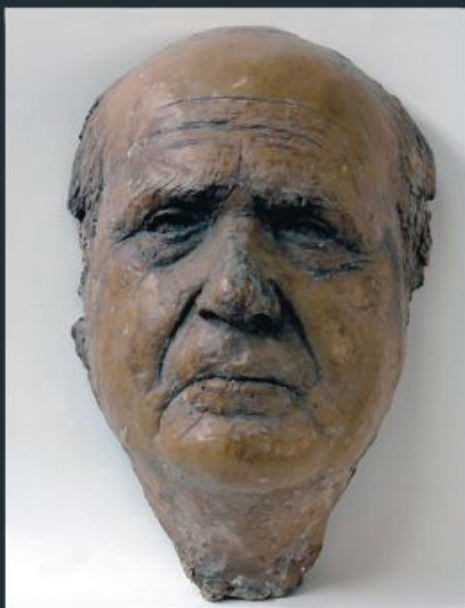
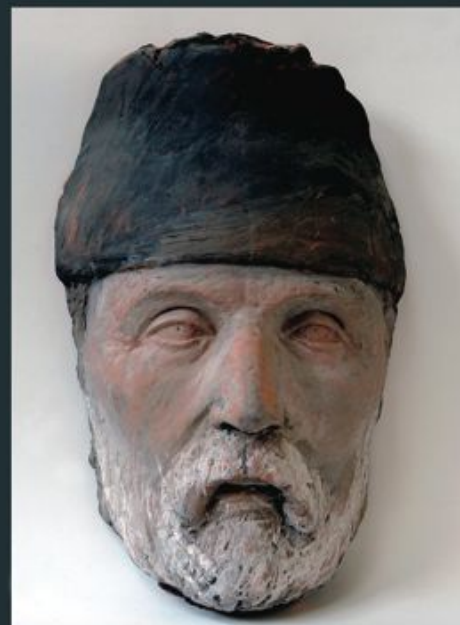
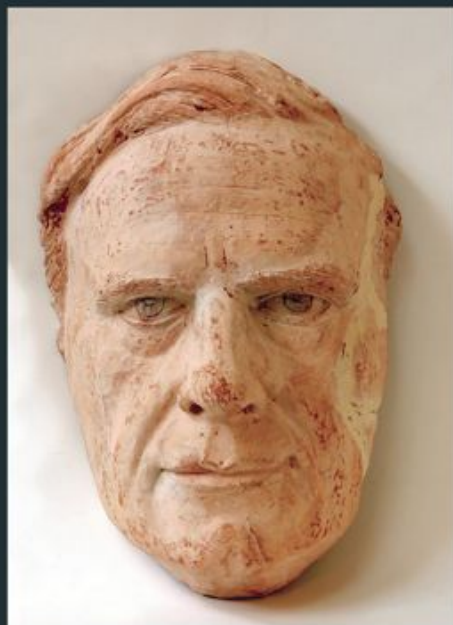
Π. Κουνζόπουλος - P. Koukopoulos
Γ. Μαύρος - G. Mavros

Ι. Μοντάφης - I.Moutafis
Κ.Τσάτσος - K.Tsatsos

Δ.Κόλιας - D.Kolias
Αγγ. Αγγελόπουλος - Ag.Agelopoulos

Γ.Λικέτσος - G.Liketsos
Καββαδίας - Kavadias

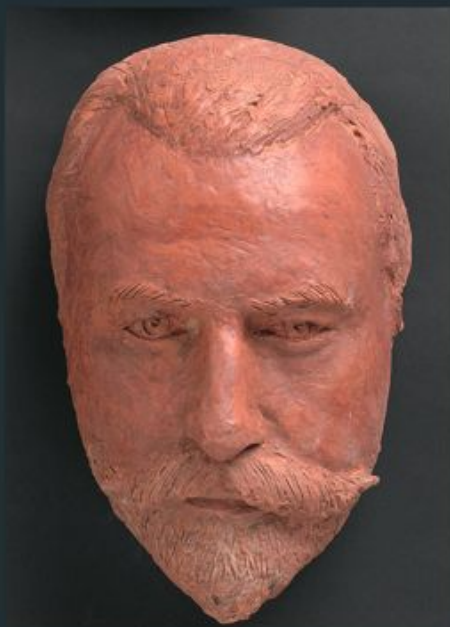
Νιζολόπουλος - Nikolopoulos
Κωστούρος - Kostouros

Ν. Εγγονόπουλος - N. Egonopoulos
Δ. Χίνος - D. Hinos

Ι. Λαμπρίδης - I. Lampridis
Ν. Πήχτος - N. Pihtos

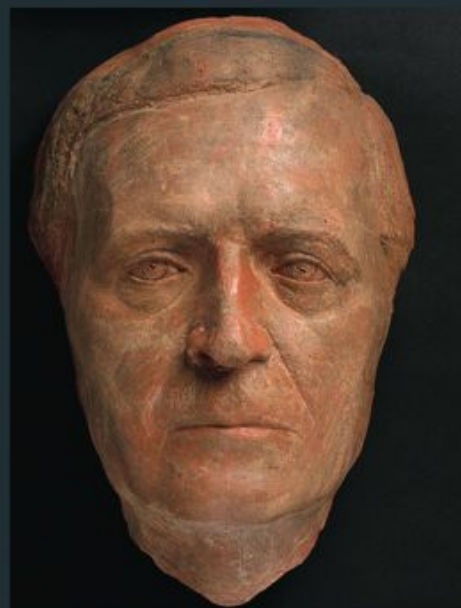
Σ.Σκούρα - S.Skoura
Αγγ. Αγγελόπουλος - Ag. Agelopoulos

Ν.Βασιλάς - N.Vasilas
Μ.Ανθρακίτης - M.Anthrakitis

Ε.Αβέρωφ - E.Averof
Μ. Αγγέρης - M. Avgeris

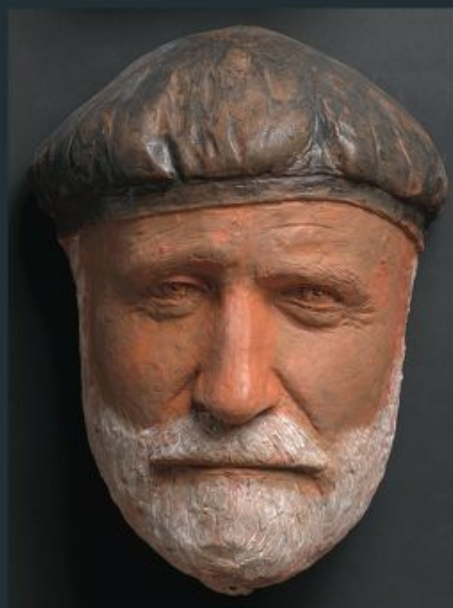
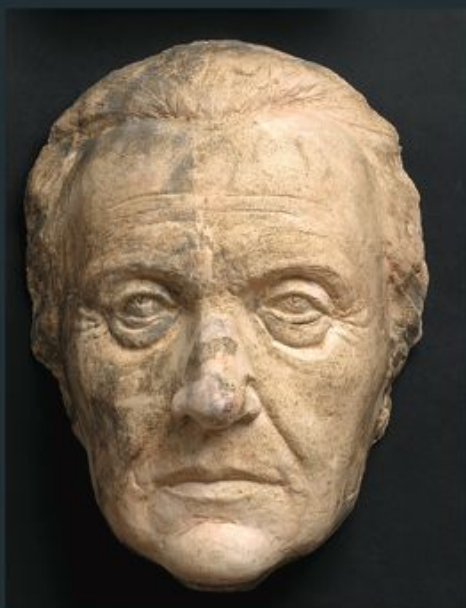
Αλ. Περωτή - Al. Peroti
Πεσταλότσι - Pestalozzi

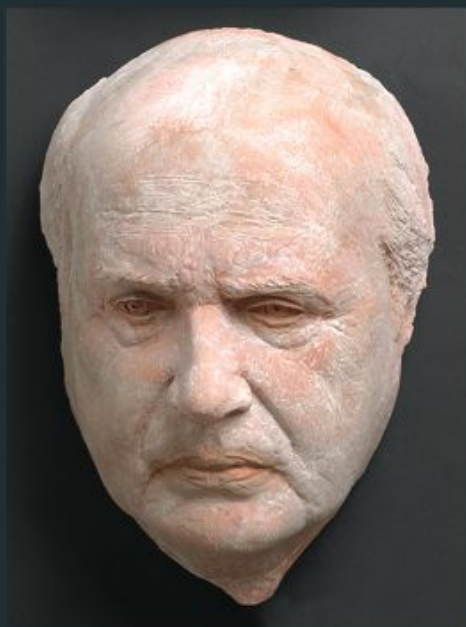

Αθ. Ψαλίδας - Ath. Psalidas
Ν. Πήχτος - N. Pihtos

Καλόγερος Σαμουήλ - Monk Samouil
Ν. Πολίτης - N. Politis

Κωστούρος - Kostouros
Δ. Κόλιας - D. Kolias

Γ. Κοτζίουλα - G. Kotzioulas
Θ. Καρατζάς - Th. Karatzas

Ν. Εγγονόπουλος - N. Egonopoulos
Ταγματάρχης Κωστάκης - Major Kostakis

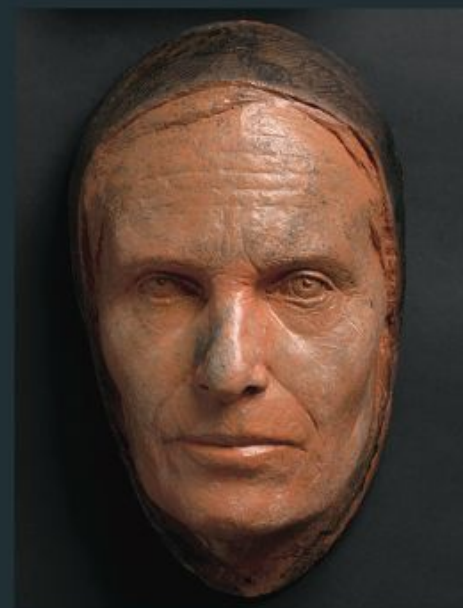
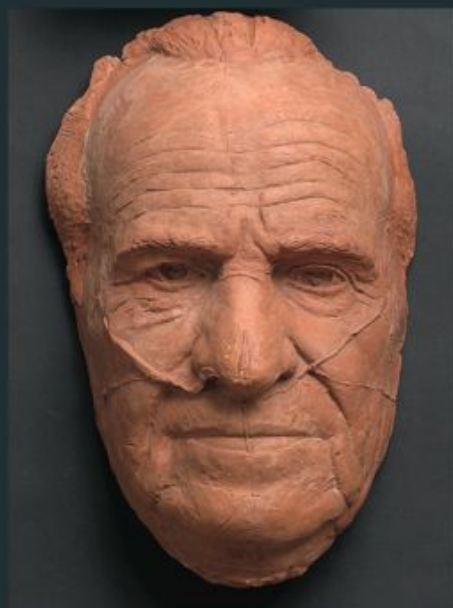
Ζαν Μορεάς - Zean Moreas
η Σοφία - Sophia

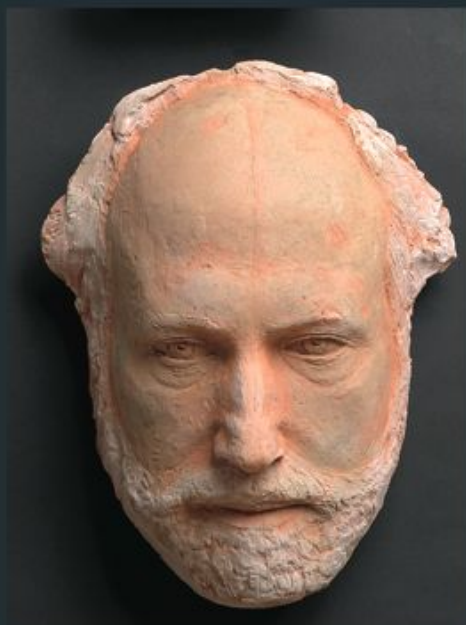

Σπ. Μουστακλής - Sp. Moustaklis
Ν. Παπαγιάννης - N. Papagiannis

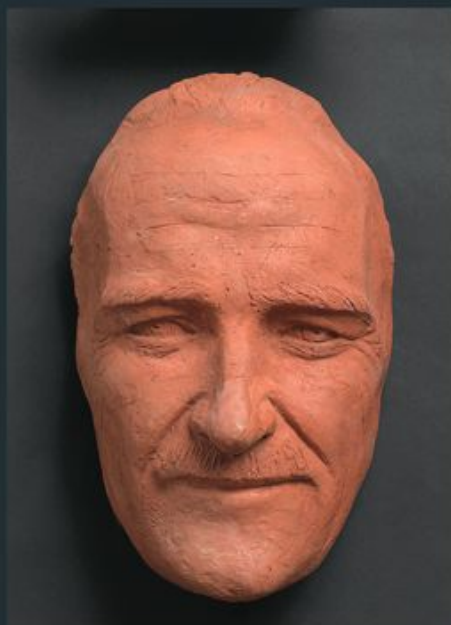

Αικ. Παπαγιάννη - Aik. Papagianni
Μ. Παπαγιάννη - M. Papagianni

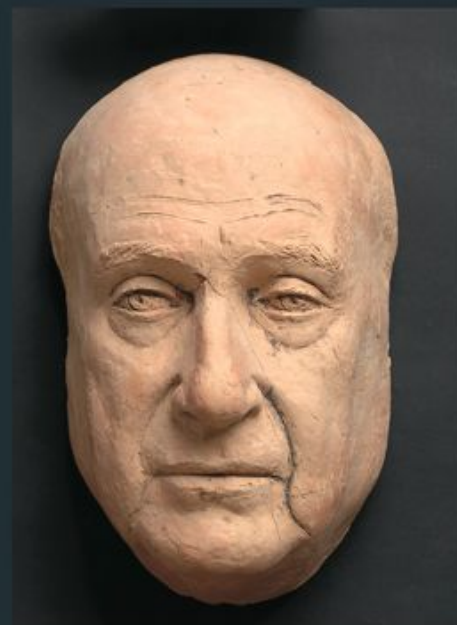

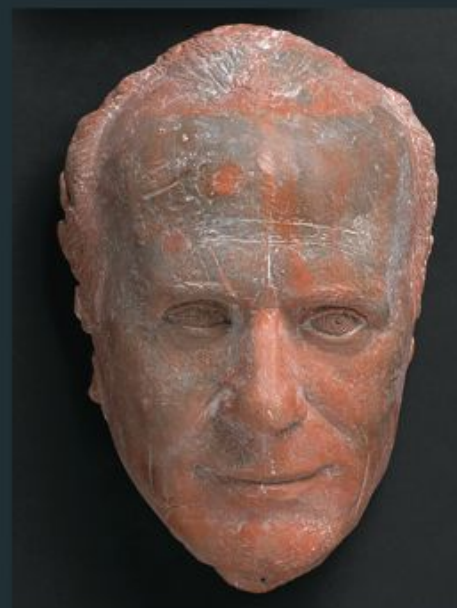
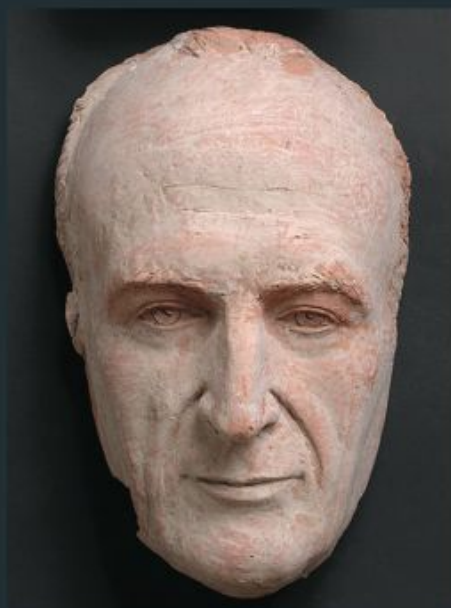
Θεόφραστος - Theophrastos
Κα Κουβαρά - Mrs. Kouvara

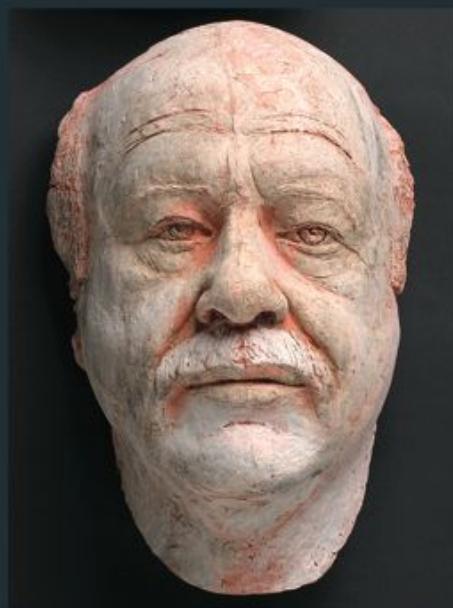
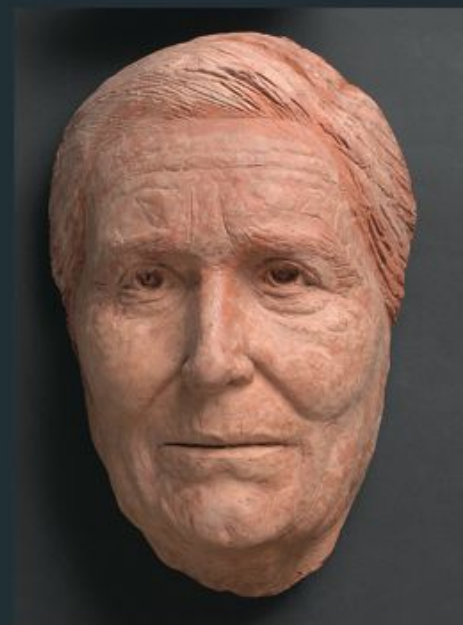
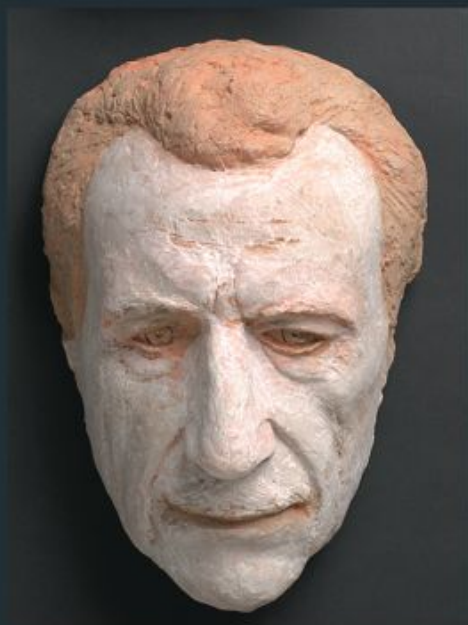

Γρ. Ξενοπούλος - Gr. Xenopoulos
Δ. Χίνος - D. Hinos

Χέλμης - Helmis
Γ.Κανελάκης - G. Kanelakis

Στρατηγός Σαράφης - General Sarafis
Γ.Θεοτοκάς - G.Theotokas

Αγγ.Τερζάκης - Ag.Terzakis
Ι. Σελαλματζίδης - J. Selalmatzidis

Κα Τσάντα - Mrs. Tsanta
Κ.Τσάτσος - K.Tsatsos

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης - Theodoros Kolokotronis

Γεώργιος Καραϊσκάκης - Georgios Karaiskakis

- 1942:** Γεννήθηκε στο Ελληνικό Ιωαννίνων.
- 1960 - 65:** Σπούδασε στην Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών με υποτροφία και δάσκαλο τον Γιάννη Παππά. Εκτός του καλλιτεχνικού διπλώματος πήρε και θεωρητικό, καθώς και δίπλωμα των εργαστηρίων εφαρμοσμένων τεχνών της ίδιας σχολής στη χαλκογλυπτική και γυψοτεχνική με δάσκαλο τον Νίκο Κερλή.
- 1966 - 68:** Μελέτησε με διετή υποτροφία εσωτερικού του ΙΚΥ την αρχαιοελληνική τέχνη και την τέχνη της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου.
- 1969:** Συνέχισε τις σπουδές του σε μια σειρά από ενημερωτικά ταξίδια τόσο στο Μεσογειακό χώρο, τον οποίο θεωρεί κοιτίδα του πολιτισμού και πηγή ανεξάντλητη, όσο και στην Ευρώπη. Ταξίδεψε στην Κρήτη, στην Αίγυπτο, στα παρόγια της Μικράς Ασίας και στην Κωνσταντινούπολη.
- 1970:** Άρχισε την πανεπιστημιακή του καριέρα με τον διορισμό του ως βοηθός στην Α.Σ.Κ.Τ., στο εργαστήριο γλυπτικής του Γιάννη Παππά.
- 1972:** Ηγήθηκε ομάδας εργασίας σπουδαστών της Α.Σ.Κ.Τ. η οποία περιόδευσε στα Ζαγοροχώρια της Ηπείρου και αποτύπωσε πέτρινα και ξύλινα ανάγλυφα και αρχιτεκτονικά στοιχεία της λαϊκής και παραδοσιακής τέχνης.
- 1974:** Συμμετείχε με συναδέλφους του στη δημιουργία του Κέντρου Εικαστικών Τεχνών (Κ.Ε.Τ.)
- 1981 - 82:** Μετεκπαιδεύτηκε στο Παρίσι παρακολουθώντας μαθήματα που αφορούσαν τα νεότερα υλικά γλυπτικής στα εργαστήρια των S. Mouille, G. Vineent και M. Rafestin στην École Nationale Supérieure des Art Appliqués et des Métiers d'Art.
- 1987:** Εκλέχθηκε αναπληρωτής καθηγητής στην Α.Σ.Κ.Τ. της Αθήνας.
- 1991:** Εκλέχθηκε τακτικός καθηγητής στην ίδια σχολή.
- 1994:** Συμμετείχε στο Α' Συνέδριο για το πρόγραμμα

«Αιγαίο» στην Πολιόχνη της Λήμνου και φιλοτέχνησε ένα γλυπτό, το οποίο σε εξήντα αντίγραφα δωρήθηκε στις ισάριθμες προσωπικότητες από όλο τον κόσμο, που έλαβαν μέρος.

1997: Με εκπαιδευτική άδεια (Sabbatical) επισκέφτηκε για 4 μήνες την Αμερική, κυρίως τη Ν. Υόρκη.

Τα τελευταία 23 χρόνια, ως Διευθυντής του Α' Εργαστηρίου Γλυπτικής, ο Θ. Παπαγιάννης πρωταγωνιστεί στη διοργάνωση Συμποσίων Γλυπτικής σε πολλές πόλεις της Ελλάδος και της Κύπρου δημιουργώντας μεγάλα γλυπτά για το δημόσιο χώρο. Επίσης, στα πλαίσια των ανταλλαγών προγραμμάτων Erasmus συνεργάζεται με πολλές σχολές Καλών Τεχνών της Ευρώπης, και ειδικά τη σχολή του Βερολίνου και της Brera, με τους καθηγητές David Evison και Paolo Galerani, δημιουργώντας workshops με ομάδες σπουδαστών. Γλυπτά του κοσμούν πολλούς δημόσιους χώρους στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς επίσης περιλαμβάνονται σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές μουσείων και πινακοθηκών, όπως η Εθνική Πινακοθήκη, το Μουσείο Βορρέ, η Πινακοθήκη Πιερίδη, το Μουσείο Θεσσαλονίκης, η Πινακοθήκη Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τράπεζας, η Δημοτική Πινακοθήκη Ρόδου, η Δημοτική Πινακοθήκη Πάτρας, η Πινακοθήκη Φλώρινας, η Πινακοθήκη Αβέρωφ στο Μέτσοβο, η Πινακοθήκη Κουβουτσάκη στην Κηφισιά, η Εθνική Γλυπτοθήκη, το Προεδρικό Μέγαρο.

Έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία και διακρίσεις, ανάμεσα στα οποία είναι το Α' Βραβείο στο διαγωνισμό για το Μνημείο Εθνικής Αντίστασης, Βόλος (1985), το Α' Βραβείο στο διαγωνισμό για το Μνημείο της Εξέγερσης του Πολυτεχνείου, Γιάννενα (1985) και το Α' Βραβείο στο διαγωνισμό για το Μνημείο Εθνικής Αντίστασης στη Μεταμόρφωση Αττικής (1992). Με το έργο του έχει ασχοληθεί ο ημερήσιος και περιοδικός τύπος, καθώς επίσης το ραδιόφωνο και η τηλεόραση, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

ΑΤΟΜΙΚΕΣ

- 1975:** Γλυπτική και σχέδια, Κ.Ε.Τ. (Κέντρο Εικαστικών Τεχνών), Αθήνα.
- 1976:** Γλυπτική και σχέδια, Κέντρο Λόγου και Τέχνης «Πανσέληνος», Θεσσαλονίκη.
- 1978:** Γλυπτική και σχέδια, Κολλέγιο Αθηνών, αίθουσα βιβλιοθήκης.
- 1979:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Ωρα», Αθήνα.
- 1980:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Εποχή», Γιάννενα.
- 1983:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Ζυγός», Αθήνα.
- 1984:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Άνεμος», Κηφισιά.
- 1987:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Άνεμος», Κηφισιά.
- 1988:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Πρίσμα», Ρόδος. Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Μορφή», Λεμεσός Κύπρου. Γλυπτική και σχέδια, Πινακοθήκη Πιερίδη, Αθήνα.
- 1989:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί 4 (Σκουφά 4), Αθήνα.
- 1991:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Αγκάθι», Αθήνα..
- 1992:** Γλυπτική και σχέδια, Γκαλερί «Art Forum», Θεσσαλονίκη. Γλυπτική, Γκαλερί Σύγχρονης Τέχνης «Αμυμώνη», Ιωάννινα. Γλυπτική, «Πολύεδρο», Πάτρα.
- 1993:** Γλυπτική, Αίθουσα Τέχνης Ψυχικού, Αθήνα. Γλυπτική, Campus Art and Sciences, Κηφισιά.
- 1994:** Γλυπτική, Chiron Gallery, Ζυρίχη.
- 1995:** Γλυπτική, K' Gallery, Λονδίνο. Γλυπτική, Γκαλερί «Αργώ», Λευκωσία Κύπρος. Γλυπτική, Α' Δημήτρια, Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης, Παλαιό Αρχαιολογικό Μουσείο.
- 1996:** Γλυπτική, Αίθουσα Τέχνης «Σκουφά», Αθήνα. Γλυπτική, Γκαλερί «Ορφείας», Αρχαία Ολυμπία. Γλυπτική, Γκαλερί «Court Saint-Pierre» (Genève), Γενεύη.
- 1998:** Γλυπτική, Γκαλερί Αθηνών.
- 1999:** g Gallery, Λεμεσός Κύπρου.
- 2000:** Γλυπτική, Κυπριακή Γωνιά, Λάρνακα Κύπρος.

- 2003:** Γλυπτική, «Art City» Μιχαλαριάς (Κατάλογος). Γλυπτική, Μόναχο, «Künstlerhaus» (Κατάλογος).
- 2004:** Γλυπτική, Γκαλερί «Άνεμος», Κηφισιά. 40 Χρόνια Μικρογλυπτικής, Εικαστικός Κύκλος, (Κατάλογος). Γλυπτική, Γκαλερί «Αμυμώνη», Ιωάννινα.
- 2005:** Ελληνογερμανική Αγωγή, Παλλήνη Αττικής (Κατάλογος).
- 2006:** Γλυπτική, Γκαλερί «Αργώ, Αθήνα.

ΟΜΑΔΙΚΕΣ

- 1967:** Πανελλήνιος Ζάππειο.
- 1969:** Νέων Καλλιτεχνών, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών (Α' έπαινος).
- 1970:** Hilton, στη μνήμη του Σκλάβου (Α' βραβείο γλυπτικής).
- 1973:** II Biennale, Βουδαπέστη.
- 1975:** Πανελλήνιος, Ζάππειο.
- 1976:** Σόφια: 10 Έλληνες καλλιτέχνες. «Ηπειρωτικά '76», Γιάννενα.
- 1977:** III Biennale, Βουδαπέστη. «Ηπειρωτικά '77», Γιάννενα. Ηπειρωτών καλλιτεχνών, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων.
- 1978:** Έκθεση της Πανελληνίας Πολιτιστικής Κίνησης, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, Υπαίθρια Γλυπτική, Φιλοθέη.
- 1979:** Εθνική Πινακοθήκη: 10 γλύπτες υποψήφιοι για τη θέση γλυπτικής στην Α.Σ.Κ.Τ.
- 1980:** Υπαίθρια Δήμου Παλαιού Φαλήρου.
- 1981:** Γάλλων και ξένων καλλιτεχνών, Δημαρχείο 18ου διαμερίσματος, Παρίσι.
- 1982:** Νέων Ελλήνων καλλιτεχνών, Παρίσι Fondation Hellénique. Υπαίθρια έκθεση του Συλλόγου Γλυπτών στο Ωδείο Αθηνών.
- 1983:** Υπαίθρια έκθεση του Συλλόγου Γλυπτών στο Ωδείο Αθηνών.
- 1984:** Υπαίθρια έκθεση του Συλλόγου Γλυπτών στο Ωδείο Αθηνών.

Υπαίθρια Εθνικού Κήπου για τα 150 χρόνια της Αθήνας.

Ομαδική «Ζυγού» στα πλαίσια του Διεθνούς Συνεδρίου Κριτικών Τέχνης, καθώς και στην έκθεση της Εθνικής Πινακοθήκης.

1985: Γκαλερί «Αποψη», αφιέρωμα στην Α.Σ.Κ.Τ. Νο 3. 5η Διεθνής Biennale Γλυπτικής, Σκισκόνειο Μουσείο.

Υπαίθρια στα πλαίσια «Αθήνα Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης».

1986: Γαλλικό Ινστιτούτο, Θεσσαλονίκη. Οργάνωση Συμποσίου Γλυπτικής, 10 γλύπτες, Γιάννινα.

1988: Γκαλερί «Πλειάδες», Αθήνα, 7 γλύπτες. Υπαίθρια έκθεση Γλυπτικής Δήμου Αθηναίων, στον πεζόδρομο της Κοραή, Αθήνα.

1989: 7 γλύπτες, Γκαλερί «Εποχές», Κηφισιά.

1989: 4 γλύπτες, Γκαλερί «Αστρολάβος», Πειραιάς.

1990: 3 γλύπτες, Γκαλερί της «Έρσης», Αθήνα.

1989: 7 γλύπτες, Γκαλερί «Αέλιον», Αθήνα.

1989: 3 γλύπτες, Γκαλερί του «Νότου», Πειραιάς.

7 γλύπτες, Γκαλερί Κ. Λονδίνο.

3 γλύπτες, Γκαλερί της «Έρσης», Αθήνα.

Ομαδική γλυπτική, Γκαλερί «Εποχές», Κηφισιά.

Ομαδική γλυπτική, Αίθουσα Τέχνης, Ψυχικό.

«Καλοκαίρι '93», Πύργος Μάρκελου - Γκαλερί της «Έρσης», Αίγινα.

1993: «Το παιδί στην Νεοελληνική Τέχνη», Εθνική Πινακοθήκη.

1994: Art Athina 1994, Γκαλερί «Άνεμος».

Σύλλογος Γλυπτών, Αθήνα.

«Καλοκαίρι '94», Γκαλερί της «Έρσης», Αίγινα.

Ομαδική μικρογλυπτική, Γκαλερί «Εποχές», Κηφισιά.

1995: IV Triennale της Ευρωπαϊκής γλυπτικής, Παρίσι (Jardin des Plants).

Γκαλερί «Μορφή», Λεμεσός, Κύπρος, ζωγραφική - γλυπτική. «Ανάμεσα στον Ουμανισμό και τη Σύγχρονη Εποχή», Cambus Art and Sciences, Κηφισιά.

Αίθουσα Τέχνης Ν. Ψυχικού.

Art Athina '95, Γκαλερί «Εποχές».

Υπαίθρια έκθεση του Συλλόγου Γλυπτών στον Εθνικό Κήπο. Ομαδική γλυπτική στην Αρχαία Ολυμπία.

3 γλύπτες (Παπαγιάννης, Ρόκος, Χουλιαράς) στο κτίριο της Ε.Π.Α.Σ.Κ στην Πλάκα.

Συμμετοχή στο Συμπόσιο Γλυπτικής στην Κόνιτσα Ιωαννίνων.

1996: «Ο Σταυρός», Γκαλερί «Αργώ».

IX Διεθνής Biennale γλυπτικής 1996-7, Σκισκόνειο Μουσείο, Αθήνα.

Art Athina 4, '96, Αίθουσα Τέχνης «Σκουφά».

Συμμετοχή στο Συμπόσιο Γλυπτικής, στο Πανεπιστήμιο Πατρών.

1997: Έντεκα Κορυφαίοι Εικαστικοί συναντώνται στην Πάτμο.

10 Σύγχρονοι παραστατικοί καλλιτέχνες, Θεσ/νίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα σε συνεργασία με την Πινακοθήκη Κουβουτσάκη.

Σύγχρονη Ελληνική Γλυπτική. Θεσ/νίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα.

Μεταμορφώσεις ενός βιομηχανικού τοπίου BIS στην Οδό Πειραιώς.

1998: Βρυξέλες, Κτίριο Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης, Foci of the Gaze (Οι εστίες του Βλέμματος), Ιανουάριος - Ιούνιος.

1999: 3 Γλύπτες (Γεωλυμάτος, Μουστάκας, Παπαγιάννης), Γκαλερί «Χρυσόθεμις», Αθήνα.

Σύγχρονη Ελληνική Τέχνη, Π.Κ. Δήμου Ερυθραίας.

Άνδρος, Καλοκαίρι '99.

Καστέλλα, Art Center.

2000: ΟΛΠ Πειραιώς, Ποσειδώνια (Κατάλογος).

5 Ζωγράφοι-5 Γλύπτες, Γκαλερί «Εποχές».

Ελληνική Γλυπτική, Γκαλερί «Κουζής», Ολλανδία.

Συμμετοχή στην Art Athina με την Γκαλερί «Αργώ».

2001: Art Tower Agora, «Με κοινή αφετηρία».

Workshop μεταξύ Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών, Brera Μιλάνου, Δελφοί - Υπεύθυνοι καθηγητές Θ. Πα-

παγιάννης, P. Galerani.

Νέο αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος, Έκθεση με την έναρξη λειτουργίας του αεροδρομίου (Κατάλογος).

2002: Γκαλερί Ζουμπουλάκη, Πορτρέτα.

Συμμετοχή στο 4ο Eco Festival με θέμα «Τέχνη και Περιβάλλον», Έκθεση.

2003: Έκθεση για το Διόνυσο, Βερολίνο (Κατάλογος).

Κωνσταντινούπολη, Πολιτιστικό Κέντρο «Κεμάλ Ατατούρκ», Έλληνες Καλλιτέχνες. Οργάνωση Εθνική Πινακοθήκη (Κατάλογος).

Συμμετοχή στο 5ο Eco Festival, έκθεση στο νέο αναμορφωμένο χώρο στη Διονυσίου Αρεοπαγίτου.

Workshop Brera- Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών, Grankona, 8 Γλύπτες, «Περίπατος με τη Γλυπτική», Πεζόδρομος Αγ. Παύλου, Θησείο.

2004: Ελευθερία-Δημοκρατία, Μία εικαστική συμβολή, Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης.

Καθηγητές της Α.Σ.Κ.Τ., Ίδρυμα Θρακικής Τέχνης (Κατάλογος).

2005: Συμμετοχή στο 6ο Eco Festival με θέμα «Ανακύκλωση», έκθεση φοιτητών 1ου Εργαστηρίου Γλυπτικής Α.Σ.Κ.Τ, οδός Αποστόλου Παύλου, Θησείο.

2006: Ομαδική για τον Ευεργετισμό, Ιωάννινα.

Ηπειρωτών Καλλιτεχνών, Βιβλιοπωλείο Ιανός. Ηπειρωτών Καλλιτεχνών, Κέντρο Τεχνών Δήμου Αθηναίων-

Προσφορά έργων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Workshop Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών-Brera και Τμήμα Πλαστικών Τεχνών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Ιωάννινα.

ΑΝΔΡΙΑΝΤΕΣ

1975: Αγγελή Γοβιού, Ψαχνά Ευβοίας.

1978: Νικολάου Πλαστήρα, Ν. Ερυθραία Αττικής.

1986: Ελευθερίου Βενιζέλου, Γιάννινα.

1988: Ιατρού Χρήστου Λέκκα, Κορωπί Αττικής.

1998: Γ. Τσούρη στην Καρίτσα Ν. Ιωαννίνων.

2000: Στρατηγού Marshall, Αμερικάνικη Πρεσβεία.

2001: Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, Πύργος.

2002: Γιώργου Καντατζή, Σέρρες.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΤΟΜΕΣ 1970 - 2006

Γεωργίου Θεοτοκά, Χίος. Στρατηγού Καμμένου, Γαλαξίδι.

Καθηγητή Συμεωνίδη στο «Θεαγένειο» Νοσοκομείο Θεσ/νίκης. Ελευθερίου Βενιζέλου, Στρατηγού Σαπουντζάκη, Αρχιεπισκόπου Σπυρίδωνα, Στρατηγείο του 1912-13, Χάνι Εμίν Αγά, Γιάννινα. Καλογήρου Σαμουήλ, Μόσχως Τζαβέλλα, Σούλι..

Χρήστου Μακρή, Σελλιά Ρεθύμνου Κρήτης.

Άγγελου Σικελιανού, Κώστα Κρυστάλλη, Αθήνα

Άγγελου Τερζάκη, Ναύπλιο.

Χατζηκώστας, Ιωάννινα.

Κοσμά του Αιτωλού, Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων.

Πεσταλότσι, Νεόφυτου Δούκα.

Γιώργου Κοτζούλα, Άρτα.

Jean Moréas. Γιάννινα.

Χρήστου Νικολόπουλου, Ανδρότσαινα. Στρατηγού Σαρφή, Πολεμικό Μουσείο.

Κωνσταντίνου Φρόντζου, Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, Γιάννινα.

Σπύρου Μουστακλή, Μεσολόγγι.

Ποιητή Νίκου Εγγονόπουλου, Πολυτεχνείο, Αθήνα. Γεωργίου Ριζάρη στη Ριζάρειο Σχολή της Αθήνας. Καθηγητή Φραγγόπουλου στο Γεωργικό Πανεπιστήμιο.

Κ. Οικονόμου του εξ Οικονόμων, Αθήνα.

Γιωργάκη Ολυμπίου, Δήμος Αθηναίων.

Θεμιστοκλή Ρήγκα, Παραμυθιά.

Γεωργίου Μυλωνά, Αρχαιολογική Εταιρεία.

Κωνσταντίνου Τσάτσου, Άλσος στο Κεφαλάρι.

Καπετάν Σπύρου-Μήστη ή Κρομμύδα, χωριό Ιερομνήμη Ιωαννίνων.

Νικολόπουλου, για το σπίτι των Φιλικών στην Οδησσό.

Άγγελου Αγγελόπουλου. Κεντρικό Κατάστημα Εθνικής Τράπεζας.

ΜΕΤΑΛΛΙΑ - ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Χρήστου Αρφανή στο χωριό Αγία Βαρβάρα Ν. Αχαΐας.
Αγγελου Γουλανδρή στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας,
Κηφισιά. Χριστόδουλου Σιώξιου, Δημάρχου Λεμεσού
στα Ιωάννινα.

Εκπαιδευτικού Δ. Χήνου, Ιωάννινα.
Γιώργου Σεφέρη, Υπ. Εξωτερικών, Αθήνα.
Γρηγορίου Ξενοπούλου, Εθνικό Θέατρο.
Γεωργίου Σταύρου, Εθνική Τράπεζα, Ιωάννινα.
Άγγελου Τερζάκη, Θεατρικό Μουσείο.
Γιώργου Θεοτοκά, Θεατρικό Μουσείο.
Γεωργίου Μαύρου, Κεντρ. Κατάστ. Εθνικής Τραπεζής.
Χέλμη, Κεντρ. Κατάστ. Εθνικής Τραπεζής.
Ευαγγέλου Αβέρωφ, Ιωάννινα.
Μεγάλου Αλεξάνδρου, Κόρινθος.
Ναπολέοντος Ζέρβα, Δερβίζιανα Ιωαννίνων.
Μεθόδιου Ανθρακίτη, Αν. Ζαγόρι.

ΜΕΤΑΛΛΙΑ - ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Το 1975 κατόπιν διαγωνισμού ανέλαβε τη φιλοτέχνηση των παραστάσεων των Περικλή, Δημόκριτου και Αριστοτέλη στα νομίσμα των 20, 10, 5 δραχμών.

1975: Μετάλλιο της πόλης των Ιωαννίνων.

1976: Μετάλλιο για τις γυναίκες της Πίνδου.

1977: Μετάλλιο για τα 150 χρόνια της Ναυμαχίας του Ναυαρίνου (Εθνολογικό και Ιστορικό Μουσείο).

1978: Μετάλλιο για τα 150 χρόνια της Βουλής των Ελλήνων.

1979: Νόμισμα αργυρό για την είσοδο της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ.

1982: Εννέα νομίσματα για τους Πανερωπαϊκούς Αγώνες της Αθήνας.

1983: Μετάλλιο για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Γιώργου Παπανικολάου (Ακαδημία Αθηνών).

1984: 6 μετάλλια για την επέτειο των 10 χρόνων Δημοκρατίας στην Ελλάδα.

1985: Μετάλλιο απονομής στους αθλητές των Πανερωπαϊκών Αγώνων κλειστού στίβου στον Πειραιά.

Μετάλλιο για να τιμηθούν οι νεκροί της σφαγής

του Διοτόμου.

Μετάλλιο Αραβοελληνικής Τράπεζας της Ελλάδος για το Γ΄ Συνέδριο Interarab Cambist Association, Αθήνα..

1988: Μετάλλιο για το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

1000 χρόνια χριστιανισμού στη Ρωσία.

1989: Μετάλλιο για την Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή Αθηνών.

1991: Μετάλλιο Κολλεγίου Ψυχικού Αθηνών.

1992: Μετάλλιο Δήμου Παραμυθιάς.

1994: Μετάλλιο Ριζαρείου Σχολής και Ριζάρη.

1996: Μετάλλιο Εινάρδου, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας.

1998: Μετάλλιο Γεωργίου Μαύρου, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας.

2001: Μετάλλιο του Δήμου Αιγάλεω

2003: Δύο αναμνηστικά νομίσματα των πεντακοσίων δραχμών για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Μετάλλιο προς τιμήν του Μ. Δερτούζου, Συνέδριο Συλλόγου Ανδρίων Επιστημόνων, Άνδρος.

ΜΝΗΜΕΙΑ - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΠΟΣΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

1985: Μνημείο «Μητέρας», Κορωπί.

1986: Μνημείο Μάνου Κατράκη, Καστέλι Κισσάμου, Κρήτη.

Μνημείο Μάνου Κατράκη, Α' Νεκροταφείο Αθηνών.

Μνημείο για τα θύματα του Πολυτεχνείου στα Γιάννενα.

Γλυπτό στην είσοδο του κτιρίου ΚΚΕ Περισσός, Αθήνα.

Μνημείο Πεσόντων, Ελληνικό, Ιωάννινα.

1987: Μνημείο Α. Τάσου, Α' Νεκροταφείο Αθηνών.

1988: Μνημείο Εθνικής Αντίστασης, Βόλος.

Μνημείο για την «Ειρήνη», Γιάννενα.

2000: Μνημείο για τον Ανώνυμο Δάσκαλο, Αθήνα.

2006: Μνημείο για τον Ανώνυμο Δάσκαλο, Ιωάννινα, Ζωσμαιά Παιδαγωγική Ακαδημία.

Μνημείο για τη Σαπφώ, Ερεσός Λέσβου

Μνημείο για τον Ορφέα, Δήμος Κατερίνης.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ

Ξενοδοχείο Stanley πλατεία Καραϊσκάκη, Μεταξουργείο.

Είσοδος της Ασφαλιστικής Εταιρείας «Ατλαντική Ένωση», Λεωφόρος Μεσογείων.

Είσοδος σε πολυκατοικία της οδού Μεσογείων.

Στο σπίτι του Αρχιτέκτονα Θόδωρου Παναγιωτόπουλου στην οδό Σουηδίας.

Στο χώρο υποδοχής του Hilton Κέρκυρας.

Στο σπίτι του κ. Γάκη στη Φιλοθέη.

ΣΥΜΠΟΣΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

1986: Γιάννενα, 10 γλύπτες.

1993: Θάσος, Α' Διεθνές Συμπόσιο Γλυπτικής – 20 Γλύπτες.

1995: Κόνιτσα, Ν. Ιωαννίνων - 10 Γλύπτες.

1996: Πανεπιστήμιο Πατρών- 6 Γλύπτες.

1996: Γιάννενα, Παραλίμνιος - 12 Γλύπτες.

1998: Πανεπιστημιούπολη Πατρών – 6 Γλύπτες.

1999: Δήμος Λεμεσού, Κύπρος – 5 Γλύπτες.

2000: Δήμος Καλαμάτας – 8 Γλύπτες.

2001: Δήμος Αιγάλεω – 10 Γλύπτες.

2002: Διαβαλκανικό Συμπόσιο Ζωγραφικής - Γλυπτικής, Κοτιάς Λήμνος – 15 Καλλιτέχνες.

2004: Δήμος Αγ. Παρασκευής – 10 Γλύπτες.

Δήμος Διονύσου Πεντέλης- 15 Γλύπτες.

2005: Δήμος Καρδίτσας- 6 Γλύπτες.

2006: Νομαρχία Πειραιά – 10 Γλύπτες.

Δήμος Κατερίνης – 8 Γλύπτες.

Δήμος Αμαλιάδας – 6 Γλύπτες.

Δήμος Άντισσας Ερεσού – 4 Γλύπτες.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

1985: Θ. Παπαγιάννης, Λεύκωμα 250 σελίδων με τα έργα της περιόδου 1970-1985.

1990: Θ. Παπαγιάννης, Λεύκωμα 320 σελίδων με τα έργα της δεύτερης περιόδου, 1985-1990.

2003: Λεύκωμα Μικρογλυπτικής.

2007: Λεύκωμα με τη δουλειά 1990-Σήμερα

ΒΡΑΒΕΙΑ

Έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία σε εθνικούς και διεθνείς διαγωνισμούς που συμμετείχε.

Το 2006 ο Θ. Παπαγιάννης πήρε το πρώτο βραβείο σε διεθνή διαγωνισμό για ένα μεγάλο γλυπτό στο αεροδρόμιο του Σικάγο.

ΜΟΥΣΕΙΟ Θ.ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

Στη γενέτειρά του, Ελληνικό Ιωαννίνων Δήμου Κατσανοχωρίων, ο γλύπτης Θ. Παπαγιάννης προσέφερε τα έργα του για την ίδρυση του Μουσείου Σύγχρονης Γλυπτικής Θ. Π.

BIOGRAPHICAL NOTE

- 1942:** Born in Elliniko, Prefecture of Ioannina.
- 1960-65:** Studied at the Athens School of Fine Arts (on a scholarship), under Professor Yiannis Pappas. In addition to his 1st degree, he also earned – from the same school – diplomas in art theory and in the applied arts of Cooper Casting and Plaster Modelling, which he had studied with Nikos Kerlis.
- 1966-68:** Studied ancient Greek Art and the Art of the Mediterranean Basin, on a two-year domestic Scholarship from the Government Scholarship Service.
- 1969:** Continued his studies with a series of exploratory journeys both around the Mediterranean, which he considers the cradle of civilization and a never-falling source of inspiration, as well as to Europe. His Mediterranean journeys took him to Crete, Cyprus, Egypt, the coast of Asia Minor and Constantinople.
- 1970:** Began his academic career as assistant to Yannis Pappas in the sculpture workshop of the Athens School of Fine Arts.
- 1972:** Led a working group of students from the School of Fine Arts to the Zagorohoria in the northern Greek Province of Epirus, where they copied wood and stone carvings and architectural features in the popular and traditional styles.
- 1981-82:** Post-graduate studies in modern sculpture material, with S. Mouille, G. Vineent and M. Rafenstin of the “Ecole Nationale Supérieure des Arts Appliqués et des Métiers d’Art”, in Paris.
- 1987:** Appointed Associate Professor of Sculpture, at the Athens School of Fine Arts.
- 1991:** Appointed Full Professor of Sculpture at the same School.
- 1994:** Attended the 1st Symposium of the “Aegean” Program, in Poliochni, Limnos, and designed a piece of sculpture of which 60 copies were made and bestowed on those taking part.

- 1997:** With a sabbatical he stays for four months in the U.S.A. (mostly N. York)

During the last 17 years, as the Director of the 1st Sculpture Workshop, Th. Papayiannis has initiated the organization of Sculpture Symposiums in many Greek towns and Cyprus, creating large scale sculptures for public spaces. He has also co-operated with many European Art Schools, and especially those of Berlin and Brera, with the Professors David Evison and Paolo Galerani, organizing workshops with the participation of students.

His work is found in many public buildings and places, both in Greece and abroad, as well as in public and private collections, museums and galleries, including: the National Art Gallery, the Vorre Museum, the Pieridis Art Gallery, the Archeological Museum of Thessaloniki, the collection of the Cultural Institute of the National Bank, the Municipal Art Gallery of Rhodes- Patras and Florina, the Averof Gallery in Metsovo, the Kouvoutsaki Gallery in Kifissia, the National Sculpture Gallery, the Presidential Residence.

He has won numerous prizes and commendations, including the 1st Prize in the Competition for a Monument to the Greek Revolution in Volos (1985), the 1st Prize in the Competition for a Monument for the Uprising at the Polytechnic in Ioannina (1985) and the 1st Prize in a Competition for a Monument to the Greek Revolution in Metamorphossi, Attica (1992). His work has been the subject of articles in newspapers and magazines, as well as radio and television programs both in Greece and abroad.

SOLO EXHIBITIONS

- 1975:** Exhibition of Sculpture and Drawing, “Visual Arts Center”, Athens.
- 1976:** Exhibition of Sculpture and Drawing, “Panselinos” Center for Art and Literature, Thessaloniki.

EXHIBITIONS SOLO - GROUP

- 1978:** Exhibition of Sculpture and Drawing, Athens College Library.
- 1979:** Exhibition of Sculpture and Drawing, "Ora" Gallery, Athens.
- 1980:** Exhibition of Sculpture and Drawing, "Epochi" Gallery, Ioannina.
- 1983:** Exhibition of Sculpture and Drawing, "Zygos" Gallery, Athens.
- 1984:** Exhibition of Sculpture and Drawing, "Anemos" Gallery, Kifissia.
- 1987:** Exhibition of Sculpture and Drawing, "Anemos" Gallery, Kifissia.
- 1988:** Exhibition of Sculpture and Drawing, "Prisma" Gallery, Rhodes.
Exhibition of Sculpture and Drawing, "Morfi" Gallery, Lemessos, Cyprus.
Exhibition of Sculpture and Drawing, Pieridis Art Gallery, Athens.
- 1989:** Exhibition of Sculpture and Drawing, Gallery 4 (Skoufa 4), Athens.
- 1991:** Exhibition of Sculpture and Drawing, "Angathi" Gallery, Athens.
- 1992:** Exhibition of Sculpture and Drawing, "Art Forum" Gallery, Thessaloniki.
Exhibition of Sculpture, "Amymoni" Modern Art Gallery, Ioannina.
Exhibition of Sculpture, "Polyedro" Gallery, Patra.
- 1993:** Exhibition of Sculpture, Psychiko Art Gallery, Athens.
Exhibition of Sculpture, Campus Art and Sciences, Kifissia.
- 1994:** Exhibition of Sculpture, "Chiron" Zurich.
- 1995:** Exhibition of Sculpture, Gallery K, London.
Exhibition of Sculpture, Gallery "Argo", Lefkosia, Cyprus.
Exhibition of Sculpture, 30th Dimitria Festival, Municipal Art Gallery, Thessaloniki, Old Archaeological Museum.
- 1996:** Exhibition of Sculpture, Gallery "Skoufa", Athens.
Exhibition of Sculpture, Gallery "Orfeas", Ancient Olympia.
Exhibition of Sculpture, Gallery "Court Saint-Pierre", Geneva.
- 1998:** Exhibition of Sculpture, Athens Gallery.
- 1999:** g Gallery, Lemesos-Cyprus.
- 2000:** Sculpture, Cyprian Corner, Larnaca, Cyprus.
- 2003:** Sculpture, "Art City" Michalarias, (Catalogue).
Sculpture, Munich, "Kuenstlerhaus", (Catalogue).
- 2004:** Sculpture, "Anemos" Gallery, Kifissia.
40 years of small sculptures, Visual Circle, (Catalogue).
Sculpture, "Amymoni" Gallery, Ioannina.
- 2005:** Ellinogermaniki Agogi, Pallini-Attica, (Catalogue).
- 2006:** Sculpture, "Argo" Gallery, Athens.
- GROUP EXHIBITIONS (SELECTION)**
- 1967:** Panhellenic, Zappeio.
- 1969:** Young Artists, Foyer of Arts and Letters (commemoration).
- 1970:** Hilton, in memory of Sklavos (1st Prize, sculpture).
- 1973:** 2nd Biennale, Budapest.
- 1975:** Panhellenic, Zappeio.
- 1976:** Sofia: 10 Greek Artists.
"Ipirotiki '77", Ioannina.
Artists from Epirus, Cultural Centre, Municipality of Athens.
Outdoor Sculpture Exhibition, Filothei.
- 1979:** National Art Gallery: 10 sculptors, candidates for the sculptors' atelier at the School of Fine Arts.
- 1980:** Outdoor Sculpture Exhibition, Municipality of Palio Faliro.
- 1981:** French and Foreign Artists, Mairie d XVIII Arrondissement, Paris.
- 1982:** Young Greek Artists, Foundation Hellenique, Paris.

EXHIBITIONS SOLO - GROUP

- Outdoor Exhibition by the Society of Sculptors, at the Athens Conservatory.
- 1983:** Outdoor Exhibition by the Society of Sculptors, at the Athens Conservatory.
- 1984:** Outdoor Exhibition by the Society of Sculptors, at the Athens Conservatory.
Outdoor Exhibition at the National Garden, for the Athens Sesquicentennial.
“Zygos “ Group Show, during the International Art Critics Conference and at the National Art Gallery Exhibition.
- 1985:** “Aposi” Gallery, dedicated to the School of Fine Arts, No 3.
5th International Biennale of Sculpture, Skironeio Museum.
Outdoor Exhibition in the gardens of the Rizareio Seminary, as one of the Athens Cultural Capital of Europe events.
- 1986:** Institut Francais, Thessaloniki. 10 Sculptors, Sculpture Symposium, Ioannina.
- 1988:** “Pleiades” Gallery, Athens. 7 sculptors.
Outdoor Exhibition of sculpture organized by the City of Athens in the Korai St. pedestrian precinct.
- 1989:** 7 Sculptors, “Epoches” Gallery, Kifissia.
4 Sculptors, “Astrolabos” Gallery, Piraeus.
7 Sculptors, “Aenaon” Gallery, Athens.
3 Sculptors, “Notos” Gallery, Piraeus.
7 Sculptors, Gallery K, London.
3 Sculptors, “Ersi” Gallery, Athens.
Group Exhibition, “Epoches” Gallery, Kifissia.
Group Exhibition, Psychiko Art Gallery.
“Summer ‘93”, Marcellus Tower, “Ersi” Gallery, Aegina.
- 1990:** 3 Sculptors. “ Ersi” Gallery, Athens.
- 1993:** “The Child in Modern Greek Art”, National Art Gallery.
- 1994: Art Athina 1994, Gallery “Anemos”.
Society of Sculptors, Athens.
“Summer ‘94”, “Ersi” Gallery, Aegina.
- Group exhibition of small sculptures, “Epoches” Gallery, Kifissia.
- 1995:** IV Triennale of European Sculpture, Paris (Jardin de Plants).
«Morphi » Gallery, Painting, Sculpture, Lemesos, Cyprus.
Between Humanism and Contemporary time, Campus Art and Sciences, Kifissia.
Psychiko Art Gallery.
Art Athina 95, Epoches“ Gallery.
Outdoor exhibition by the Society of Sculptors, in the National Garden.
Group exhibition of sculpture, Ancient Olympia. 3 Sculptors (Papayiannis, Rokos, Houliaras), Fine Arts Building, Plaka.
Sculpture Symposium, Konitsa Ioannina.
- 1996:** Sculpture Symposium, at the University of Patras. The Cross, “Argo” Gallery.
IX International Biennale of Sculpture, 1996-97, Skironeio Museum, Athens.
Art Athina 4/96, Gallery “Skoufa”.
Participation at the Patras University Sculpture Symposium.
- 1997:** Eleven leading artists meet in Patmos.
10 Contemporary Representative Artists, Thessaloniki Cultural Capital in collaboration with the Kouvoutsaki Gallery.
Contemporary Greek Sculpture, Thessaloniki Cultural Capital.
Transformations of an Industrial Landscape BIS in Pireos Street.
- 1998:** Brussels, Building of the Westeuropean Union, “Foci of the Gaze”, Januar- June.
- 1999:** 3 Sculptors, Moustakas, Gerolymatos, Papagianis, “Chrysothemis” Gallery, Athens.
Contemporary Greek Art, Cultural Center of Erythraia Municipality.
Andros, Summer ‘99.
Castela, ART CENTER Athens Art Gallery.
- 2000:** OLP Piraeus, “Poseidonia” Catalogue.

EXHIBITIONS SOLO - GROUP

5 Sculptors-5 painters, "Epoches" Gallery.
Greek Sculpture, Gallery "Kouzis", Holland.
Participation at Hague Fair with the Gallery "Kouzis"

ART Athina, Gallery "Argo"

2001: Art Tower Agora, 10 sculptors with a common theme.

Workshop with participation of Athens School of Fine Arts, Brera Milan, Delphi, under the supervision of Prof. Papayiannis, P. Galerani.

Eleftherios Venizelos Airport on the occasion of the opening of the Exhibition of Greek Art at the European Parliament of Brussels.

2002: "Zoumboulaki" Gallery, Portraits.

Participation at the 4th Eco Festival, "Art and Environment", Exhibition.

2003: Exhibition for Dionysus, Berlin, Catalogue.

Istanbul, Cultural Center "Kemal Ataturk", Greek Artists. Organized by the National Gallery (Catalogue).

Participation at the 5th Eco Festival, Exhibition on the newly constructed pedestrian street of Areopagitou St.

Workshop Brera- Athens School of Fine Arts, Grankona.

8 Sculptors, "Walking with Sculpture", Pedestrian str. Ag. Pavlos, Thissio.

2004: Freedom-Democracy, An visual arts contribution, Museum of Cycladic Art.

Athens School of Fine Arts Professors, Institution for Thracian Art (Catalogue).

2005: Participation at the 6th Eco Festival, "Recycling", exhibition of the students of the 1st Sculpture Workshop of the Athens School of Fine Arts, Ag. Pavlos Str. Thissio.

2006: Group exhibition on Benefaction, Ioannina.

Hepirotic artists, Ianons Bookstore, Athens.

Hepirotic artists, Cultural Center of Athens Municipality- Works on Human Rights.

Workshop of Athens School of Fine Arts, Brera

and Department of Plastic Arts of the University of Ioannina.

STATUES:

1975: Angeli Goviou, Psachna, Evia.

1978: Nikolaos Plastiras, N. Erithrea, Attica.

1986: Eleftherios Venizelos, Ioannina.

1988: Dr. Christos Lekkas, Koropi, Attica.

1998: G. Touris, Karitsa, Prefecture of Ioannina.

2000: Statue of General Marshall at the American Embassy of Athens.

2001: Theodoros Kolokotronis, Pyrgos.

2002: Giorgos Kaftatzis, Serres.

PRINCIPAL BUSTS: 1970-2006

Georgios Theotokas, Chios

General Kammenos, Galaxidi.

Professor Simeonidis, Theagenio Hospital, Thessaloniki.

Eleftherios Venizelos, General Sapountzakis, Archbishop Spyridon, General Headquarters 1912-13, Hani Emin Aga, Ioannina.

Markos Avgeris, G. Kotzioulas, Lambridis, Hatzikostas, Ioannina.

Brother Samuel, Moscho Tzavella, Souli.

Christos Makris, Sellia-Rethymno, Crete.

Angelos Sikelianos, Kostas Krystallis, Athens.

Angelos Terzakis, Nafplio.

Hatzikostas, Ioannina.

Kosmas Aitolos, Teachers College, Ioannina.

Jean Moreas, Ioannina.

Pestalozzi, Neofytos Doukas.

Giorgos Kotzoulas, Arta.

Jean Moreas, Ioannina.

Christos Nikolopoulos, Andritsaina.

General Sarafis, War Museum.

Konstantinos Frontzos, Society of Hepirotic Studies, Ioannina.

Spyros Moustaklis, Messolonghi.

Poet Nikos Engonopoulos, Athens Polytechnic.

MEDALS - COINS

Georgios Rizaris, Rizario Seminary, Athens.
Professor Frangopoulos, Agricultural University.
Prof. Frangopoulos, at the Agricultural University.
K. Economou, of the Economon, Athens.

Giorkakis Olympios, Municipality of Athens.
Themistecles Rigas, Paramythia.

Georgios Mylonas, Archeological Society.
Konstantinos Tsatsos, Alsos Kefalari.

Kapetan Spyros-Mitsis, or Krommydas“, village of
Ieromnimi (Prefecture of Ioannina).

Nikolopoulos, for the Society of Friends House, Odessa.
Aggelos Angelopoulos.

Christos Arfanis, village of Ag. Varvara, Prefecture of
Achaia.

Angelos Goulandris, Museum of Physical History, Ki-
fissia.

Christodoulos Siozios, Mayor of Limassol, Ioannina.
Educator D. Chinos, Ioannina.

Georgios Seferis, Ministry of Foreign Affairs.
Grigoris Xenopoulos, National Theatre.

Georgios Stavros, National Bank, Ioannina.
Angelos Terzakis, Theatre Museum.

Giorgos Theotokas, Theatre Museum.
Angelos Angelopoulos, National Bank.

Georgios Mavros, National Bank.
Chelmis, Central Branch of National Bank.

Evangelos Averof, Ioannina.

Alexander the Great, Korinthos.

Napoleon Zerva, Ioannina.

Methodios Anthrakitis, Eastern Zagori

MEDALS- COINS

In 1975 he was commissioned (as the winner of the com-
petition) to design the figures of Pericles, Democritus and
Aristotle for the new 20, 10 and 5 drachma coin.

1975: Medal for the City of Ioannina.

1976: Medal for the Women of Pindus.

1977: Medal for the Sesquicentennial of the Battle of
Navarino (Ethnological and Historical Museum).

1978: Medal for the Sesquicentennial of the Greek Par-
liament.

1979: Silver coin commemorating Greece's entry into
the EEC.

1982: Nine commemorative coins for the European
Games in Athens.

1983: Medal for the centenary of the birth of Georgios
Papanikolaou (Athens Academy).

1984: 6 medals commemorating the 10th Anniversary
of the Restoration of Democracy in Greece.
Medallion for the 20th Anniversary of the Uni-
versity of Ioannina.

1985: Medallion to be distributed to the athletes partic-
ipating at the European Track Meeting, Piraeus.
Medal in honour of those who died in the Disto-
mo massacre.

Medallion of the Hellenic-Arab Bank of Greece
for the 3rd Congress of the Interarab Cambist As-
sociation, Athens.

1988: Medallion for the University of Thessaloniki,
commemorating 1000 years of Christianity in
Russia.

1989: Medal for the Athens Agricultural College.

1991: Medal for the Athens College, Psychiko.

1992: Medal, Paramythia.

1994: Medal, Rizario Seminary and Rizarios.

1996: Medal Eynardos, Educational Foundation of the
National Bank.

1998: Medal Georgios Mavros, Educational Foundation
of the National Bank.

2001: Medal for the Municipality of Aegaleo.

2003: 2 commemorative 500 drachmas coins for the
2004 Olympic Games.

Medal M. Dertouzios, Congress of the Association
of Andros Scientists.

PRINCIPAL MONUMENTS INTERIOR DECORATION SCULPTURE SYMPOSIUMS PUBLICATIONS

PRINCIPAL MONUMENTS

1985: “Mother”, Koropi.

1986: Monument to Manos Katrakis, Kasteli Kissamou, Crete.

Monument to Manos Katrakis, 1st Cemetery, Athens.

Monument to the victims of the uprising at the Polytechnic School, Ioannina.

Sculpture in the entrance of the Communist Party Building, Perissos, Athens.

Monument to the Fallen Heroes, Elliniko, Prefecture of Ioannina.

1987: Monument to A. Tassos, 1st Cemetery, Athens.

1988: Monument to the Greek Revolution, Volos.
 Monument to “Peace”, Ioannina.

2000: Monument to the Anonymous Teacher, behind the National Gallery, Athens.

2006: Monument to the Anonymous Teacher, Ioannina, Zosimaia Teacher College.
 Monument to Sapfo, Eressos-Lesvos.
 Monument to Orfeas, Municipality of Katerini.

INTERIOR DECORATION

Stanley Hotel, Karaiskaki Square, Metaxourghio (Athens).

Entrance of the “Atlantic Union” Insurance Building, Leforos Mesogeion.

Entrance of a block of flats on Mesogeion Str.

House of architect Theodore Panayotopoulos, Souidias St., Athens.

Reception and Foyer, Hilton Hotel, Corfu..

SCULPTURE SYMPOSIUMS

1986: Ioannina, 10 sculptors.

1993: Thassos, 1st International Sculpture Symposium, 20 sculptors.

1995: Konitsa, Prefecture of Ioannina, 10 sculptors.

1996: University of Patras, 6 sculptors.

1996: Ioannina at the Lake, 12 sculptors

1999: Limassol- Cyprus, 5 sculptors.

2000 : Kalamata, 8 sculptors.

2001: Municipality of Aigaleo, 10 sculptors.

Geoponics University of Athens, 3 sculptors.

2002: Interbalkanian Painting-Sculpture Symposium, Kotias- Limnos, 15 sculptors.

2004: Municipality of Ag. Paraskevi, 10 sculptors.

Municipality of Dionyssos-Penteli, 15 sculptors.

2005: Municipality of Karditsa, 6 sculptors.

2006: Prefecture of Peiraeus, 10 sculptors.

Municipality of Katerini, 8 sculptors.

Municipality of Amaliada, 6 sculptors.

Municipality of Antissa-Eressos, 4 sculptors.

PUBLICATIONS:

1985: Th. Papayiannis, 250 pages album with the works of the period 1970-1985.

1990: Th. Papayiannis, 320 pages album with the works of the second period, 1985- 1990.

2003: Small sculptures- album 1965-2005.

2007: Album with his work from 1990-today (in the publication process).

REWARDS

He has been awarded many prizes at National and International competitions.

In 2006 Th.Papagiannis received the 1st prize in an international competition concerning the creation of a large scale sculpture at the Chicago Airport.

TH.PAPAGIANNIS’ MUSEUM

In his birth place, Elliniko Ioannina Municipality of Katsanochoria, the sculptor Th.Papayiannis offered his works for the foundation of the Museum of Modern Sculpture Th.P.

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 2007:** Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία Γιάννενα
2008: "THEOREMA" Βρυξέλες

ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 2007:** "5 Καλλιτέχνες 4 Ζωγράφοι 1 Γλύπτης"
 Πινακοθήκη Μοσχανδρίου και Γκαλερί
 "Αργώ", Μεσολόγγι
 "Κλασσιζέ Μνήμες στη Σύγχρονη Ελληνική
 Τέχνη" Εθνική Πινακοθήκη
 "Ηπειρώτες Καλλιτέχνες" Ζάπειο Μέγαρο
2008: "Ολυμπιακή 50 Χρόνια" Π.Κ. Δήμου Αθηναίων
 Ομαδική Α' Εργαστηρίου Γλυπτικής Δάσκαλοι
 & Σπουδαστές, Κέντρο Μελίνα Μερκούρη
 ECOFESTIVAL
2009: Ομαδική Α' Εργαστηρίου Γλυπτικής Δάσκαλοι
 & Σπουδαστές Εθνική Πινακοθήκη Ρόδου

ΠΡΟΤΟΜΕΣ

- 2009:** Θεοδώρου Καρατζά, Μέγαρο Καρατζά Εθνική
 Τράπεζα
 Δημήτρη Δραγατάκη, Πλατανίτσα Ιωαννίνων
 Γιώργου Κανελάκη, Ανδρίτσαινα

ΜΕΤΑΛΛΙΑ

- 2009:** Μετάλλιο Δήμου Κω

ΣΥΜΠΟΣΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

- 2008:** Δήμος Άνοιξης Αττικής
2008: Δήμος Κατσανχωριών Ελληνικό

WORKSHOPS

- 2007:** Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών – Η.Δ.Κ. Βερολίνου
 υπεύθυνοι καθηγητές Θ. Παπαγιάννης P. Evison
 (Ρέθυμνο)
2008: Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών – Brera Μιλάνου
 υπεύθυνοι καθηγητές Θ. Παπαγιάννης
 P. Gaberani (Δελφί)
2008: Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών – Η.Δ.Κ. Βερολίνου –
 Σχολή Καλών Τεχνών Τόκιο (Βερολίνο)

ΜΟΥΣΕΙΟ Θ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

- 2009:** Δημιουργία μουσείου στο Ελληνικό Ιωαννίνων,
 "Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
 ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ"

PERSONAL EXHIBITIONS

- 2007:** Zosimean Educational Academy, Ioannina
2008: 'THEOREMA' Brussels

GROUP EXHIBITIONS

- 2007:** '5 Artists 4 Painters 1 Sculptor' Moschandriou
 Art Gallery and 'Argo' Art Gallery, Messolongi
 'Classical Memories in Contemporary Greek
 Art' National Gallery
 'Epirot Artists', Zappeio
2008: 'Olympic 50 Years' C.C. Municipality of Athens
 Students & Teachers of the 1st Sculpture
 Workshop of the Athens School of Fine Arts,
 Melina Merkouri Centre, ECOFESTIVAL
2009: Students & Teachers of the 1st Sculpture
 Workshop of the Athens School of Fine Arts,
 National Art Gallery of Rhodes

BUSTS

- 2009:** Theodore Karatzas, Karatzas Institute,
 National Bank
 Dimitris Dragatakis, Platanitsa - Ioannina
 George Kanelakis, Andritsaina

MEDALS

- 2009:** Medal of the Municipality of Kos

SCULPTURE SYMPOSIUMS

- 2008:** Municipality of Anixis Attica
2008: Municipality of Katsanochoria - Elliniko

WORKSHOPS

- 2007:** A.S.F.A. – H.D.K. Berlin
 Supervising professors T. Papagiannis P. Evison
 (Rethymno)
2008: A.S.F.A – Brera Milan
 Supervising professors T. Papagiannis
 P. Gaberani (Delphi)
2008: A.S.F.A. – H.D.K. Berlin – Tokyo School of
 Fine Arts (Berlin)

MUSEUM T. PAPAGIANNIS

- 2009:** Creation of art museum at Elliniko in Ioannina,
 'Museum of Contemporary Art
 THEODOROS PAPAGIANNIS'

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κατσανοχωριών

Το Διαμερισματικό Συμβούλιο Ελληνικού

Τα Αγαθοεργά Καταστήματα Ιωαννίνων και το Δ.Σ του Κατσαρείου Ιδρύματος

Το Δ.Σ του Ιδρύματος Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή

Τα Εκπαιδευτήρια Ε. Γείτονα

Τον Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Τη Σχολή Επιστημών της Τέχνης και Πλαστικών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Τους φορείς της Πολιτείας που συνέδραμαν στην υλοποίηση του έργου

Τους Καλλιτέχνες του 1ου Συμποσίου γλυπτικής

Τον δάσκαλο και τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου

Τους συγγραφείς των κειμένων

Τους φωτογράφους κ.κ. Κώστα Ιγνατιάδη και Άγγελο Πανάγου

Τους μεταφραστές των κειμένων στην Αγγλική Γλώσσα

Τους υπεύθυνους των εργασιών εκτύπωσης

Τους εργάτες και το τεχνικό προσωπικό του έργου

Τους συγχωριανούς που βοήθησαν στο Έργο

Ελληνικό 30.06.2009

Το 1ο Διοικητικό Συμβούλιο του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου ΝΠΔΔ
"ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ"

Θεόδωρος Παπαγιάννης-Πρόεδρος
Βασίλειος Παπαϊωάννου-αναπληρωτής
Παναγιώτης Νούτσος- Αντιπρόεδρος
Μιχαήλ Νικολός-αναπληρωτής
Δημήτριος Κουτσογιάννης-Μέλος
Θεόδωρος Μπαλαζίκης-αναπληρωτής
Αλέξιος Αναγνώστου-Μέλος
Κωνσταντίνος Πάνος-αναπληρωτής
Χρήστος Σκαργιώτης-Μέλος
Γεώργιος Σκανδάλης-αναπληρωτής
Ιωάννης Πατερούσης-Μέλος
Παύλος Πανταζής-αναπληρωτής

Άδωνις Γκρέστας-Μέλος
Γεώργιος Γκίκας-αναπληρωτής
Δημήτριος Οικονόμου- Μέλος
Ιωάννης Μαντέλης-αναπληρωτής
Γεώργιος Τσιούρης-Μέλος
Παναγιώτης Γκρέστας-αναπληρωτής
Αχιλλέας Τάτσης-Μέλος
Αιμίλιος Μπλέτσος-αναπληρωτής
Αννέτα Ζάννη-Μέλος
Ενάγγελος Ράπτης-αναπληρωτής

Ιωάννινα 01.04.2008

Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή
Ομίλου Φίλων του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης "Θεόδωρος Παπαγιάννης"

Ελευθέριος Γεΐτονας
Παναγιώτης Νούτσος
Λαοκράτης Βάσσης
Αναστάσιος Χατζής
Βασίλειος Παπαϊωάννου

Αθήνα 30.05.2009

Η έκδοση

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ “ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ”

πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία των εγκαινίων στις 7 Σεπτεμβρίου 2009
στο Ελληνικό Ιωαννίνων -Δήμος Κατσανοχωρίων.

Οι φωτογραφικές λήψεις έγιναν από τον φωτογράφο Κωνσταντίνο Ιγνατιάδη
στους χώρους του Μουσείου.

Οι φωτογραφικές λήψεις των σελίδων 118 έως 131 και 158 έως 164
έγιναν από τον φωτογράφο Άγγελο Πανάγου στους χώρους του Μουσείου.

Η επεξεργασία των εικόνων έγινε στο εργαστήριο Photolab.

Η λιθογραφική και βιβλιοδετική εργασία έγινε στην Αθήνα από την Αντωνιάδης Α.Β.Ε.Ε.

Η καλλιτεχνική μελέτη και επιμέλεια της έκδοσης έγινε από τον Πέτρο Ζαμπέλη.

Η έκδοση τυπώθηκε σε 3000 αντίτυπα.

